۲۰ کیلومتر جاده نهایی

ویژه خرداد ماه ۱۴۰۵ و امتحانات نوبت دوم

کاملا بازنگری شده برای ۲۰ نهایی

کپی = حق‌الناس

محصول مشترک مدیکال و کولایز

@medical_stus @kolyze

هویت اجتماعی

درس یک

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- کنش های ما
  - فعالیت های انسان
    - در زبان فارسی
      - فعالیت های انسان= کار، عمل، فعل، رفتار، کردار وکنش
      - انجام دهندگان فعالیت= کارگر، کارمند، کارگذار، کارفرما و عامل
    - در علوم انسانی
      - فعالیت=کنش
      - انجام دهنده کنش= کنشگر
    - ویژگی های کنش انسان عامل تمایز رفتار او با رفتار سایر مخلوقات است.
  - آگاهانه بودن کنش
    - وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آن انجام نمی شود.
    - کنش انسان همیشه بر اساس آگاهی صحیح صورت نمیگیرد.
  - ارادی بودن کنش
    - تا خواست و اراده انسان نباشد کنش انجام نمیشود.
    - ممکن است فردی از کاری آگاه باشد اما تصمیم به انجام آن نگیرد پس اراده لازمه کنش است.
    - کنش ها ممکن است با اشتیاق یا با اکراه، یا حتی از روی اضطرار و بنا به ضرورتی انجام شوند، اما در هر حال ارادی اند.
    - کنش هایی مثل ضربان قلب و گردش خون و... کنش محسوب نمیشوند زیرا ارادی نیستند!
    - مثال: قرار گرفتن بر سر دوراهی درانجام کاری نشانگر ارادی بودن کنش انسان است.
  - هدفدار بودن کنش
    - پرسش "چرا چنین کاری کردی؟" را میتوان از هر کنشگری پرسید زیرا انسان فعالیت های خود را با قصد و هدف خاصی انجام میدهد. هرچند ممکن است همیشه به هدف نرسد.
    - انسان های مختلف در انجام کنش هایشان هدف های یکسانی ندارند.
  - معنادار بودن کنش
    - انسان ها با توجه به معنای کنش خود آن را انجام میدهند.
    - نتیجه سه ویژگی دیگر کنش است.
  - پیامدهای کنش
    - ارادی(غیرطبیعی)
      - وابسته به اراده کنشگرهستند و خودشان کنش محسوب می شوند و کنشگری باید آنها را انجام دهد.
      - احتمالی اند...
      - مثال: جواب سلام فردی که سلام میکند.
    - غیرارادی(طبیعی)
      - به اراده انسان بستگی ندارند، کنش نیستند بلکه نتیجه طبیعی کنش اند.
      - قطعی هستند و حتما انجام می شوند.
      - مثال: عوض شدن هوای محیط در صورت بازکردن پنجره
  - انسان باید پیش از انجام کنش به آثار و پیامدهای آن توجه کنند
    - آیه 38 سوره مدثر: آدمی در گرو عمل خویش است.
    - بیت مرتبط: آب این جوی به سرچشمه نمی گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز
    - حدیث پیامبر(ص): هرگاه تصمیم به کاری گرفتی، اول در نتیجه و عاقبت آن تامل کن...

نکات

- معمولا انسان ها کنش های خود را با در نظر گرفتن پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می دهند و از انجام برخی کنش هایی که پیامدهای نامطلوب دارد، خودداری می کنند.
- معمولا انسان ها کنش های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می دهند و از انجام برخی کنش ها، به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می کنند.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس اول: کنش های ما

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱- پیامدهای غیر ارادی کنش، قطعی هستند ولی پیامدهای ارادی، احتمالی اند. (شهریور۹۸) صحیح

۲- بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش محسوب می شود. (دی۹۸) غلط

۳- فردی که از خطر می گریزد، کنشی انجام نداده؛ زیرا عمل او از روی اضطرار است. (خرداد۹۹) غلط

۴- بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش فردی محسوب می شود. (شهریور۹۹) غلط

۵- پیامدهای غیرارادی کنش، احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام بشود یا نشوند. (دی۹۹) غلط

۶- برخی پیامدهای کنش، ارادی اند که این دسته پیامد ها، خودشان کنش هستند. (شهریور۱۴۰۰) صحیح

۷- کاهش روابط عاطفي ميان اعضاي خانواده، پيامد طبيعي استفاده افراطي از شبكه هاي مجازي است. (خرداد۱۴۰۱) صحیح

۸- آسیب های تنفسي از پیامدهای غیر ارادی مصرف دخانیات است. (شهریور ۱۴۰۱) صحیح

۹- کنش ها ممکن است با اشتیاق یا با اکراه یا حتی از روی اضطرار و بنا به ضرورتی انجام شوند، اما در هر حال، ارادی اند. (دی ۱۴۰۰) صحیح ate

۱۰- اگر انسان کاری را با اکراه و یا از روی اضطرار انجام دهد؛ کنشی انجام نداده است. (خرداد ۱۴۰۱) غلط

۱۱- فردی که از خطر می گریزد، بدون اراده خود این فعالیت را انجام داده؛ پس کنش محسوب نمی شود. (شهریور ۱۴۰۱) غلط

۱۲- فردی که از خطر می گریزد کنشی انجام نداده؛ زیرا عمل او از روی اضطرار است. (دی ۱۴۰۱) غلط

۱۳- کنش انسان همانند سایر مخلوقات معنادار است. (خرداد۱۴۰۲) غلط

۱۴- «ورزشکار حرفه ای شدن»، پیامد غیر ارادی ورزش کردن است. (شهریور۱۴۰۲) غلط

۱۵- فردی سلام مي كند. پاسخ دادن يا پاسخ ندادن او پيامد غير ارادی كنش او محسوب مي شود. (دی ۱۴۰۲) غلط

۱۶- ویژگی های کنش، فعالیت انسان را از سایر مخلوقات متمایز می کند. (دی ۱۴۰۲) صحیح

۱۷- پدیده های اجتماعی، همانند پدیده های طبیعی نیستند، چون نتیجه کنش های انسان می باشند (خرداد۱۴۰۳) صحیح

۱۸- فعالیت انسان ها همانند سایر مخلوقات، کنش محسوب می شود. (دی ۱۴۰۳) غلط

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۱- پیامدهای غیر ارادی کنش قطعی یا حتمی هستند یعنی حتما انجام می شوند. (خرداد ۹۸)

۲- پیامدهای غیر ارادی کنش، قطعی یا حتمی هستند ولی پیامدهای ارادی، احتمالی اند. (شهریور۹۸)

۳ - قرار گرفتن بر سر دو راهی، یکی از ویژگی های کنش را نشان می دهد. آن ویژگی، ارادی بودن کنش است. (شهریور۹۹)

۴- کنش ها ممکن است با اشتیاق یا از روی اضطرار انجام شوند اما در هر حال کنش هستند (شهریور۱۴۰۰)

۵- پاسخ دادن به سؤالات امتحانی و نمره دادن استاد، پیامدهای ارادی کنشِ مطالعه کردن است. (خرداد۱۴۰۱)

۶- افزایش ضربان قلب و نشاط، نمونه ای از پیامدهای غیرارادی ورزش کردن است. (خرداد۱۴۰۲)

۷- معلم در صورتي مي تواند به خواستهٔ دانش آموز پاسخ مناسب بدهد که معنای کنش او را بیابد. (شهریور۱۴۰۲)

گزینه صحیح را انتخاب کنید

۱- کدام مورد، از ویژگیهای کنش نیست؟ (دی ۹۷ و خرداد ۹۸)

الف - آگاهانه ب - ارادی ج - انعطاف پذیر د - هدفدار

۲- کدام مورد، از ویژگی های کنش نیست؟ (خرداد۹۸)

الف- آگاهانه ب- ارادی ج- غریزی د- هدفدار

۳- کدام یک از موارد زیر، کنش محسوب می‌شود ؟ (شهریور۹۸)

الف- ضربان قلب ب - گردش خون ج- سخن گفتن د- بستن ناخودآگاه چشم موقع ترس

۴- عوض شدن هوای کلاس، بعد از باز کردن پنجره، ..... کنش است. (خرداد۹۹)

الف) پیامد غیر ارادی ب) ویژگی آگاهانه بودن ج) پیامد ارادی د) ویژگی معنادار بودن

۵-کدام گزینه در مورد پیامدهای ارادی و غیر ارادی کنش، صحیح است؟ (شهریور۹۹)
الف- پیامدهای ارادی کنش، قطعی و حتمی اند اما پیامدهای غیر ارادی کنش، احتمالی اند.
ب-پیامدهای ارادی، کنش نیستند بلکه نتیجه طبیعی کنش اند.
ج- عوض شدن هوای کلاس بعد از باز کردن پنجره، پیامد ارادی کنش است.
د- پیامدهای غیر ارادی کنش قطعی هستند؛ یعنی حتما انجام می شوند
۶- عبارت های زیر بیانگر کدام ویژگی کنش است؟(شهریور۱۴۰۰)
*وقتی برای اولین بار برای استفاده از یک کالای پیچیده به دفترچه راهنمای آن مراجعه می کنیم.
* قرار گرفتن بر سر دو راهی
الف. ارادی بودن - هدف دار بودن ب. معنادار بودن – هدف دار بودن
ج. معنادار بودن - آگاهانه بودن د. آگاهانه بودن - ارادی بودن
۷- درس خواندن برای دستیابی به شغل و درآمد، به کدام یک از ویژگی های کنش اشاره دارد؟(خرداد۱۴۰۱)
الف. معنادار بودن ب. آگاهانه بودن ج. ارادی بودن د. هدفدار بودن
۸- قرار گرفتن بر سر دوراهی، کدام یک از ویژگی های کنش را نشان می دهد؟(شهریور۱۴۰۱)
الف. آگاهانه ب. ارادی ج. هدف دار د. معنادار

۹- کدام گزینه صحیح است؟(دی۱۴۰۱)
الف. کنش انسان ها همیشه بر اساس آگاهی صحیح صورت می گیرد.
ب. برخی آسیب های جسمانی و روانی، پیامد طبیعی استفاده افراطی از شبکه های مجازی است.
ج. انسان کنش ها را با هدف خاصی انجام می دهد و همیشه به هدف می رسد.
د. پاکیزگی دست و صورت پیامد ارادی کنش وضو گرفتن است.
۱۰-کدامیک از گزینه های زیر کنش را نشان می دهد؟ (خرداد۱۴۰۲)
الف. تنگ و گشاد شدن مردمک چشم در برابر نور ب. فرار کردن از دیدن شبحی در تاریکی
ج. عملکرد سیستم اعصاب مرکزی در مواجهه با استرس د. انتشار امواج صوت در آزمایشگاه
۱۱-«شک و تردید هنگام اخذ تصمیم» به کدام ویژگی کنش اشاره می کند؟(دی۱۴۰۲)
الف. آگاهانه ب. ارادی پ. هدف دار ت. معنادار
۱۲-هنگامي كه از شما پرسيده مي شود «چرا امتحان می دهید؟» پاسخ شما بیانگر کدام ویژگي کنش است؟(دی۱۴۰۲)
الف. آگاهانه ب. ارادی ج. هدفدار د. معنادار
۱۳-سلام نظامی سرباز میهن به بارگاه ملکوتی امام رضا(ع) به کدام یک از ویژگی های کنش اشاره دارد(خرداد۱۴۰۳)
الف. آگاهانه ب. ارادی ج. هدفدار د. معنادار
۱۴-عبارت های« قرار گرفتن بر سر دو راهی » و «سخن گفتن به زبان فرانسه» به ترتیب به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟(مرداد۱۴۰۳)
الف. ارادی بودن – آگاهانه بودن ب. معنادار بودن – هدف دار بودن
ج. معنادار بودن - آگاهانه بودن د. آگاهانه بودن - ارادی بودن
۱۵-پیامدهای غیرارادی کنش، در مقایسه با پیامدهای ارادی کنش (احتمالی - قطعی) هستند.(دی ۱۴۰۳)
۱۶- عبارت های «قرار گرفتن بر سر دو راهی » و «چرا چنین کاری کردی» به ترتیب اشاره به کدام ویژگی کنش دارند؟ (دی ۱۴۰۳)
۱: معنادار – آگاهانه ۲: هدف دار – آگاهانه ۳: ارادی – هدف دار ۴:معنادار – ارادی

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.
۱-اگر کنشگری فعالیت خود را با قصد خاصی انجام دهد مصداق کدام ویژگی کنش است؟ (شهریور۹۸)

هدفدار بودن

۲- انسان ها به چه دلیل ممکن است از انجام برخی کنش ها خودداری کنند؟(دی۹۸ و خرداد۱۴۰۱ و مرداد۱۴۰۳)

جلوگیری از پیامدهای نامطلوب کنش

۳-"قرارگرفتن بر سر دو راهی، یکی از ویژگی های کنش را نشان می دهد. این عبارت مربوط به کدام یک از ویژگی های کنش است؟(دی ۱۴۰۰) ارادی بودن

۴- کدام یک از پیامدهای کنش، احتمالي اند؟(شهریور ۱۴۰۱) پیامدهای ارادی

۵- دیگران در چه صورت می توانند به کنشگر پاسخ مناسب دهند؟(دی ۱۴۰۱)در صورتی که معنای کنش او را بیابند

۶- یکی از پیامدهای غیر ارادی "رعایت حیا" را نام ببرید(خرداد۱۴۰۲).

رضایت درونی، احساس آرامش، در امان ماندن از برخی آسیب های اجتماعی و .....

۷- چرا فردی فارسی زبان نمی تواند به زبان ژاپنی سخن بگوید؟(خرداد۱۴۰۲)

چون سخن گفتن یک کنش است و اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آنها از دست بدهیم، از گفتار باز می مانیم

۸-«مریم در خرید تبلت یا تلفن همراه تردید دارد»؛ این جمله نشانگر کدام ویژگي کنش است؟(شهریور۱۴۰۲) ارادی بودن

۹- فعالیت فردی که با اکراه و از روی اضطرار کاری انجام مي دهد؛ کنش محسوب مي شود؟ چرا؟(شهریور۱۴۰۲)

بله، زیرا با اراده خود این کنش را انجام داده است

۱۰- کدام یک از پیامدهای کنش، نتیجه طبیعی کنش است؟(دی ۱۴۰۲) پیامدهای غیر ارادی

۱۱-«مورد تشویق قرار گرفتن» کدام نوع پیامدهای ارادی کنش «ورزش کردن» را نشان می دهد؟(دی ۱۴۰۳)

ارادی وابسته به اراده دیگری

هر یک از عبارت های زیر به کدام یک از پیامدهای کنش اشاره دارد؟(مرداد۱۴۰۳)

الف: نمره دادن استاد به پاسخ برگ امتحانی دانش آموز > ارادی بودن

ب: پاکیزگی دست و صورت پس از وضو گرفتن > غیرارادی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید؟

۱- تفاوت پیامدهای ارادی و غیر ارادی کنش انسانی را بنویسید. (دی۹۷ و خرداد ۱۴۰۳)

الف) پیامدهای ارادی احتمالي هستنداما پیامدهای غیرارادی قطعي وحتمي هستند.

ب) پیامد های ارادی کنش مي باشند اما پیامدهای غیر رادی کنش محسوب نمي شوند.

ج) پیامد های ارادی به اراده ی کنشگر یا افراد دیگر وابسته است اما پیامد های غیر ارادی به اراده ی افراد بستگي ندارند

۲- منظور از معنا دار بودن کنش چیست؟ با مثال توضیح دهید.(دی۹۹)

منظور این است که انسان از روی آگاهی و برای رسیدن به هدف خاصی تصمیم به انجام کنش می گیرد . مثلاً وقتی دانش آموزی در کلاس، دستش را بالا می آورد، این کار را آگاهانه، ارادی و هدف دار انجام می دهد و معنای آن اجازه خواستن از معلم است.

۳- پیامدهای ارادی کنش را توضیح دهید.(دی ۱۴۰۰ و شهریور ۱۴۰۱)

به پیامد هایی که به اراده خود کنشگر با دیگران وابسته اند ، پیامدهای ارادی گویند . این دسته از پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگری آنها را انجام دهد.

۴- پیامدهای ارادی و غیر ارادی کنش "وضو گرفتن" را بنویسید

الف: یک پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران نام ببرید > مورد تشویق و تمجید دیگران قرار گرفتن

ب: یک پیامد غیرارادی نام ببرید.> تقرب الهی

آزمون خوددرس اول: کنش های ما

الف) درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید .

۱- انسان‌ها همیشه کنش خود را بر اساس آگاهی صحیح انجام می‌دهند.

۲-وقتی فرد فارسی زبانی به کشور ژاپن می رود ولی نمی تواند به زبان آن‌ها سخن بگوید، به معنای آگاهانه بودن کنش است.

۳-در صورتی فعالیت انسان «کنش انسانی» خوانده می شود که کنشگر به مقصود یا هدف خود رسیده باشد.

۴-یک کنش در همه موارد معانی یکسانی دارد و برای فهم کنش انسان‌ها توجه به ظاهر کنش آن‌ها کفایت می‌کند.

۵-پیامدهای غیرارادی کنش انسانی قطعی است ولی پیامدهای ارادی آن، احتمالی است

۶-انسان‌های مختلف در انجام کنش‌های خود اهداف یکسانی ندارند.

ب) هر یک از جملات زیر مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کنش انسانی می‌باشد .

۱- عدم توانایی کودکان در حرف زدن در سنین زیر دو سال.

۲- فردی که با وجود اطلاع از کمبود آب در مصرف آن صرفه جویی نمی‌کند.

۳- فردی که برای تشخیص سردی و گرمی آب دست خود را در آن فرو می برد.

۴- دانش آموزی که در کلاس به نشانه اجازه خواستن از معلم دست خود را بالا می‌برد.

ج) نوع پیامد کنش‌های زیر را مشخص کنید.

الف) پاسخ به پرسش‌های امتحانی توسط دانش آموزان ب) تغییر هوای کلاس به دلیل باز کردن پنجره

ج) نمره دادن معلم به برگه امتحانی دانش‌آموز

د)در جاهای خالی کلمه مناسب بنویسید .

۱-برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، داشتن .....نیز ضروری است، زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد اما تصمیم به انجام آن نگیرد. تا ..... نباشد کنشی صورت نمی‌گیرد

۲- در علوم انسانی به شخصی که کنش را انجام می‌دهد ..... می‌گویند.

۳-باتوجه به ..... کنش، فعالیت هایی مانند ضربان قلب و گردش خون، کنش محسوب نمی‌شوند.

۴-پاسخ به پرسش های امتحانی توسط یک دانش آموز و نمره دادن معلم به او، پیامد ..... مطالعه‌ی اوست..

ه) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

۱-کنش به چه معناست؟

۲-ویژگی های کنش انسانی را نام ببرید.

۳-انسان‌ها به چه دلیل ممکن است از انجام برخی کنش‌ها خودداری کنند؟

۴- چرا راه رفتن در خواب کنش محسوب نمی‌شود؟

و) پاسخ مناسب را انتخاب کنید:

۱-«فردی می داند منابع آبی ایران محدود است و یکی از مشکلات مهم آینده کشور خشکسالی است ولی تصمیم به صرفه جویی در مصرف آب نگیرد.» چنین رفتاری مربوط به کدام ویژگی کنش انسانی است؟

الف)ارادی بودن ب) آگاهانه بودن ج)هدفدار بودن د)معنادار بودن

۲-اگر فردی وارد جمع شود و سلام کند، پاسخ سلام او مربوط به کدام یک از گزینه های زیر است؟

الف) پیامد ارادی وابسته به اراده ی کنشگر ب) پیامد غیرارادی وابسته به اراده ی کنشگر

ج) پیامد ارادی وابسته به اراده ی دیگر کنشگران د) پیامد غیرارادی وابسته به اراده ی کنشگران

ز)به سوالات زیر پاسخ کامل دهید:

۱-پیامدهای ارادی و غیر ارادی کنش انسان را با یکدیگر مقایسه کنید.

۲- منظور از هدفدار بودن کنش چیست؟

۳-پیامد ارادی و غیرارادی کنش انسان را با ذکر یک مثال با یکدیگر مقایسه کنید.
۴-چرا برای انجام یک کنش، علاوه بر آگاهی، اراده ی انسان نیز ضروری است؟
۵-آیا رشد سلول های بدن، یک کنش انسانی محسوب می شود؟

نمونه سوالات نهایی

سوال **ديگران در صورتي ميتوانند به كنشگر پاسخ مناسب بدهند كه ..... كنش او را بيابند. (خرداد 1404)**

پاسخ معنای

سوال **پيامدهای غيرارادی كنش احتمالي هستند ولي پيامدهای ارادی كنش قطعي اند. (شهريور 1404)**

پاسخ نادرست

سوال **17-ناتوانی توریست ژاپنی در مکالمه به زبان فارسی اشاره به کدام یک از ویژگی های کنش دارد؟(شهریور 1404)**
1)آگاهانه بودن 2)ارادی بودن 3) هدفدار بودن 4)معنادار بودن

پاسخ 4)معنادار بودن

سوال **نمره دادن استاد به دانشجو، كدام يك از انواع پيامدهای ارادی كنش، به حساب مي آيد؟ (شهريور 1404)**

پاسخ پیامد ارادی وابسته به اراده دیگری

سوال **به چه علت پرسش (چرا چنين كاری كردی؟)را ميتوان از هر كنشگری پرسيد؟ (خرداد 1404)**

پاسخ زيرا انسان فعاليتهای خود را با قصد و هدف خاصي انجام ميدهد

هویت اجتماعی

درس دو

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- کنش انسانی
  - کنش فردی: بدون توجه و در نظر گرفتن دیگران
  - کنش اجتماعی: با توجه به دیگران است و اراده وآگاهی کنشگر ناظر به دیگران ویژگی و اعمال آنهاست.
- پدیده های اجتماعی
  - کنش اجتماعی با توجه به دیگران انجام میشود نه لزوما حضور دیگران.
  - کنش های ما در ارتباط به خودمان، خلقت و خداوند متعال کنش اجتماعی محسوب نمی شوند.
  - پدیده اجتماعی: کنش اجتماعی و پیامدهای آن
    - انسان ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می آورند و ازآنجا که افراد با آگاهی و اراده و هدف عمل میکنند، پدیده های اجتماعی معنادارند.
    - میتوان بر اساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد: خرد تا کلان
    - به مرور از انسااان هایی که آنها را به وجود آورده اند مستقل میشوند و فرصت ها و محدودیت هایی را برای کنش انسان و زندگی او ایجاد میکنند تا جایی که افراد احساس میکنند پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند ولی اینطور نیست.
    - در مقابل پدیده های اجتماعی پدیده های تکوینی وجود دارند.
  - هنجار اجتماعی: شیوه انجام کنش اجتماعی
  - ارزش اجتماعی: آن دسته از پدیده های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش اند و افراد یک جامعه به آنها گرایش و تمایل دارند.
  - ارزش ها و هنجار های اجتماعی از طریق کنش اجتماعی تحقق می یابد و پدیده های جامعه پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می سازند تا ارزش ها و هنجارها از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه به افراد منتقل کنند.
  - افراد با عمل کردن بر اساس ارزش ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها میشوند.

نکات

- کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی گیرد.
- برای تحقق ارزش هایی مثل عدالت باید از هنجار ها استفاده کرد.
- افراد با عمل کردن بر اساس ارزش ها و هنجار ها باعث تداوم و استمرار آنها می شوند.
- کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها انجام میگیرند کنش اجتماعی‌اند. غلطه
- کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت میگیرد. غلطه
- با در نظر گرفتن دیگران کنش فردی به یک کنش اجتماعی تبدیل میشود. درسته
- **نکته مهم:** با در نظر گرفتن دیگران، کنش فردی ما به کنش اجتماعی تبدیل میشود.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس دوم: پدیده های اجتماعی

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱- اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی گیرد. (شهریور۹۸) صحیح

۲- کنش اجتماعی، تنها در صورت حضور فیزیکی دیگران صورت می گیرد. (دی ۹۸، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۲) غلط

۳- افراد با عمل کردن بر اساس ارزش ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها می‌شوند. (شهریور۱۴۰۰) صحیح

۴- کنش هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها انجام می گیرند، کنش اجتماعی اند.(خرداد۱۴۰۱) غلط

۵- برخی کنش ها در حضور دیگران انجام نمی شوند اما اجتماعی اند.(دی ۱۴۰۱) صحیح

۶- برخي كنش ها در حضور ديگران انجام نمي شود، اما اجتماعي اند.(شهريور۱۴۰۲) صحيح

۷- ارزش ها و هنجارها از جنس هدف و مقصود هستند.(دی ۱۴۰۲) غلط

۸- در خانواده های چند فرزندی، والدین انتظار بالایی از فرزندان خود دارند.(مرداد۱۴۰۳) غلط

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۴- خُردترین پدیده اجتماعی که سایر پدیده های اجتماعی، آثار و پیامد های آن هستند را کنش اجتماعی می نامند.(دی ۹۷ و خرداد ۹۸)

۵- اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی گیرد و هیچ یک از ارزش های اجتماعی مانند عدالت، امنیت محقق نمی شوند.(دی ۹۸)

۶- شیوهٔ انجامِ کنشِ اجتماعی، که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است، را هنجار اجتماعی می گویند. (دی۹۸)

۷- ارزش ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش اجتماعی تحقق می یابند. (شهریور۹۹- خرداد ۱۴۰۱)

۸- شیوه انجام کنش اجتماعی، هنجار اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. (شهریور۱۴۰۰)

۹-كنش هايي كه در حضور ديگران ولي بدون توجه به آنها انجام مي گيرند،کنش اجتماعی نيستند.(شهريور ۱۴۰۱)

۱۰- پدیده های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش اند و افراد جامعه به آنها گرایش دارند، ارزش های اجتماعی نام دارند.(خرداد۱۴۰۱)

۱۱- رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب و به دور از چشم دیگران یک کنش اجتماعی است.(شهریور ۱۴۰۱)

۱۲- ارزش ها و هنجارهای اجتماعی آثار و پیامد کنش اجتماعی هستند.(دی ۱۴۰۱)

۱۳- برای شناخت عمیق تر کنش اجتماعی ، لازم است کمی بیشتر به واژه "دیگران" دقت کنید.(خرداد۱۴۰۲)

۱۴- هنجار اجتماعی، شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. (خرداد۱۴۰۲)

۱۵- دانشگاه، بانک، نمادها و ارزش ها نمونه هايي از پديده های اجتماعی هستند.(شهريور ۱۴۰۲)

۱۶- در كنش اجتماعي، اراده و آگاهي كنشگر ناظر به ديگران ويژگي ها و اعمال آنها است.(دی ۱۴۰۲)

۱۷-ازتمرکز افراطی والدین بر فرزندان، در خانواده های (چندفرزندی- تک فرزندی) کاسته می شود(خرداد۱۴۰۳)

۱۸-میزات تغییرات رشد جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه های زمانی معین ارزیابی می شود.(دی ۱۴۰۳)

گزینه مناسب را انتخاب کنید

۱- شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است . (شهریور ۹۸ و دی ۹۸)

الف- هنجار اجتماعی ب- پدیده های اجتماعی ج- هویت اجتماعی د- جامعه پذیری

۲- کدام گزینه، به تفاوت ارزش های اجتماعی و هنجارهای اجتماعی اشاره دارد؟ (خرداد۱۴۰۰)

الف- هنجار ها از جنس هدف و مقصود هستند و ارزش ها از جنس وسیله و راه رسیدن به اهداف

ب- ارزش ها شیوه انجام کنش‌های اجتماعی هستند و هنجارها پدیده های مطلوب که مورد توجه و پذیرش اند

ج- ارزش ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و راه رسیدن به ارزش ها

د- هنجارها و ارزش ها از طریق کنش اجتماعی تحقق می یابند اما راه رسیدن به اهداف نیستند.

۳- " شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است" ..... نام دارد.(دی ۱۴۰۰)

الف- هنجار اجتماعی ب - پدیده اجتماعی ج- ارزش اجتماعی د- کنترل اجتماعی

۴- کدام گزینه در مورد ارزش ها و هنجارها صحیح نیست؟ (شهریور ۱۴۰۱)
الف)ارزش ها و هنجارها از طریق کنش اجتماعي تحقق مي يابند.
ب) عدالت و امنیت ارزش اند و احوالپرسي از دیگران هنجار است.
ج) افراد با عمل کردن به ارزش ها و هنجارها موجب تداوم و گسترش آنها مي شوند.
د) هنجاراجتماعي، شیوه انجام کنش اجتماعي است و ارزشها از جنس وسیله اند.
۵ – کدام گزینه صحیح است؟(شهریور۱۴۰۲)
الف. پدیده های اجتماعي به مرور از انسان هایي که آن ها را به وجود آورده اند، مستقل مي شوند.
ب. پدیده های طبیعي را انسان ها در ارتباط با یکدیگر به وجود مي آورند.
ج. ارزش ها، شیوهٔ انجام کنش اجتماعي هستند.
د. هنجارها از جنس هدف و مقصود هستند.
۶-" شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است"(ارزش اجتماعی – هنجار اجتماعی) (مرداد۱۴۰۳)

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱- به کنش اجتماعی و پیامدهای آن چه می گویند؟ (شهریور ۹۸ و شهریور ۱۴۰۰)
پدیده اجتماعی
۲- کنش اجتماعی چیست ؟ (خرداد ۹۸ خارج کشور)
کنش اجتماعي نوعي کنش است که با توجه به دیگران انجام مي شود ؛ و اراده و آگاهي کنشگر ، ناظر به دیگران و ویژگي ها و اعمال آنهاست.
۳- پدیده ی اجتماعی چیست؟ (خرداد ۹۹)
به کنش اجتماعی و پیامدهای آن « پدیده ی اجتماعی » می گویند.
۴- خُردترین پدیده اجتماعی چیست؟ (دی۹۹ – شهریور ۱۴۰۱)
کنش اجتماعی
۵- ارزشها و هنجارهای اجتماعی از چه طریق تحقق می یابند؟(دی ۱۴۰۰)
ارزش ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش های اجتماعی تحقق می یابند.
۶- شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار می گیرد، چه نام دارد؟(خرداد۱۴۰۱)
هنجار اجتماعی
۷- افراد چگونه می توانند موجب تداوم و استمرار ارزش ها و هنجارها شوند؟(دی ۱۴۰۱)
با عمل کردن بر اساس آنها
۸- دانش آموزی به تنهایی تکلیف مدرسه را انجام می دهد؛ آیا کنش او اجتماعی است؟ چرا؟(خرداد۱۴۰۲)
بله، زیرا کنش اجتماعی او ناظر به دیگران(معلم) است.
۹- برای ارزش «ثروت» یک هنجار بنویسید.(دی ۱۴۰۲)
تلاش و کوشش برای کسب حلال و فعالیت اقتصادی (صنعت کشاورزی خدمات)، کمک به نیازمندان و دادن وام قرض الحسنه،کارآفرینی و سرمایه گذاری های مفید و مشروع .....
۱۰- با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید.(خرداد۱۴۰۳)
فردی به تنهایی و با صدای دلخواه در اتاقی مطالعه می کند. حال اگر فرد دیگری وارد اتاق شود، مطالعه او به یک کنش اجتماعی تبدیل می شود. چنین فردی برای رعایت حقوق دیگری باید تا زمانی که او در اتاق حضور دارد. آرام مطالعه کنند.
الف) یک نمونه «ارزش اجتماعی» را از متن پیدا کنید و بنویسید؟ رعایت حقوق دیگری
ب) کدام قسمت متن به «هنجار اجتماعی» اشاره دارد؟ آرام مطالعه کند

هر یک از عبارت های سمت راست با کدام یک از مفاهیم ستون سمت چپ ارتباط دارد(یک مورد اضافه است)(دی۱۴۰۳)

عبارت	مفهوم
الف)در آن اراده و آگاهی فرد، ناظر به دیگران ، ویزگی ها و اعمال آنهاست. ۵ ب) شیوه های معین احوال پرسی از دیگران در جوامع مختلف. ۳ ج) بانک، خانواده و نمادها نمونه هایی از آن هستند. ۱ د) از جنس هدف و مقصود هستند. ۲	۱-پدیده اجتماعی ۲-ارزش اجتماعی ۳-هنجار اجتماعی ۴-کنترل اجتماعی ۵-کنش اجتماعی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- آیا کنش اجتماعی، فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد؟ با مثال توضیح دهید. (خرداد۹۹)

خیر- حضور ذهني ديگران حتي بدون حضور فيزيكي آنان هم مي تواند بر كنش های ما تأثير بگذارد . در اين صورت نيز كنش اجتماعي محسوب مي شود.مثلاً. رعايت قوانين رانندگي درنيمه شب وبدون حضور ديگران.

۲- چرا پدیده های اجتماعی، معنا دارند؟ (شهریور۹۹)

پديده های اجتماعي را انسان ها در ارتباط با يكديگر به وجود مي آورند و چون افراد با آگاهي، اراده و هدف عمل مي كنند، پديده های اجتماعي معنا دارند

۳- چرا بعضی مواقع افراد احساس می‌کنند پدیده های اجتماعی، همانند پدیده های طبیعی هستند؟ (دی۹۹ و مرداد ۱۴۰۳)

پدیده های اجتماعی به مرور از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، مستقل می شوند ؛ این روند تا جایی ادامه پیدا می کند که افراد احساس می کنند « پدیده های طبیعی » همانند « پدیده های اجتماعی » هستند. در حالی که پدیده های اجتماعی را انسان ها خلق می کنند ولی پدیده های طبیعی را انسان ها خلق نکرده اند.

۴- آیا کنش هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها انجام می‌گیرند، کنش اجتماعی اند؟ با مثال توضیح دهید. (خرداد۱۴۰۰)

خير - اگر كنشي درحضوردیگران انجام شود ولي بدون توجه به ديگران ، كنشي فردی است. برای مثال، فردی که در کلاس درس حضور دارد ولی بی توجه به اطرافیان در ذهن خود رودخانه ای خروشان را تخیّل می کند،

۵- ارزش اجتماعی را تعریف کنید؟(دی ۱۴۰۲)

آن دسته از پدیده های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش اند و افراد یک جامعه، به آنها گرایش و تمایل دارند

۶-تمامی پدیده های اجتماعی خرد و کلان از چه طریقی شکل می گیرند؟(خرداد ۱۴۰۲)

ارزش ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش های اجتماعی تحقق می یابند و از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه به افراد منتقل می شوند. افراد نیز با عمل کردن بر اساس ارزش ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها می شوند

آزمون خودارزیابی درس دوم: پدیده‌های اجتماعی(آنچه با هم پدید می‌آوریم)

۱- درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید .

الف) رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی به دور از چشم دیگران کنش اجتماعی محسوب نمی‌شود.

ب)پدیده‌های اجتماعی مستقل از انسان ها پدید می‌آیند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی برای کنش‌ها و زندگی آن‌ها ایجاد می‌کنند.

۲- در جاهای خالی کلمه مناسب بنویسید .

الف) به کنش اجتماعی و پیامدهای آن ..... می گویند.

ب) خردترین پدیده اجتماعی ..... می باشد.

ج) به آن دسته از پدیده‌های مطلوب که مورد توجه و پذیرش همگان است ..... می گویند.

د) اگر ..... نباشد هیچ هنجار و ارزشی شکل نمی‌گیرد.

ه) ارزش ها از جنس ..... و هنجارها از جنس ..... هستند.

و) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی بعد از اینکه از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق پیدا کردند پدیده‌های ..... و ..... را ضروری می سازند.

۳- با توجه به جملاتی که زیرآن‌ها خط کشیده شده،گزینه صحیح را انتخاب کنید .

«فرد A به تنهایی در اتاقی مشغول سیگار کشیدن است که فرد دیگری وارد اتاق می شود. فرد A برای رعایت حقوق او سیگارخودراخاموش می‌کند»

الف) هنجار اجتماعی - ارزش اجتماعی - کنش اجتماعی ب) ارزش اجتماعی - کنش اجتماعی - هنجار اجتماعی

ج) کنش اجتماعی - ارزش اجتماعی - هنجار اجتماعی د) کنش اجتماعی - هنجار اجتماعی - ارزش اجتماعی

۴- جدول زیر را کامل کنید

کنش	درونی	بیرونی	فردی	اجتماعی
تفکر و تخیل				
مسواک زدن				
سلام کردن				

۵- به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) مهم ترین ویژگی کنش اجتماعی چیست ؟

ب) دو پدیده اجتماعی بنویسید.

ج) افراد چگونه می‌توانند موجب تداوم ارزش‌ها و هنجارها شوند؟

سوالات تشریحی

۶- چرا پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند؟

۷- چرا افراد احساس می‌کنند که پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند؟

نمونه سوالات نهایی

سوال **چند فرزندی بودن اغلب خانواده ها، زمینه پویایی و بالندگی جامعه را فراهم میکند. (خرداد 1404)**

پاسخ درسته

هویت اجتماعی

درس سه

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- جامعه
  - گروهی از انسان ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی میکنند.
  - جامعه های مختلف شیوه های متفاوتی برای زندگی دارند، همچنین در یک جامعه هم شیوه زندگی مردم همه مناطق یکسان نیست.
- فرهنگ
  - شیوه زندگی گروهی از انسان ها که با یکدیگر زندگی میکنند.
  - از مصادیق فرهنگ: خوراکی/پوشش ها/ گویش ها/ آداب و رسوم عروسی و عزاداری و...
  - لایه ها و سطوح فرهنگ
    - لایه های سطحی و بیرونی: مانند نماد ها و هنجارها
      - امکان تغییر بیشتر
      - اهمیت کمتر
    - لایه های عمیق: مانند ارزش ها و عقاید
      - کمتر در معرض تغییر
      - تاثیرات همه جانبه و فراگیر
      - اهمیت بیشتر
- جامعه و فرهنگ
  - جامعه و فرهنگ را جهان اجتماعی می گویند: جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نمی آید.
  - فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل میشود به همین دلیل فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک می نامند.
  - انواع فرهنگ
    - فرهنگ عمومی
      - آن بخشی که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.
    - خرده فرهنگ
      - آن بخشی که مربوط به یک قوم و قشر و صنف و گروه خاصی است.
      - انواع
        - موافق: سازگار با فرهنگ عمومی
        - مخالف(ضدفرهنگ)
          - ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی در عقاید و ارزش ها و هنجارها
          - مانند بزهکاران، سارقان، اوباش و گدایان
  - ما انسان ها
    - در جامعه و فرهنگی دیده می گشاییم که توسط گذشتگان ما پدید آمده است.
    - اما صرفا یک موجود منفعل و مجبور نیستیم و میتوانیم در جهت بسط و گسترش جهان موجود و یا در مسیر حرکت به سوی جهان جدید گام برداریم.
  - جهان اجتماعی دارای الزاماتی است که به صورت فرصت ها و محدودیت ها ظاهر میشود.
    - امکان پذیر کردن کنش های ما و متاثر ساختن زندگی ما
    - وابسته با یکدیگر
  - فرهنگ دنیوی (سکولار)
    - عقاید و ارزش های آن مربوط به همین جهان است.
    - جهان دیگر یا انکار میشود و یا در محدوده منافعی که برای خواسته های این جهانی بشر دارد، پذیرفته میشود.
    - فراموشی ظرفیت ها و خواسته های معنوی انسان
  - فرهنگ معنوی
    - هستی را فراتر از طبیعت می بیند و زندگی این جهان را در سایه حیات برتر، مقدس و متعالی می گرداند و انسان چهره ای آسمانی و ملکوتی پیدا میکند.
    - انواع فرهنگ معنوی: توحیدی / اساطیری

نکات

- تغییرات اساسی در لایه های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل میکند.
- ما فقط پذیرنده این فرهنگ و جامعه نیستیم.
- فرصت ها و محدودیت ها به یکدیگر وابسته اند و هیچ یک بدون وجود دیگری تحقق نمی یابد.
- فرهنگ حق معیار ارزیابی همه فرهنگ هاست.
- علومی که از دو ابزار عقل و وحی بهره می گیرند؛ می توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ های مختلف داوری کنند.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس سوم : جامعه و فرهنگ

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

1- ارزش ها و مهارت های صنف و گروه های خاص را خرده فرهنگ می نامند. (دی ۹۷) صحیح

۲- جامعه شیوه ی گروهی از انسانهاست که باهم زندگی می کنند. (دی ۹۷) غلط

۳- فرهنگ، آموختنی است و از راه آموزش و تربیت، از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود. (خرداد۹۸) صحیح

۴- فرصت ها و محدودیت های اجتماعی ، هیچ رابطه ای با هم ندارند. (شهریور۹۸) غلط

۵- جامعه و فرهنگ، فقط یک شکل دارد. (دی۹۸) غلط

۶- آداب و رسوم عروسی و عزاداری، از مصادیق فرهنگ به شمار می آید. (شهریور۹۹) صحیح

۷- فرصت‌ها و محدودیت های جامعه به یکدیگر وابسته نیستند. (خرداد۱۴۰۰) غلط

۸- جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد ولی فرهنگ بدون جامعه پدید می آید. (شهریور۱۴۰۰) غلط

۹-آداب و رسوم ازدواج و عروسي در مناطق مختلف ایران،خرده فرهنگ محسوب مي شود.(شهریور ۱۴۰۱) صحیح

۱۰- جامعه به گروهی از انسان ها گفته می شودکه سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می کنند.(خرداد۱۴۰۱) صحیح

۱۱- خرده فرهنگ هایی که درون یک فرهنگ قرار دارند اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند.(شهریور۱۴۰۱) صحیح

۱۲- لایه های عمیق بیشتر در معرض تغییر قرار می گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند.(خرداد ۱۴۰۲) غلط

۱۳- یکي از جامعه شناسان (اگوست کنت)، معتقد است که سهم آیندگان در ساختن جامعه بیشتر از ماست.(شهریور۱۴۰۲) غلط

۱۴- ما انسان ها در جامعه و فرهنگي دیده مي گشاییم که توسط گذشتگان پدید آمده است، پس ما کنشگر ی منفعل و مجبور هستیم.(دی ۱۴۰۲) غلط

۱۵- فرهنگ اساطیری، محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است. (خرداد۱۴۰۳) صحیح

۱۶- خرده فرهنگ اقوام و اصناف مختلف درون یک جامعه اغلب خرده فرهنگ موافق است.(دی ۱۴۰۳) صحیح

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید

۱- به گروهی از انسان ها که طی سالیان متمادی با هم زندگی می کنند، جامعه می گویند . (دی ۹۷)

۲- جامعه مانند جسم و کالبد و فرهنگ مانند جان و روح است . (دی ۹۸)

۳-بخش هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، خرده فرهنگ نامیده می شود.(خرداد۱۴۰۱)

۳- ما انسان ها در جامعه و فرهنگی دیده می گشاییم که توسط گذشتگان یا پیشینیان ما پدید آمده است.(دی ۱۴۰۱)

۴- جوامع مختلف را می توان بر اساس آرمان ها و ارزش های آنها و نیز فرصت ها و محدودیت هایی که به دنبال می آورند، ارزیابی کرد.(خرداد۱۴۰۲)

۵- بخشی از آداب و رسوم عروسی که در میان تمامی اعضای جامعه مشترک است، فرهنگ عمومی نام دارد.(خرداد۱۴۰۲)

۶- بخش هایي از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، خرده فرهنگ نامیده مي شود.(شهریور ۱۴۰۲)

۷- آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی نامیده می شود.(دی ۱۴۰۲)

گزینه مناسب را انتخاب کنید.

۱-به آن بخش از فرهنگ که مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند چه می گویند؟(خرداد۱۴۰۱ و دی ۱۴۰۱)

الف. فرهنگ آرمانی ب. فرهنگ واقعی ج. فرهنگ عمومی د. خرده فرهنگ موافق

۲-تغییر در کدام یک از گزینه های زیر، یک فرهنگ را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. نگرش به عالم و آدم ب. تغییر در ساختار شهری

ج. شیوه های یاددهی – یادگیری د. شیوه های گذران اوقات فراغت

۳-جوامع مختلف، شیوه های متفاوتی برای زندگی دارند. دلیل تفاوت آنها این است که.....(خرداد۱۴۰۳)

الف: فرهنگ، آموختنی است ب: فرهنگ از راه وراثت به نسل بعد منتقل می‌شود

ج:فرهنگ، پدیده انتسابی است. د:در یک جامعه شیوه زندگی مردم در همه مناطق یکسان است.

۴-بخشی از آدام رسوم ازدواج در میان مردم مناطق مختلف، از مصادیق(فرهنگ عمومی – خرده فرهنگ) می باشد(خرداد۱۴۰۳)

۵-تغییرات اساسی در لایه های(سطحی – عمیق) فرهنگ، آن را به فرهنگ دیگر تبدیل می کند.(مرداد۱۴۰۳)

۵-از دیدگاه اگوست کنت سهم (گذشتگان - معاصران) در ساختن جامعه و فرهنگ بیشتر است.(دی ۱۴۰۳)

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱- جامعه را تعریف کنید.(خرداد ۹۸)

به گروهي ازانسان ها که برای سالیان متمادی بایکدیگر زندگي مي کنند، « جامعه » گویند.

۲-فرهنگ را تعریف کنید. (خرداد ۹۸)

به شیوه زندگي افراد یک جامعه ، « فرهنگ » مي گویند. (آگاهي مشترك مردم یك جامعه)

۳- فرهنگ عمومی را تعریف کنید.(خرداد ۹۸ - شهریور۱۴۰۱)

به آن بخش از فرهنگ که همة مردم یك جامعه در آن اشتراک دارند ، « فرهنگ عمومي » گویند.

۴-فرهنگ چگونه از یک نسل به نسل بعد منتقل می شود ؟ (خرداد ۱۴۰۱) از راه آموزش و تربیت

۵-به خرده فرهنگ ناسازگار با فرهنگ عمومی چه می گویند؟ (دی ۹۸) ضدفرهنگ

۶-به شیوه زندگی گروهی از انسان ها که با یکدیگر زندگی می کنند چه می گویند؟ (دی۹۹) فرهنگ

۷-خرده فرهنگ های مربوط به اصناف مختلف درون یک جامعه را چه می گویند؟ (دی۹۹) خرده فرهنگ موافق

۸-کدام لایه های فرهنگ، کمتر در معرض تغییر قرار می گیرد؟(شهریور ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱)

لایه های عمیق و بنیادین یعنی عقاید و ارزش ها

۹- برای قوانین راهنمایی و رانندگی یک محدودیت و یک فرصت بنویسید.(دی ۱۴۰۰)

محدودیت: منع تردد از برخی معابر، منع توقف در بعضی مکان ها، الزام به رعایت سرعت مشخص شده و .....

فرصت: ایجاد امنیت و سرعت در اثر برقرای ترافیک مطلوب و .....

۱۰- ارزش ها و عقاید جزء کدام دسته از لایه های فرهنگ هستند؟(خرداد۱۴۰۱)

لایه های عمیق تر

۱۱- کدام لایه های فرهنگ تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند؟(دی۱۴۰۱)

لایه های عمیق یا عقاید و ارزش ها

۱۲- الزام ها و پیامدهای هر جامعه و فرهنگ به چه صورتی ظاهر می شوند؟(خرداد۱۴۰۲)

به صورت فرصت ها و محدودیت ها ظاهر می شوند

۱۳- دو مورد از مصادیق فرهنگ را نام ببرید.(شهریور ۱۴۰۲)

خوراکی ها،گویش ها، پوشش ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت، شیوه های گذران اوقات فراغت، شیوه های یاددهی و یادگیری، ارزش ها و باورهای اخلاقی، نگرش به عالم و آدم و .....

۱۴- برای پدیدهٔ اجتماعي «کنکور سراسری» ، یک فرصت و یک محدودیت بنویسید.(شهریور۱۴۰۲)

فرصت : ورود به دانشگاه، احتمال دستیابی به شغل مورد علاقه، افزایش اعتماد به نفس، فراهم شدن زمینه ارتقاء تحصیلی، دستیابی به دانش تخصصی

محدودیت : احتمال عدم دستیابی به شغل متناسب با رشته تحصیلی، احتمال قبول نشدن در رشته مورد علاقه یا دانشگاه مورد نظر، افزایش مخارج، افزایش استرس

۱۵-الزام ها و پیامدهای هر جامعه و فرهنگ، به چه صورت ظاهر می شوند؟(خرداد۱۴۰۳)

به صورت فرصت ها و محدودیت ها

۱۶-تغییرات اساسی در لایه های عمیق فرهنگ چه پیامدی به دنبال دارد؟(دی ۱۴۰۳)

تبدیل جامعه به جامعه دیگر

هر یک از عبارت های زیر اشاره به کدام نوع فرهنگ دارد؟(دی ۱۴۰۳)

۱-محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است..... فرهنگ اساطیری

۲-همه ظرفیت ها و استعدادهای انسان را در خدمت دنیا به کار می گیرد..... فرهنگ دنیوی یا سکولار

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (شهریور۱۴۰۰و دی۱۴۰۰)

تعاریف	مفاهیم
الف: شیوه زندگی گروهی از انسان ها که با یکدیگر زندگی می کنند. ۱	۱. فرهنگ
ب: آداب و رسوم عروسی اقوام مختلف ۳	۲. فرهنگ واقعی
ج: آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند. ۲	۳. خرده فرهنگ موافق
د: آن بخش از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد. ۴	۴. فرهنگ حق
ه: آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.	۵. فرهنگ عمومی
و: بخش هایی از فرهنگ که مربوط به قوم، صنف یا گروه خاصی است. ۶	۶-خرده فرهنگ

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید؟

۱-در موارد زیر مصادیق "فرهنگ" و "جامعه" را مشخص کنید. (خرداد۹۹)

الف) خرید اینترنتی > فرهنگ ب)رعایت فاصله گذاری اجتماعی> فرهنگ

ج) مردم شهر یزد > جامعه د) پوشش زنان ترکمن > فرهنگ

۲- در مقایسه بین لایه های فرهنگ، کدام لایه ها از اهمیت بیشتری برخوردار است؟ چرا؟ (خرداد۹۹)

لایه های عمیق یعنی عقاید و ارزش های کلان و محوری – زیرا کمتر تغییر می کنند و چنانچه دستخوش تغییر شوند چون تاثیرات همه جانبه و فراگیر دارند فرهنگ را به فرهنگ دیگری تبدیل می کنند.

۳- تفاوت فرهنگ عمومی و خرده فرهنگ را بنویسید.(خرداد۹۸ - شهریور ۹۸- دی ۱۴۰۰)

فرهنگ عمومی ، فرهنگ مشترک بین تمامی افراد یک جامعه است در حالیکه خرده فرهنگ ، فرهنگ مختص یک قوم، قشر، صنف یا گروه است.

۴- لایه های سطحی و عمیق فرهنگ را مقایسه کنید. (شهریور۹۹)

الف)لایه های سطحی(هنجارها و نمادها) امکان تغییر بیشتری دارند در حالیکه لایه های عمیق(عقاید و ارزش ها) کمتر در معرض تغییر قرار می گیرند.

ب) لایه های عمیق تاثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و تغییرات اساسی در آنها ، فرهنگ به فرهنگ دیگری تبدیل می کند. و به همین دلیل، در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند

۵- فرصت ها و محدودیت های زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می‌کنند ، چیست؟ (دی۹۹)

فرصت : برقراری ارتباط با دیگران محدویت : فراگیری قواعد زبان و صحبت کردن در چارچوب آن قواعد

۶- خرده فرهنگ را با مثال تعریف کنید و بنویسید که چه رابطه ای با فرهنگ عمومی دارد؟ (خرداد۱۴۰۰)

به آن بخش از فرهنگ که مختص یک قوم ، قشر ، صنف یا گروه است ؛ خرده فرهنگ می گویند مانند فرهنگ قوم لُر یا کُرد .خرده فرهنگ ها با فرهنگ عمومی یا سازگار ند که در این صورت به آن خرده فرهنگ موافق گویند یا با فرهنگ عمومی ناسازگار ند که ضد فرهنگ نامیده می شود.

۷-آیا ما انسان ها صرفاً کنشگری مجبور و منفعل هستیم؟ توضیح دهید.(شهریور۱۴۰۱)

هر یک از ما صرفاً کنشگری منفعل و مجبور نیستیم بلکه می توانیم یا در جهت تداوم، گسترش و پیشرفت این جهان اجتماعی حرکت کنیم یا در مسیر حرکت به سوی جهان اجتماعی جدیدی گام برداریم

۸-فرهنگ عمومي را تعریف کنید و دو نمونه برای آن ذکر کنید.(دی۱۴۰۲)

آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، مثال: همه ما ایران را کشور خود می دانیم، از حق و حقیقت دفاع می کنیم، راستگویی را ارج می نهیم، ظلم و بی عدالتی را بد می شماریم

۹- آیا فرصت ها و محدودیت های جهان اجتماعی از یکدیگر مستقل هستند؟ مثالی ذکر کنید.(دی ۱۴۰۲)

فرصت ها و محدودیت ها به یکدیگر وابسته اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی شوند. مثال : قوانین راهنمایی و رانندگی را در نظر بگیرید. این قواعد را انسان ها وضع می کنند. اجرای این مقررات برای رانندگان و عابران محدودیت هایی پدید می آورد ولی با وجود این محدودیت ها، عمل کردن به آنها فرصت رفت و آمد ایمن و سریع را نیز به دنبال دارد.

۱۰-بر چه اسایسی می توان جوامع مختلف را ارزیابی کرد؟ (مرداد ۱۴۰۳)

جوامع مختلف را می توان بر اساس آرمان ها و ارزش های آن ها و نیز فرصت ها و محدویت هایی که به دنبال می آورند، ارزیابی کرد.

آزمون خودارزیابی درس سوم: جامعه و فرهنگ

الف: صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-خرده فرهنگ هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند،اغلب با فرهنگ عمومی ناسازگارند.

۲-جامعه و فرهنگ را می توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد.

۳-فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود.

۴-اگوست کنت معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه کمتر از سهم زندگان است.

۵-ما انسان ها در جامعه و فرهنگی دیده می گشاییم که توسط آیندگان پدید آمده است.

ب: جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید

۱-جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ نیز بدون.....پدید نمی آید.

۲-فرهنگ .....ها و .....متفاوتی دارد و به فرهنگ دنیوی.....نیز میگویند.

۳-لایه های .....فرهنگ کمتر در معرض تغییر قرار می گیرند و تاثیرات همه جانبه و فراگیر دارند.

۴-خوراکی ها ، پوشش ها ، گویش ها ، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت ، ارزش ها و باورهای اخلاقی، ۵-از مصادیق .....به شمار می آیند.

۶-منظور از .....آگاهی مشترک مردم یک جامعه است که از راه .....ازنسلی به نسل دیگر منتقل می شود.

ج: گزینه مناسب را انتخاب کنید

۱-فرصت ها و محدودیت ها به یکدیگر.....هستند و در ارتباط با هم،دو روی یک.....اند.

الف)نزدیک – جامعه ب) وابسته – سکه ج)بی ربط- سکه د)وابسته – جامعه

۲-مردم جوامع مختلف،شیوه های متفاوتی برای زندگی دارند زیرا فرهنگ ،.....مردم یک جامعه است.

الف)ارزش مشترک ب)آگاهی مشترک ج)آرمان های مشترک د)هنجارهای مشترک

۳-آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند،چه نام دارد؟

الف)فرهنگ عمومی ب)خرد فرهنگ ج)فرهنگ واقعی د)خرده فرهنگ موافق

۴-لایه سطحی و عمیق فرهنگ ، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف)نمادها و هنجارها-ارزش ها و عقاید ب)ارزش ها و هنجارها – عقاید و آرمان ها

ج)عقاید و ارزش ها – هنجارها و نمادها د)کنش ها و نمادها – آرمان ها و ارزش ها

۵-به خرد فرهنگ های سازگار با فرهنگ عمومی،.....می گویند.

الف)ضد فرهنگ ب)خرده فرهنگ فرعی ج)آرمان های مشترک د)خرده فرهنگ موافق

د: به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱-فرهنگ چیست؟

۲-خرده فرهنگ موافق را توضیح دهید ؟

۳-جامعه چیست؟

۴-فرهنگ عمومی چیست؟

۵-آیا جامعه بدون فرهنگ می تواند به وجود آید؟

ه: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱-انواع فرهنگ معنوی را نام ببرید و توضیح دهید ؟

۲-ضد فرهنگ را تعریف کنید؟

۳-آیا ما مجبور به پذیرش جهان اجتماعی گذشگان هستیم؟

۴-در چه صورتی الزام ها و پیامد های یک جهان اجتماعی باقی مانده یا تغییر می کند؟

۵-لایه های سطحی و عمیق فرهنگ را مقایسه کنید؟

۶-آیا در یک جامعه ، شیوه زندگی مردم در همه مناطق یکسان است؟
۷-در مقایسه بین لایه های فرهنگ ، کدام لایه ها از اهمیت بیشتری بر خوردار است؟ چرا؟
۸-ویژگی های فرهنگ را بنویسید؟
۹-فرصت ها و محدودیت های زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می کنند، چیست؟
۱۰-منظور از جوامع مختلف، فرهنگ های متفاوت دارند چیست؟چرا؟

نمونه سوالات نهایی

سوال **گوست کنت معتقد است که سهم ..... در ساختن جامعه بیشتر از دیگران است. (شهریور 1404)**

پاسخ مردگان یا پیشینیان یا گذشتگان

سوال **مبادله معاني پيچيده با هم زبانان از (محدوديتهاى – فرصتهاى)زبان محسوب ميشود. (خرداد 1404)**

پاسخ فرصتهای

سوال **اگوست کنت معتقد است که سهم زندگان در ساختن جامعه بیشتر از سهم مردگان است. (خرداد 1404)**

پاسخ غلطه

سوال **تغييرات اساسي در لايه های عميق فرهنگ چه پيامدی دارد؟ (خرداد 1404)**

پاسخ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل میکند. موجب تحول فرهنگی میشود جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل میکند.

هویت اجتماعی

درس چهار

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- فرهنگ
  - آرمانی
    - ارزش هایی که مردم از آن جانبداری میکنند و رعایت آنها را لازم می دانند اما در عمل ممکن است این ارزش ها را نادیده بگیرند.
    - آرمان و قلمرو آرمانی همان نظام معیار فرهنگ است
  - واقعی
    - آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل میکنند.
  - مرز و محدوده فرهنگ آرمانی بر اساس عمل مردم تغییر میکند
    - هراندازه مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان ها وارد فرهنگ واقعی میشوند.
    - اگر مردم به این آرمان ها و ارزش ها عمل نکنند، فرهنگ وقاعی از فرهنگ آرمانی فاصله میگیرد.
- ارزیابی فرهنگ ها
  - فرهنگ
    - حق: از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان
    - باطل: از نظر علمی قابل دفاع نیست و بر اساس خرافات شکل گرفته است
  - حق یا باطل بودن فرهنگ با علم متناسب با همان بخش شناخته میشود.
    - با علوم تجربی شناخته نمی شود.
    - با عقل و وحی شناخته میشود.
  - فرهنگ آرمانی و واقعی
    - در هر جامعه ای تغییر میکند.
    - از یک جامعه به جامعه دیگر متفاوت است و تغییر میکند.
  - فرهنگ حق و باطل
    - بر اساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمیشود.
    - به خواست و عمل افراد در موقعیت ها، زمان ها و مکان های مختلف وابسته نیست.
  - نتیجه حقایق
    - ثابت اند و از جهت وارد شدن به قلمرو آرمانی و واقعی تغییرپذیرند.
    - یعنی جوامع می توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار گزینش آنها تغییر نمیکند.
  - روش های شناخت موجودات و پدیده های مختلف
    - حسی(مشاهده و حواس): برای شناخت پدیده های محسوس و طبیعی
    - عقلی:برای شناخت پدیده های غیرمحسوس و غیرطبیعی مانند قوانین علمی و قضایای ریاضی و قوانین فلسفی
    - شهودی
      - از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست نمی آید.
      - انواع و مراتبی دارد. یکی از مراتب شناخت شهودی وحی است.
  - فواید علوم طبیعی
    - شناخت طبیعت و قوانین آن و پیش بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت
    - رهاسازی انسان از محدودیت های طبیعی
  - فواید علوم انسانی و اجتماعی
    - شناخت و فهم معانی کنش های انسان ها و پیامدهای آن و شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش های او تاثیر می گذارند.
    - شناخت فضیلت و عدالت و سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش های خوب و بد انسان و انتقاد از کنش های ناپسند و ظالمانه انسان ها
    - رهاکردن و آزادسازی انسان ها از ظلم ها و اسارت هایی که بر اثر کنش های انسان ها پدید می آیند.
    - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش ابزاری
  - علوم اجتماعی علاوه بر روش تجربی باید از عقل و وحی نیز برای شناخت استفاده کند؛ زیرا: تمامی پدیدهای انسانی و اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند تا صرفا با روش های حسی و تجربی شناخته شوند.

نکات

- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و واقعی بر اساس عمل مردم تغییر میکند.
- عقل و وحی دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش ها هستند.
- حق یا باطل بودن عقاید، ارزش ها، هنجارها و کنش ها، بر اساس آگاهی یا جهل یا توجه و بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمیشود.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس چهارم : ارزیابی فرهنگ ها

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱- حق و باطل بودن عقاید و ارزش ها را با علوم تجربی نمی توان شناخت.(خرداد ۹۸ خارج کشور) صحیح

۲- حقایق ثابت اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی جوامع تغییر پذیرند. (خرداد ۹۸) صحیح

۳- مرز و محدوده ی فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی، بر اساس تفکر مردم، تغییر می کند. (دی۹۸) غلط

۴- حق یا باطل بودن حقایق، ارزش ها، هنجارها بر اساس آگاهی و جهل جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین می شود. (دی۹۸) غلط

۵-جوامع می توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما حق و باطل بر مدار گزینش آنها تغییر نمی کنند.(دی۱۴۰۰) صحیح

۶- هر اندازه مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان ها وارد فرهنگ واقعی می شوند.(خرداد۱۴۰۰) صحیح

۷- نژادپرستی از عقاید و ارزش های باطل است و باطل بودن آنها با نوع مواجهه جوامع مختلف دگرگون می شود.(خرداد۱۴۰۱) غلط

۸- تمامی پدیده های انسانی و اجتماعی از بعد معنایی و ذهنی برخوردارند ولی تمامی پدیده های انسانی و اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند.(خرداد۱۴۰۲) صحیح

۹- نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعي و دانش های ابزاری، از فواید علوم انساني و اجتماعي است.(شهریور۱۴۰۲) صحیح

۱۰-استقلال سیاسی در ایران پیش از انقلاب اسلامی در قلمرو فرهنگ آرمانی بود(مرداد۱۴۰۳) صحیح

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۱- دو ابزار مهم شناختِ عقاید و ارزش ها عقل و وحی هستند. (خرداد ۹۸)

۲- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس عمل مردم تغییر می کند. (دی۹۹ – شهریور ۱۴۰۱)

۳- یه آن بخش از فرهنگ که مرم به آن عمل می کنند ، فرهنگ واقعی گویند.(دی ۱۴۰۰)

۴-بخش هايي از فرهنگ که مربوط به يك قوم، صنف يا گروه است، .خرده فرهنگ ناميده مي شود.(خرداد ۱۴۰۱)

۵- هر اندازه مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان ها وارد فرهنگ واقعی می شوند.(خرداد۱۴۰۲)

۶-علومي که درباره حق يا باطل بودن عقايد و ارزش ها داوری مي کنند از دو ابزار عقل و وحی بهره مي گيرند.(دی ۱۴۰۲)

۷- قوانین علمی، قضایای ریاضی و قوانین فلسفی، از راه استدلال عقلی شناخته می شوند(خرداد۱۴۰۳)

۸-بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد؛ فرهنگ حق است.(مرداد۱۴۰۳)

۹- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی، براساس عمل مردم تغییر می کند.(دی ۱۴۰۳)

گزینه مناسب را انتخاب کنید.

۱-دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش ها کامند؟ (خرداد ۹۸)

الف) وحی و تجربه ب) عقل و وحی ج) عقل و تجربه د) علم و وحی

۲-علومی که از دو ابزار..... و .... بهره می گیرند می توانند درباره حق و باطل بودن فرهنگ ها داوری کنند.(دی۱۴۰۱)

الف. عقل و وحی ب. تجربه و وحی ج. عقل و تجربه د. حس و عقل

۳- بخشي از فرهنگ که مردم يک جامعه از آن جانبداری مي کنند، اما در عمل ممکن است آن را ناديده بگيرند.(شهریور۱۴۰۲)

الف. فرهنگ آرماني ب. فرهنگ واقعي ج. فرهنگ حق د. فرهنگ عمومي

۴- کدامیک از گزینه های زیر نادرست است؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. حقایق ثابت اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند.

ب. جوامع می توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند.

ج. فرهنگ آرمانی و واقعی هر جامعه تغییر می کند.

د. حق و باطل بودن پدیده های اجتماعی به تمایلات افراد وابسته است

۵- به ترتیب «شناسایی فضلیت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی» - «رهاسازی انسان از محدودیت های طبیعت» فواید کدام نوع علوم را نشان می دهد؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. طبیعی- طبیعی ب. طبیعی- انسانی و اجتماعی

ج. انسانی و اجتماعی- انسانی و اجتماعی د. انسانی و اجتماعی- طبیعی

۶-«ناپسند بودن اسراف» و «احترام به پدر و مادر» در کشور ایران ..... - ..... قرار دارد. (دی۱۴۰۲)

الف. درون فرهنگ واقعي - درون فرهنگ واقعي ب. بیرون فرهنگ واقعي - درون فرهنگ واقعي

ج. بیرون فرهنگ واقعي - بیرون فرهنگ واقعي د. درون فرهنگ واقعي - بیرون فرهنگ واقعي

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱-فرهنگ واقعی را تعریف کنید.(دی ۹۷)

بخشي از فرهنگ که مردم به آن عمل مي کنند « فرهنگ واقعي » نام دارد

۲-دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش ها را نام ببرید. (شهریور۹۹ و دی ۱۴۰۰) عقل و وحی

۳-بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق با فطرت باشد ، چه نامیده می شود ؟ (خرداد ۱۴۰۱)

فرهنگ حق

۴- فاصله میان فرهنگ واقعی و آرمانی در یک جامعه چگونه کاهش می یابد؟(خرداد۱۴۰۰)

با عمل به آرمان ها

۵- هدف برنامه ریزان فرهنگی در هر جامعه چیست؟(خرداد۱۴۰۲)

تلاش می کنند که از طریق تعلیم و تربیت، زمینهٔ تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند

۶- چه زماني فاصله فرهنگ واقعي و فرهنگ آرماني جامعه کاهش مي يابد؟(شهریور۱۴۰۲)

اگر مردم مطابق آرمان های (عقاید و ارزش ها) جامعه خود عمل کنند

۷- فرهنگ حق چگونه به فرهنگ واقعي وارد مي شود؟(دی ۱۴۰۲)

با عمل کردن بر اساس عقاید و ارزش های حق

۸- از چه طریقی برنامه ریزان فرهنگی زمینه تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی به فرهنگ واقعی را فراهم می کنند؟ (دی ۱۴۰۲)

از طریق تعلیم و تربیت

هر یک از مفاهیم به کدامیک از تعاریف مربوط می شود. خرداد ۹۹)

تعاریف	مفاهیم
الف – آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند. ۳	۱- فرهنگ حق
ب – آن بخش از فرهنگ که همه ی مردم در آن اشتراک دارند. ۲	۲- فرهنگ عمومی
ج – خرده فرهنگ مخالف با فرهنگ عمومی ۳	۳- فرهنگ واقعی
د- بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیص و مطابق با فطرت انسان است ۱	۴- ضد فرهنگ
ه- آن بخش از فرهنگ که مردم یک جامعه از آن جانبداری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند. ۵	۵-فرهنگ آرمانی
	۶-فرهنگ باطل

و- آن بخش از فرهنگ که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد. ۶

مفاهیم مربوط به هر عبارت را مشخص کنید. (توجه کنید یک مورد اضافی است) (دی۹۸)

الف) ناپسند شمردن دروغ و رشوه (۴)
ب) خرده فرهنگ معلمان (۳)
ج) شرک و بت پرستی (۲)
د) توحید و یکتاپرستی (۱)

۱- فرهنگ حق
۲- فرهنگ باطل
۳- خرده فرهنگ موافق
۴- فرهنگ آرمانی
۵ - فرهنگ واقعی

هر یک از موارد زیر مربوط به فواید کدام دسته از علوم (طبیعی - انسانی و اجتماعی) می باشد؟(مرداد۱۴۰۳)

الف) پیش بینی کنش و شناسایی عواملی که بر زندگی انسانها و کنش های او تاثیر دارند. > علوم انسانی و اجتماعی
ب) رهاسازی انسان از محدودیت های طبیعت > علوم طبیعی
پ) نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش های ابزاری > علوم انسانی و اجتماعی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- فرهنگ باطل را تعریف کنید و دو نمونه مثال بزنید. (شهریور ۹۸)

به فرهنگی که از نظر علمی صحیح نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد « فرهنگ باطل » گویند. شرك، ظلم، بي عدالتي، تجاوز به حقوق ديگران و دنياپرستي از جمله عقاید و ارزش های باطل اند.

۲- تفاوت فرهنگ حق و فرهنگ باطل را بنویسید. (شهریور۹۹)

به فرهنگی که از نظر علمی صحیح باشد و مطابق با فطرت الهی انسان باشد فرهنگ حق گویند ؛ ولی فرهنگی که از نظر علمی صحیح نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد « فرهنگ باطل » نام دارد.

۳- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و واقعی بر چه اساسی تغییر می کند؟ توضیح دهید. (خرداد ۹۸ و شهریور۹۹)

براساس عمل مردم تغييرمي كند . هراندازه مردم مطابق آرمان ها وارزش ها عمل كنند به همان انـدازه آرمـان هـا وارد فرهنـگ واقعي مي شوند . اما اگر به آن ها عمل نكنند ، فرهنگ واقعي ازفرهنگ آرماني فاصله مي گيرد.

۴- چگونه جوامع مختلف چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی و واقعی شان وارد می‌کنند؟ (دی ۹۹ و شهریور ۱۴۰۰)

جوامع مختلف با ايمان به حق، حقيقت را به فرهنگ آرماني خود وارد مي كنند و با عمل به حق، آن را به فرهنگ واقعي شان وارد مي نمايند .

۵- فرهنگ آرمانی را تعریف کنید.(دی۹۸)

به آن بخش از فرهنگ که مردم یک جامعه از آن جانبداری می کنند، اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند « فرهنگ آرمانی » گویند.

۶- چگونه برنامه ریزان فرهنگی، بخشی از فرهنگ آرمانی را به عرصه فرهنگ واقعی وارد می کنند؟(دی۹۹)

برنامه ريزان فرهنگی تلاش مي كنند از طريق تعليم وتربيت ، زمينه را برای تحقق هرچه بيشتر فرهنگ آرماني و ورود آن به عرصه فرهنـگ واقعـي فراهم آورند.

۷- فاصله میان فرهنگ واقعی و آرمانی در یک جامعه چگونه کاهش می‌یابد؟ (خرداد۱۴۰۰)

بر اساس عمل افراد جامعه - هراندازه مردم مطابق آرمان ها وارزش ها عمل كنند به همان انـدازه آرمـان هـا وارد فرهنـگ واقعي مي شوند . اما اگر به آن ها عمل نكنند ، فرهنگ واقعي ازفرهنگ آرماني فاصله مي گيرد.

۸- فرهنگ حق را تعریف کنید و دو نمونه از عقاید و ارزش های حق را نام ببرید. . (دی ۱۴۰۰)

و به فرهنگی که از نظر علمی صحیح باشد و مطابق با فطرت الهی انسان باشد فرهنگ حق گویند. مانند : عقیده به توحید، وفای به عهد، عدالت، حمایت از مستضعفان و مظلومان ، دفاع از حقوق انسان ها و مهرباني بـا يكـديگر

۹- فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی را با یدیگر مقایسه کنید.(خرداد ۱۴۰۱)

ارزشهايي كه مردم يك جامعه از آن جانب داري ميكنند و رعايت آن را لازم ميدانند اما در عمل ممكن است آن را ناديده بگيرند، فرهنگ آرماني اما آن بخش از فرهنگ كه مردم به آن عمل مي كنند فرهنگ واقعي نام دارد

۱۰-حقایق ثابت اند یا تغییرپذیر؟ توضیح دهید.(شهریور ۱۴۰۱ و دی ۱۴۰۲)

-حقایق ثابت اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی تغییرپذیرند؛ یعنی برای جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد. همانگونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد.

۱۱-آیا فرهنگ آرمانی همان فرهنگ حق است؟ توضیح دهید و مثال بزنید.(دی ۱۴۰۱)

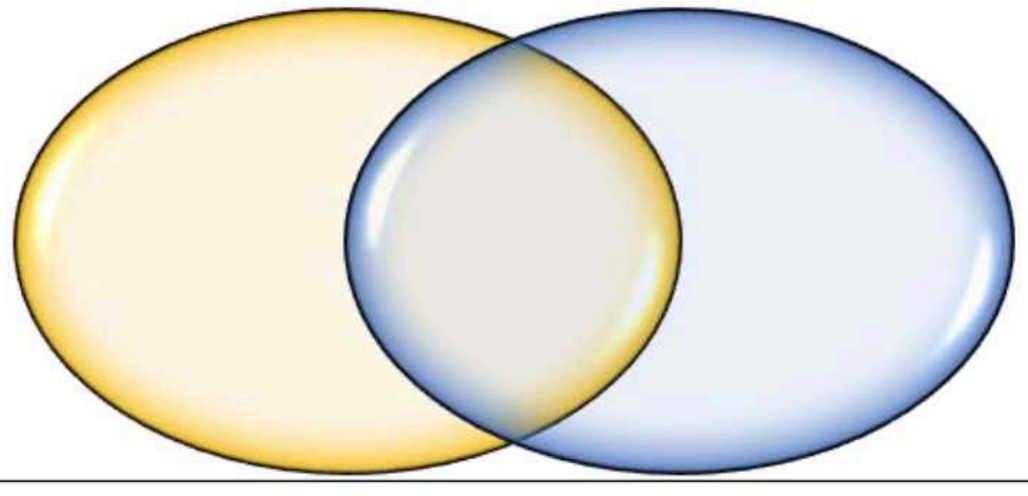
خیر همیشه فرهنگ آرمانی همان فرهنگ حق نیست. مثال: تقدیس موش در معابد هندوستان یا نژاد پرستی یا ..... نمونه هایی از فرهنگ آرمانی اند که مطابق با فرهنگ حق نیستند.

۱۳-علوم اجتماعی و علوم تجربی را از نظر« توان داوری درباره حق یا باطل بودن عقاید و ارزش ها» با هم مقایسه کنید؟ (دی ۱۴۰۳)

حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی دو ابزارِ مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند و علومی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند

۱۲-با توجه به شکل زیر(رابطه فرهنگ واقعی با فرهنگ آرمانی) نقش برنامه ریزان فرهنگی در جامعه را شرح دهید؟(خرداد۱۴۰۳)

تلاش می کنند تا از طریق تعلیم و تربیت ، زمینه تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند.

آزمون خودارزیابی درس چهارم: ارزیابی فرهنگ ها

در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید:

۱-وقتی مردم مطابق آرمان ها عمل کنند،آرمان ها به واقعیت تبدیل می شوند.

۲-محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی در هر جامعه ای ثابت و غیر قابل تغییر است.

۳-برای جوامع امکان انحراف از حق و روی آوردن به باطل وجود دارد.

۴-حقایق ثابت اند و از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی ، تغییر نمی کنند.

۵-عقاید،ارزش ها ، هنجارها و کنش ها ،بر اساس آگاهی یا جهل، و توجه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی شود.

ب: جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی به واسطه عمل نکردن مردم به فرهنگ های .....است.

اگر جوامع مختلف به.....ایمان نیاورند و مطابق با آن عمل نکنند به سوی باطل گام بر می دارند.

حقایق ثابت اند ، ولی از جهت .....،تغییر پذیرند.

درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران را با روش های .....می توان شناخت.

فرهنگ حق ، .....همه فرهنگ هاست.

ج:گزینه صحیح را انتخاب کنید

۱-مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس..... مردم تغییر می کند.

الف)تصور ب)تفکر ج)عمل د)تجسم

۲-.....از ارزش های یک فرهنگ حق است و .....از ارزش های یک فرهنگ باطل .

الف)عدالت – مهربانی ب)شرک – وفای به عهد ج)دنیا پرستی – عقیده به توحید د)وفای به عهد - ظلم

۳-دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش ها ،.....و.....هستند.

الف)علوم و فنون تجربی ب)حق و باطل ج)مشاهده و حس د)عقل و وحی

۴-کدام یک از گزینه های زیر ، معیار ارزیابی همه فرهنگ هاست؟

الف)فرهنگ حق ب)فرهنگ واقعی ج)فرهنگ باطل د)فرهنگ آرمانی

۵-فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی به واسطه چیست؟

الف)عمل کردن به فرهنگ های آرمانی ب)فکر نکردن مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها

ج)عمل کردن مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها د)عمل نکردن مردم به فرهنگ های آرمانی

د: به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱-فرهنگ حق چیست؟

۲-فرهنگ واقعی چیست؟

۳-معیارهای ارزیابی همه فرهنگ ها را بنویسید؟

۴-فرهنگ آرمانی چیست؟

۵-ثابت بودن حق را بنویسید؟

ه: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱-ابزار شناخت عقاید و ارزش ها را بنویسید؟

۲-فرهنگ باطل چیست؟

۳-جوامع مختلف ، چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی و واقعی شان وارد می کنند؟

۴-حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ چگونه شناخته می شود؟ مثال بزنید.

۵--چند نمونه از عناصر فرهنگ حق که اغلب جوامع حضور دارد را نام ببرید؟

۶-نقش برنامه ریزان فرهنگی در جامعه چیست؟

۷-در چه صورتی جوامع فرهنگ حق را از دست داده و به سوی باطل گام بر می دارند؟
۸-علوم تجربی کدام روش ها را می توانند و کدام روش ها را نمی توانند داوری کنند؟
۹-حقایق ثابت اند یا متغیر؟توضیح دهید.
۱۰-مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس چه چیزی تغییر می کند؟ توضیح دهید.

نمونه سوالات نهایی

سوال **حقایق از جهت وارد شدن به فرهنگِ آرماني و واقعي، تغییرپذیرند. (شهریور 1404)**

پاسخ درسته

سوال **جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ ..... خود وارد میکنند.(خرداد 1404)**

پاسخ آرمانی

سوال **در چه شرایطي فرهنگ واقعي از فرهنگ آرماني فاصله میگیرد؟ (شهریور 1404)**

پاسخ اگر مردم به آرمانها و ارزشهایي که رعایت آنها در فرهنگ آرماني لازم دانسته میشوند، عمل نکنند

سوال **کدام علوم میتوانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ های مختلف داوری کنند؟ (خرداد 1404)**

پاسخ علومي که از دو ابزار عقل و وحي بهره میگیرند

هویت اجتماعی

درس پنج

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- هویت
  - تعریف
    - آنچه در پاسخ به پرسش کیستی می آید.
    - فرد با هویت خود از افراد دیگر متمایز می گردد.
    - به انواعی تقسیم میشود.
  - دسته بندی بر اساس
    - نقش انسان در ساختن هویت
      - ویژگی های انتسابی: ما در شکل گیری آنها نقشی نداریم؛ مثل مکان یا زمان تولد و دختر و پسر بودن
      - ویژگی های اکتسابی: ما در شکل گیری آنها نقش و سهم زیادی داریم؛ مثل صفات اخلاقی و روانی
    - ثبات یا تغییر
      - ویژگی های ثابت: در طول زندگی فرد تغییر نمیکند؛ مثل زمان و مکان تولد
      - ویژگی های متغیر: در طول زندگی دچار تغییر و تحول میشود؛ مثل جایگاه فرد در جامعه و سن و مدرک تحصیلی
    - ارتباط با دیگران
      - ویژگی های فردی: فرد بدون عضویت در گروه یا ارتباط با دگیران آن را داراست مثل زرنگی یا تنبلی/ صبوری یا زودرنج بودن
      - ویژگی های اجتماعی: فرد بدون عضویت در گروهی یا ارتباط با دیگران نمیتواند این ویژگی ها را داشته باشد؛ مثل ایرانی بودن و دانش آموز بودن
  - بعدهای هویت
    - فردی
      - بعد جسمانی(بدن)
      - بعد نفسانی
    - اجتماعی
  - ارتباط بعد های مختلف هویت انسان
    - رابطه بعد جسمانی با بعد نفسانی
      - تاثیر بعد جسمانی بر نفساتی: عصبانی شدن انسان ها به دلیل ترشح بیش از حد غده تیروئید
      - تاثیر بر نفسانی برجسمانی: برخی بیماری های جسمانی به کمک قوای وانی درمان میشوند.
    - رابطه بعد جسمانی با بعد اجتماعی
      - تاثیر بعد جسمانی بر بعد اجتماعی: شرافت و وقار و سلحشوری از ویژگی های صحرانشینان است.
      - تاثیر بعد اجتماعی بر جسمانی: زندگی اجتماعی انسان ها طبیعت را تهدید میکند.
    - رابطه بعد نفسانی با بعد اجتماعی
      - تاثیر بعد نفسانی بر اجتماعی: جوان مومن و امیدوار موفق خواهد شد.
      - تاثیر بعد اجتماعی بر نفسانی: جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی اخلاقیات میشود.
  - بخشی از هویت انسان آگاهانه است و بخشی از هویت برای ما پنهان است.
  - مباحث اندیشمندان درباره هویت
    - جامعه شناسان و انسان شناسان درباره ابعاد اجتماعی هویت انسان بحث میکنند و نظراتی ارائه میدهند.
    - فیلسوفان بحث های گسترده ای درباره هویت دارند که میتوانند به شناخت ما از خودمان کمک کنند.
    - پیامبران و اولیای الهی از گذشته درباره ابعاد الهی و فطری هویت فردی و اجتماعی انسان ها و همچنین غفلت و فراموشی آنها از خود سخن گفته اند.
    - ما گاهی در شناخت ویژگی های هویتی خود و دیگران دچار اشتباه میشویم و وجود نظریات مختلف درباره هویت نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

نکات

- هویت هر جامعه بر اساس عقاید، ارزش ها و آرمان های آن شکل میگیرد و هویت افراد نیز به همین اساس سازمان می یابد.
- هر جامعه بر اساس هویت خود با طبیعت و بدن آدمی تعامل میکند.
- ویژگی هایی هستند که ما در بدست آوردن آنها نقشی نداریم ولی میتوانیم با تلاش خود آن را تغییر دهیم مانند موقعیت اجتماعی خانواده
- هر فردی در طول زندگی خود تغییرات هویتی بسیاری را پشت سر می گذارند.
- فرد بدون ارتباط با دیگران یا عضویت در گروه های اجتماعی نمی توانند برخی ویژگی ها را داشته باشد.
- ما انسان ها گاه در شناخت ویژگی های هویتی خود و دیگران دچار اشتباه میشویم.وجود نظرات متفاوت درباره هویت نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس پنجم : هویت(من کیستم)

در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید:

۱- سه بُعد هویت انسان، از یکدیگر جدا هستند. (دی ۹۷ و خرداد ۹۸) غلط

۲ - هر نوع هویت اجتماعی با هر نوع هویت فردی سازگار است. (خرداد ۹۸) غلط

۳ - هویت اجتماعی افراد صرفا تابع مشاغل آنهاست . (خرداد ۹۸) غلط

۴- هر جامعه ای بر اساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می کند. (شهریور ۹۹) صحیح

۵- "یک انسان با تقوا جهانی را تغییر می دهد"نشانه تاثیر بعد انسانی بر اجتماعی است. (دی ۹۹) غلط

۶- عصبانی شدن انسان بر اثر ترشح بیش از اندازه غده تیروئید، نشانگر ارتباط بین بعد جسمانی و بعد نقسانی هویت است.(دی ۱۴۰۰) صحیح

۷- نقش و عضويت اجتماعي ما مجراي ارتباط ما با جامعه و بخشي از آن به حساب مي آيد.(خرداد ۱۴۰۱) صحیح

۸- فرهنگ غرب تصرف در طبیعت و بدن را مجاز نمی داند.(دی ۱۴۰۲) غلط

۹-هر جامعه ای براساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می کند.(خرداد۱۴۰۳) صحیح

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید

۱- در جامعه سرمایه داری، هویت اشخاص، بر مبنای دارایی و توان اقتصادی افراد شناخته می شود. (خرداد ۹۸)

۲- در جامعه ی دینی، هویت اجتماعی افراد بر اساس تقوا / عدالت و علم تعیین می شود که آن دین، محترم می شمارد (دی ۹۸)

۳- ویژگی هایی را که انسان ها در پیدایش و تداوم آنها تاثیری نداشته باشند، خصوصیات انتسابی می گویند. (خرداد ۹۹)

۴ - هر جامعه ای بر اساس هویت خود با طبیعت و بدن آدمی تعامل می کند. (خرداد ۹۹ و دی ۱۴۰۰و مرداد ۱۴۰۳)

۵- در جامعه قبیله ای، هویت اجتماعی افراد اغلب بر اساس جایگاه فرد در قبیله مشخص می شود. (دی ۹۹)

۶- یک انسان با تقوا، جهانی را تغییر می دهد. این جمله نشانگر رابطه هویت نفسانی بر هویت اجتماعی است.
(خرداد ۱۴۰۰)

۷- برگزاری مسابقات زیبايي و نمايشگاه های مد، از توجه فرهنگ غرب بر بُعد جسمانی هویت حکایت مي کند.(شهریور ۱۴۰۱)

۸- مهم ترین مسأله بشری هویت است.(دی ۱۴۰۱)

۹- نفس و ویژگی های اخلاقی و روانی بعد نفسانی هویت انسان را تشکیل می دهد. (خرداد۱۴۰۲)

۱۰- جامعه شناسان و انسان شناسان دربارۀ ابعاد اجتماعی هويت انسان نظراتي ارائه مي دهند.(شهریور ۱۴۰۲)

۱۱- آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می شود و با آن هر شخص از افراد دیگر متمایز می شود هویت فرد را تشکیل می دهد.(دی ۱۴۰۲)

گزینه صحیح را انتخاب کنید

۱- این جمله« ترشح بیش از حد غده ی تیروئید موجب عصبانی شدن انسانها می شود « نشان دهنده ی تاثیرکدام ابعاد هویت بر یکدیگر است؟ (خرداد ۹۸)

الف) نفسانی بر جسمانی ب) جسمانی بر نفسانی ج)اجتماعی بر نفسانی د) اجتماعی بر جسمانی

۲- جامعه شناسان و انسان شناسان در باره ی کدام ابعاد هویت انسان بحث می کنند ؟ (خرداد ۹۸)

الف)ابعاد اجتماعی هویت انسان ب)ابعاد سیاسی هویت انسان

ج)ابعاد الهی هویت انسان د) ابعاد اقتصادی هویت انسان

۳- پیامبران و اولیای الهی در مورد کدام بعد هویت انسان ها سخن گفته اند؟ (دی ۹۸)

الف) الهی و فطری ب) نفسانی ج) انسانی د)دینی و معنوی

۴- کدام گزینه، ویژگی هویتی "گروه خونی" و "دانش آموز بودن" را به درستی نشان می دهد. (خرداد ۹۹)

الف) انتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و متغیر ب) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، اجتماعی و متغیر

ج) اکتسابی، فردی و متغیر- انتسابی، اجتماعی و متغیر د) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، اجتماعی و متغیر

۵- هویت جهان اجتماعی متجدد، با هویت روانی و اخلاقی معنوی ..... است . (خرداد ۹۹)

الف) با آن همخوانی ندارد. ب) ناسازگار است .
ج) در برخی موارد با آن موافق است. د)در برخی موارد آن را نادیده می گیرد.
۶ - عبارت زیر نشانگر رابطه میان کدام یک از ابعاد هویت با یکدیگر است؟ (شهریور ۹۹)
« یک انسان با تقوا، جهانی را تغییر می دهد.»
الف - جسمانی بر نفسانی ب - نفسانی بر اجتماعی
ج - جسمانی بر اجتماعی د- اجتماعی بر نفسانی
۷ - کدام گزینه ی زیر در ارتباط با هویت متغیر انسان، درست است؟ (دی ۹۹)
الف - نژاد ، مکان تولد، کارمند ب- شغل، رنگ پوست، راستگویی
ج – ورزشکار، رنگ چشم ، موقعیت اجتماعی د - فوتبالیست ، خوش اخلاق ، شاگرد ممتاز
۸ - نوع هر یک از ویژگی های هویتی را مشخص کنید. (کارمند - راستگویی) (خرداد ۱۴۰۰)
الف) اکتسابی، ثابت، فردی- انتسابی، فردی، ثابت
ب) اجتماعی، متغیر، اکتسابی - فردی، اکتسابی، متغیر
ج) انتسابی، متغیر، اجتماعی- اکتسابی، متغیر، اجتماعی
د) اکتسابی، متغیر، فردی - فردی، متغیر، اکتسابی
۹-پیامبران و اولیای الهی نیز از دیرباز درباره بعد .....هویت فردی و اجتماعی انسانها سخن گفته اند.(دی ۱۴۰۰)
الف- الهی و دینی ب - دینی و فطری ج - الهی و فطری د - دینی و غریزی
۱۰- کدام گزینه تاثیر ابعاد هویتی مثال های زیر را به درستی نشان می دهد؟ (شهریور ۱۴۰۰)
« جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی اخلاقیات می شود. »
« برخی بیماری های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می شوند.»
الف) نفسانی بر اجتماعی - نفسانی بر جسمانی ب) اجتماعی بر نفسانی - نفسانی بر جسمانی
ج) اجتماعی بر نفسانی- نفسانی بر اجتماعی د) نفسانی بر اجتماعی - جسمانی بر نفسانی
۱۱- نوع هر یک از ویژگی های هویتی را مشخص کنید. (متولد ماه مهر - پلیس) (خرداد ۱۴۰۱)
الف) اکتسابی، ثابت، فردی- انتسابی، فردی، ثابت ب) انتسابی، ثابت، فردی - اجتماعی، اکتسابی، متغیر
ج) انتسابی، متغیر، اجتماعی- اکتسابی، متغیر، اجتماعی د) اکتسابی، متغیر، فردی - فردی، متغیر، اکتسابی
۱۲- کدام گزینه، ویژگی هویتی "راستگویی" و "متولد ماه شهریور" را به ترتیب نشان می دهد. (شهریور ۱۴۰۱)
الف) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، اجتماعی و ثابت ب) اکتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و ثابت
ج) انتسابی، فردی و متغیر- فردی، اکتسابی و ثابت د) انتسابی، اجتماعی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و ثابت
۱۳- این مثال نشانگر کدام یک از رابطه هاست؟
"در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوه زندگی اجتماعی مردم متفاوت است".
الف. نفسانی بر اجتماعی ب. اجتماعی بر نفسانی ج. طبیعی بر اجتماعی د. اجتماعی بر طبیعی
۱۴-کدام گزینه تأثیر ابعاد هویتی را در عبارت "تعهد و مسئولیت پذیری، موجب تحکیم بنیان خانواده می شود". به درستی نشان می دهد.(خرداد۱۴۰۲)
الف. نفسانی بر اجتماعی ب. اجتماعی بر نفسانی ج. جسمانی بر نفسانی د. نفسانی بر طبیعی
۱۵- عبارت "شرافت و وقار و سلحشوری از ویژگی های صحرانشینان است." بیانگر تاثیر کدام ابعاد هویتی انسان بر یکدیگر است؟(خرداد۱۴۰۲ و مرداد۱۴۰۳)
الف. نفسانی بر طبیعی ب. طبیعی بر نفسانی ج. اجتماعی بر نفسانی د. نفسانی بر اجتماعی
۱۶-کدام گزینه در ارتباط با هویت ثابت و انتسابي صحیح است؟ (دی ۱۴۰۲)
الف. رنگ پوست - گروه خوني - امانتداری ب. مکان تولد - موقعیت اجتماعي - رنگ چشم
ج. اثرانگشت – نژاد - زمان تولد د. خوش اخلاقي - منضبط بودن – نژاد
۱۷-کدام گزینه، تاثیر ابعاد هویتی را در عبارت زیر به درستی نشان می دهد؟(خرداد۱۴۰۳)

«هجوم شن های روان در جنوب شرق ایران، موجب افزایش میزان مهاجرت ساکنین این مناطق شده است»
الف. نفسانی بر طبیعی ب. طبیعی بر اجتماعی ج. اجتماعی بر نفسانی د. نفسانی بر اجتماعی

۱۸-اثر انگشت هر انسان، هویت(اجتماعی – فردی) است.(خرداد۱۴۰۳)

۱۹- در خصوص ویژگی هویتی «صبوری » کدام یک از موارد زیر درست می باشد؟(دی ۱۴۰۳)
۱)اکتسابی – فردی – متغیر ۲) انتسابی – فردی - متغیر
۳) اکتسابی – اجتماعی – ثابت ۴)انتسابی – اجتماعی – ثابت

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱- مثال زیر نشانگر کدام رابطه هویتی است؟ (خرداد ۹۹)
بعد نفسانی بر اجتماعی

۲-وجود نظریات متفاوتی درباره هویت نشانه چیست؟ (شهریور ۹۹)
در شناخت هویتی خود و دیگران دچار خطا و اشتباه می شویم

۳-ویژگی های هویتی که در شکل گیری آنها نقش و سهم زیادی داریم چه نامیده می شود؟ (دی ۹۹)
اکتسابی

۴-عصبانی شدن انسان بر اثر ترشح بیش از اندازهٔ غدهٔ تیروئید، نشانگر ارتباط بین بعد جسمانی و بعد نفسانی هویت است؟ (دی ۱۴۰۰) بعد جسمانی بر بعد نفسانی

۵-در کدام فرهنگ انسان حق ندارد در جهان طبیعت و بدن خود دخل و تصرف کند؟(شهریور ۱۴۰۱)
فرهنگ اسلام

۶- دو مورد از ویژگی های اخلاقی سازگار با آرمان ها و ارزش های دنیوی فرهنگ متجدد غرب را بنویسید.(خرداد۱۴۰۲)
فردگرایی، فرصت طلبی، انضباط، تجمل گرایی، تبرج، رفاه طلبی، مال اندوزی و .....

۷- در فرهنگ اسلام، انسان به عنوان خلیفه خداوند، چه وظیفه ای در مقابل طبیعت برعهده دارد؟(خرداد ۱۴۰۲)
وظیفهٔ عمران و آبادانی طبیعت

۸-وجود نظرات متفاوت درباره هویت، نشانه چیست؟(خرداد۱۴۰۳)
نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد

۹-گروه خونی هر فرد کدام ویژگی های هویتی را بیان می کند؟ (ذکر دو مورد)(مرداد۱۴۰۳)
انتسابی – فردی – ثابت ذکر دو مورد کافی است

در جدول زیر فردی یا اجتماعی بودن، انتسابی یا اکتسابی بودن و ثابت یا متغیر بودن ویژگیهای هویتی "زرنگ بودن" و " ایرانی بودن" را تعیین کنید.(دی ۱۴۰۰)

ویژگی	فردی	اجتماعی	انتسابی	اکتسابی	ثابت	متغیر
الف: زرنگ بودن	*			*		*
ب: ایرانی بودن		*	*		*	

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- هویت اجتماعی افراد در جامعه سرمایه داری و جامعه دینی بر چه اساس تعیین می شود؟ (شهریور ۹۸)
در جامعهٔ سرمایه داری، هویت اجتماعی افراد بیشتر به دارایی و توان اقتصادی آنها وابسته است در حالیکه در جامعهٔ دینی، هویت اجتماعی افراد بر اساس تقوا، عدالت و علم ارزیابی می شود .

۲- هویت اجتماعی افراد در جامعه ی قبیله ای و جامعه سرمایه داری بر چه اساسی شکل می گیرد؟ (خرداد ۹۸)
در جامعه قبیله ای، هویت اجتماعی افراد بر اساس جایگاه آنها در قبیله مشخص می شود . در جامعهٔ سرمایه داری، هویت اجتماعی افراد بیشتر به دارایی و توان اقتصادی آنها وابسته است.

۳- برای هر یک از ویژگی های هویتی مثال بزنید. (دی ۹۸)
الف) اکتسابی: (ورزشکار، وقت شناس، صبور، راستگو و ...)
ب) فردی: (زرنگی یا تنبلی ، صبوری یا زودرنجی و ...)

۳- پیامبران و اولیای الهی در مورد هویت انسان ها چه گفته اند؟ (خرداد ۹۹)

پیامبران و اولیای الهی دربارهٔ بُعد الهی و فطری هویت فردی و اجتماعی انسان ها و همچنین غفلت و فراموشی آنها از خویشتن سخن گفته اند .

۴ - ویژگی های هویتی اکتسابی و انتسابی را با مثال مقایسه کنید . (شهریور ۹۹)

ویژگی های که فرد در شکل گیری و هم چنین تداوم یا تغییر آنان ، نقش دارد ، ویژگی های اکتسابی نام دارند . مانند: خصوصیات اخلاقی و روانی و نقش های اجتماعی

ویژگی هایی که فرد در شکل گیری آنها نقشی ندارد ، ویژگی های انتسابی گویند . مانندزمان و مکان تولد ، جنسیت.

۵ - نگاه دنیوی فرهنگ جدید غرب، نسبت به طبیعت و بدن آدمی را بنویسید. (شهریور ۱۴۰۰)

فرهنگ جدید غرب ، بر بعد جسمانی و زیبایی های بدنی تأکید و تمرکز می کند و هر نوع تصرفی را در طبیعت و بدن مجاز می داند.

۶-فرهنگ متجدد با کدام ویژگی های اخلاقی سازگار است؟ توضیح دهید و دو نمونه نام ببرید.(شهریور۱۴۰۱)

فرهنگ متجدد با بعضی ویژگی های اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان ها و ارزش های دنیوی آن شکل می گیرند. - مانند: فردگرایی، دم غنیمت شماری، فرصت طلبی، انضباط، تجمّل گرایی، تبرّج، رفاه طلبی و مال اندوزی

۷-نگاه فرهنگ جدید غرب و فرهنگ اسلام را به طبیعت و بدن انسان مقایسه کنید.(دی ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲)

نگاه دنیوی فرهنگ جدید غرب هرگونه دخل و تصرفی را در طبیعت و بدن مجاز می داند. در فرهنگ اسلام انسان خلیفه خداوند است و وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را به عهده دارد؛ یعنی حق ندارد برخلاف اراده حکیمانه الهی در طبیعت و بدن خود تصرفاتی انجام دهد

۸- هر عبارت نشانگر تأثیرکدام یک از ابعاد هویتی بر یکدیگر است؟(شهریور ۱۴۰۲و دی ۱۴۰۳)

الف. جهان دنیوی، مانع شکوفايي برخي اخلاقيات مي شود. > (اجتماعی بر نفسانی)

ب. خشكي بخش مركزی فلات ايران، يكي از عوامل مهاجرت مردم از اين مناطق شده است.> (طبیعی بر اجتماعی)

ج. بیشتر بیماری های گوارشی ناشی از استرس و اضطراب است > (تاثیر بعد نفسانی بر جسمانی)

د. جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی از اخلاقیات است.> (تاثیر بعد اجتماعی بر نقسانی)

آزمون خودارزیابی درس پنجم: هویت(من کیستم)

الف: صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-نمی توان گفت که ابعاد متمایز هویت در تعامل با یکدیگر، متناسب می شوند.

۲-آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می شود،((هویت))فرد را تشکیل میدهد.

۳-اسلام، هویت افراد را فقط با تقوا ارزیابی می کند.

۴-در جامعه قبیله ای، هویت اجتماعی افراد، اغلب بر اساس جایگاه آنها در قبیله مشخص می شود.

۵-ویژگی های انتسابی، ویژگی هایی هستند که خودمان آنها را شکل می دهیم.

ب: جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید؟

۱-هویت هر فرد درون جامعه و بر اساس .....و .....آن شکل می گیرد.

۲-آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می شود،((.....))فرد را تشکیل می دهد.

۳-در جامعه سرمایه داری،هویت اشخاص بر مبنای.....شناخته می شود.

۴-در دین اسلام، هویت افراد با .....، علم و.....ارزیابی می شود.

۵-جامعه شناسان درباره ابعاد .....هویت انسان بحث می کنند.

ج:گزینه درست را انتخاب کنید

۱-هویت دارای دو بعد .....و..... است.

الف)فردی – اقتصادی ب)اجتماعی – سیاسی ج)فردی – اجتماعی د)اقتصادی – سیاسی

۲-((ترشح بیش از اندازه غده تیروئید موجب عصبانی شدن انسان ها می شود)) این جمله نشان دهنده رابطه کدام ابعاد هویت با یکدیگر است؟

الف)بعد نفسانی بر بعد جسمانی ب)بعد جسمانی بر بعد نفسانی

ج)بعد اجتماعی بر بعد نفسانی د)بعد اجتماعی بر بعد جسمانی

۳-کدام یک از موارد زیر جز ابعاد هویت انسان نیست؟

الف)معنوی ب)جسمانی ج)نفسانی د)اجتماعی

۴-کدام یک از گزینه های زیر در ارتباط با هویت متغیر انسان درست است؟

الف)نژاد – مکان تولد – کارمند ب)شغل – رنگ پوست – راستگویی

ج)ورزشکار – رنگ چشم – موقعیت اجتماعی د)فوتبالیست – خوش اخلاق – شاگرد متمایز

۵-به ترتیب،کدام گزینه ، درباره ویژگی های هویتی زیر درست است؟

((دانش آموز بودن/مرد و زن بودن / خجالتی بودن / ایرانی بودن))

الف)اکتسابی – انتسابی – اکتسابی – انتسابی ب)انتسابی – انتسابی – اکتسابی – انتسابی

ج)انتسابی – اکتسابی – انتسابی – اکتسابی د)اکتسابی – اکتسابی – انتسابی – انتسابی

د: به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱-هویت چیست؟

۲-فرهنگ خود آگاه توضیح دهید؟

۳-ویژگی انتسابی را تعریف کنید؟

۴-ویژگی اکتسابی را تعریف کنید؟

۵-فرهنگ متجدد چیست؟

ه:به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- برای هر یک از ویژگی های زیر، یک مثال بنویسید .

الف) ویژگی ثابت : ب)ویژگی متغیر :

ج)ویژگی فردی : د)ویژگی اجتماعی :

۲-ویژگی های هویتی که در شکل گیری آنها نقش و سهم زیادی داریم، چه نامیده می شود؟

۳-هویت اجتماعی در جوامع سرمایه داری و دینی ، برچه اساسی تعیین می شوند؟
۴-وجود نظرات متفاوت درباره هویت ، نشانه چیست؟
۵-انواع ویژگی های هویت را نام ببرید؟
۶-هویت اجتماعی فرد چگونه شکل می گیرد؟
۷-آیا بخش های فردی و اجتماعی هویت با یکدیگر ارتباط دارند و بر هم اثر می گزارند؟
۸-تاثیر متقابل جهان اجتماعی و طبیعی (بدن انسان) را با ذکر مثال توضیح دهید ؟
۹-اخلاق پهلوانی را با اخلاق قهرمانی در ورزش جهان مقایسه کنید؟
۱۰-پیامبران و اولیای الهی درباره کدام ابعادهویتی انسان ها سخن گفته اند؟

نمونه سوالات نهایی

سوال
گزینه درست را انتخاب کنید. (شهریور 1404)
مثال زیر، تأثیر کدام بعد هویت انسان بر بعد دیگر را نشان میدهد؟
"نتایج علمی نشا ن میدهد که بسیاري ا ز سکته هاي قلبی ریشه در استرس و وضعیت روانی انسانها دارند."
1) جسماني بر نفساني 2) جسماني بر اجتماعي 3) نفساني بر اجتماعي 4) نفساني بر جسماني

پاسخ
4) نفساني بر جسماني

سوال
کدام ویژگي هویتي "اکتسابي، فردی و متغیر"است؟
1)ایرانی 2)دانش آموز 3)فرزند 4)وقتشناس

پاسخ
4)وقتشناس

سوال
د ر هر کدام از جوامع زیر، هویت اجتماعی افراد اغلب بر چه اساسی مشخص میشود ؟(شهریور 1404)
الف) جامعة قبیله ای:
ب) جامعة سرمایه داری:

پاسخ
الف)بر اساس جایگاه آنها در قبیله/ ب)بر اساس دارایی و توان اقتصادی آنها

سوال
هریك از عبارت های زیر تأثیر کدام ابعاد هویت بر یکدیگر را نشان میدهد؟ (خرداد 1404)
الف)برخي رهبران بزرگ تاریخي، بخشي از قدرت خود در جامعه را مرهون بلندی قامت خود بوده اند:(.....)
ب) ایراني ها مهمان نواز، ظلم ستیز و عدالت طلب هستند: (.....)

پاسخ
الف) جسمانی بر اجتماعی/ ب) اجتماعی بر نفسانی(اخلاقی یا روانی)

هویت اجتماعی

درس شش

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- باز تولید هویت اجتماعی
  - تعریف: به معنای انتقال هویت از نسلی به نسل دیگر است به گونه ای که علی رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات ویژگی های اساسی آن پایدار می ماند و دوام می آورد.
  - انسان باید موقعیت خود را بشناسد و حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آنها هویت خود را شکل دهد.
  - غریزه، کششی درونی است که او را به انجام دادن رفتارهای معینی وامی دارد.
  - جامعه پذیری: به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال میکند و مسیری که برای شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی میشود
  - هر فرد در جامعه ای متولد میشود که نسل های قبل از او آن را ساخته اند و این جامعه پس از تولد فرد بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین میکند....
    - آن فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می شناسد.
    - برای او ویژگی هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر میگیرد.
  - کژروی اجتماعی
    - تعریف: به کنش هایی که برخلاف عقاید، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند
    - فرایند جامعه پذیری همواره با موفقیت همراه نیست....
      - ممکن است برخی افراد به طور کامل جامعه پذیر نشوند
      - ممکن است برخی انسان ها هویتی را که جامعه برای آنها در نظر گرفته است، نپذیرند و به حقوق و تکالیف خود پایبند نباشند و...
  - کنترل اجتماعی
    - تعریف: مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام میگیرد....
    - روش های کنترل اجتماعی
      - تبلیغ و اقناع: یعنی از طریق آموزش افراد را اقناع کند که عقاید و ارزش های جامعه را بپذیرند.
      - تشویق و پاداش: یعنی به افرادی که مطابق ارزش ها و هنجارهای جامعه عمل میکنند پاداش میدهد.
      - تنبیه و مجازات: یعنی کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشد مجازات میکند.
  - جامعه ای که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد
    - 1) در معرض آسیب های بیشتری قرار میگیرد.
    - 2) دوام و بقا آن دچار تهدید میشود.
  - تحرک اجتماعی
    - تعریف: جابه جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر
    - انواع تقسیم بندی
      - تقسیم بندی اول: صعودی-نزولی-افقی
        - صعودی: کارمند یک اداره مدیر بخشی از آن اداره شود و یا مدیر یک بخش مدیرکل شود.
        - افقی: شخصی که شغل خود را تغییر میدهد اما شغل جدید موقعیت اجتماعی او را تغییر نمیدهد.
        - نزولی: مدیر اداره ا مدیریت خود عزل شودو بصورت یک کارند عادی مشغول به کار شود.
      - تقسیم بندی دوم: درون نسلی-بین نسلی
        - درون نسلی: تحرک اجتماعی برای یک فرد در طول زندگی خودش
        - بین نسلی: تحرک اجتماعی یک فرد نسبت به والدین خود
  - جامعه ای که....
    - بر اساس ارزش های نژادی شکل میگیرد.... صرفا برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی رافراهم می آورد.
    - به ارزش های اقتصادی اهمیت و اولویت میدهد....تحرک اجتماعی صعودی را فقط برای کسانی که ثروت دارند، ممکن می سازد.
    - غیردینی است....به هویت دینی و معنوی افراد اجازه بروز و ظهور اجتماعی نمیدهد.
    - دینی و معنوی است... هویت هایی که ابعاد متعالی و الهی وجود انسان را نادیده بگیرند به رسمیت شناخته نمی شوند.

نکات

- فرد با آموزش هایی که در خانواده می بیند اولین و مهمترین آشنایی ها را با جامعه ای که در آن متولد شده است پیدا میکند.
- امر به معروف و نهی از منکر از جمله راهکارهای اسلام برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی است.

خلاصه درس شش

- جهان اجتماعی برای تداوم خود اعتقادات،ارزش ها وفرهنگ(شیوه زندگی)خودرابه فردآموزش می دهد،تا فردبا موقعیت اجتماعی وتکالیف وحقوقش آشناشود ومشارکت اجتماعی پیدا کند.
- اولین ومهم ترین آشنایی با جهان اجتماعی توسط خانواده صورت می گیرد سپس گروه همبازی ها،مدرسه، مجالس علمی ومذهبی ورسانه های جمعی
- جامعه پذیری: فرایندی که برای مشارکت اجتماعی دنبال می شود وهویت اجتماعی راشکل می دهد.(انتقال شیوه زندگی ازنسلی به نسل دیگر)
- کجروی اجتماعی:رفتارهایی که برخالف عقاید،ارزش ها وهنجارهای جامعه اند
- کنترل اجتماعی:فعالیت هایی که موجب پذیرش فرهنگ وانطباق باانتظارات جامعه می شود
- روش های کنترل کجروی های اجتماعی: تبلیغ واقناع. تشویق وتنبیه (رسمی وغیررسمی)
- اقناع: روشی برای درونی سازی فرهنگ است.هرچه فرهنگ با فطرت سازگارترباشدازقدرت اقناعی بیشتری برخورداراست
- موقعیت اجتماعی:جایگاهی که فرد درجامعه یاگروه اجتماعی دارد. (باچه کسانی ارتباط دارد؟چه انتظاراتی ازاومی باشد؟)
- تحرک اجتماعی: جابه جایی موقعیت اجتماعی(صعودی. نزولی. افقی)
- رتبه بندی مشاغل ومالک های موقعیت اجتماعی درکشورهای مختلف یکسان نیست
- فرهنگ هرجهان اجتماعی فرصت تغییراتی رامی دهدوازبرخی تغییرات جلوگیری می کند
- محدوده ی تغییرات هویت اجتماعی درمحدوده ی فرهنگ جامعه تعیین می شود

نمونه سوالات نهایی درس ششم : باز تولید هویت اجتماعی

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱- موقعیت اجتماعی افراد، صرفا تابع مشاغل آنها نیست. (دی۹۷) صحیح

۲- فرصت های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت های جدید در جوامع مختلف یکسان است (خرداد ۹۸) غلط

۳- موقعیت اجتماعی افراد صرفاً تابع مشاغل آنهاست. (خرداد ۹۹ و شهریور ۱۴۰۰) غلط

۴- در همه کشورها رتبه بندی مشاغل وجود دارد، و این رتبه‌بندی در همه جا یکسان است. (دی۹۹) غلط

۵- خانواده، اولین و مهمترین آشنایی های فرد با جامعه ای که در آن متولد می‌شود را فراهم می کند. (خرداد۱۴۰۰) صحیح

۶- تحرك اجتماعي هميشه درون يك نسل؛ يعني براي يك فرد در طول زندگي خودش اتفاق مي افتد.(خرداد ۱۴۰۱) غلط

۷- افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی اکتسابی خود را به صورت انفعالی می پذیرند.(دی ۱۴۰۰) غلط

۸- فرزند کارمندی که مدیر شده، تحرک اجتماعی درون نسلی صعودی پیدا کرده است.(خرداد۱۴۰۲) غلط

۹-درهمهٔ کشورها رتبه بندی مشاغل وجود دارد،ولی این رتبه بندی در همه جا یکسان نیست.(خرداد۱۴۰۲) صحیح

۱۰-فرصت های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت های جدید در جوامع مختلف یکسان است(مرداد۱۴۰۳) غلط

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۱- کارمند یک اداره وقتی مدیر بخشی ازآن اداره می شود ، تحرک اجتماعی صعودی داشته است . (خرداد۹۸)

۲-مدیر یک اداره وقتی عزل می شود و بصورت یک کارمند عادی در می آید تحرک اجتماعی نزولی دارد(خرداد ۹۸)

۳- از جمله راهکارهای اسلام برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی امر به معروف – نهی از منکر است. (خرداد ۹۸ وشهریور۹۸)

۴- تحرک اجتماعی گاه درون نسلی و گاه برون نسلی اتفاق می افتد. (دی۹۸)

۵- افراد در بدو تولد، هویت اجتماعیِ انتسابی خود را به صورت انفعالی می‌پذیرند.(خرداد ۹۹ - شهریور ۱۴۰۰ و مرداد۱۴۰۳)

۶- جامعه ای که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد. و دوام و بقای آن تهدید می شود. (دی۹۹ – ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱- خرداد ۱۴۰۱)

۷- امر به معروف و نهی از منکر از جمله راهکارهای اسلام برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی است. (شهریور۹۹)

۸- فرد با آموزش های اساسی و ماندگاری که در خانواده می بیند، اولین و مهم ترین آشنایی ها را با جامعه خود پیدا می‌کند.(شهریور۱۴۰۰)

۹- به جا به جايي افراد از یک موقعیت اجتماعي به موقعیت اجتماعي ديگرتحرک اجتماعی مي گویند. (شهریور ۱۴۰۱)

۱۰- کسب هویت های اجتماعی جدید با تغییراتی در موقعیت اجتماعی افراد همراه است.(خرداد۱۴۰۲)

۱۱-به مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می گیرد،کنترل اجتماعی می گویند.(خرداد۱۴۰۲)

گزینه درست را انتخاب کنید

۱- به فرايندي كه هرفرد براي مشاركت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسيري كه براي شكل دادن به هويت اجتماعی افراد طی می شود چه میگویند؟(خرداد ۹۸)

الف - ارزش اجتماعی ب - هویت اجتماعی ج - کنترل اجتماعی د - جامعه پذیری

۲- مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می شود چه نام دارد؟(خرداد۹۸)

الف - جامعه پذیری ب-کنش اجتماعی ج - کنترل اجتماعی د- فرهنگ پذیری

۳- اولین و مهمترین آشنایی فرد با جامعه ای که در آن متولد شده در کدام یک از گروه های زیر انجام می شود؟(خرداد۹۸)

الف- خانواده ب- مدرسه ج- رسانه‌های جمعی د- گروه‌های همسالان

۴- هر جامعه ای روش های "تبلیغ و اقناع، تشویق و پاداش، تنبیه و مجازات" را برای ..... به کار می گیرد. (دی۹۸)

الف- آموزش مناسب شهروندی ب- پیشگیری از کژروی اجتماعی
ج- ایجاد تنوع گروه های فرهنگی د- ایجاد فرهنگ واحد و یکسان
۵- فرد با آموزش های اساسی و ماندگاری که در ..... می بیند ، اولین و مهمترین آشنایی ها را با جامعه‌ای که در آن متولد شده است پیدا می‌کند.(خرداد۹۹)
الف- مدرسه ب- خانواده ج- خانواده و مدرسه د- گروه های همسالان
۶- اگر شخصی شغلش را تغییر دهد اما شغل جدید، موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی .....دارد. (شهریور۹۹)
الف- میان نسلی نزولی ب- افقی ج- درون نسلی صعودی د- نزولی
۷- کدام گزینه صحیح نیست؟(خرداد ۱۴۰۱)
الف - جامعه افرادي را كه مطابق ارزشها و هنجارهاي جامعه عمل نكنند، مجازات مي كند.
ب - يكي از روشهاي پيشگيري از كژروي اجتماعي، تبليغ و اقناع است.
ج - فرآيند جامعه پذيري همواره با موفقيت همراه است.
د - همواره افرادي هستند كه به حقوق و تكاليف خود پايبند نيستند و رفتارهاي مخالف انجام مي دهند.
۸-"کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگری منتقل می شود" و" وقتی کارمند یک اداره مدیر بخشی می شود"، در این دو وضعیت، به ترتیب کارمند چه نوع تحرکی پیدا کرده است؟ (دی ۱۴۰۰)
الف -تحرک اجتماعی افقی – تحرک اجتماعی صعودی ب- تحرک اجتماعی نزولی – تحرک اجتماعی صعودی
ج- تحرک اجتماعی صعودی – تحرک اجتماعی افقی د- تحرک اجتماعی عمودی – تحرک اجتماعی نزولی
۹- کدام گزینه در مورد جامعه پذیری درست نیست.(خرداد۱۴۰۱)
الف- برخی افراد به طور کامل جامعه پذیر نمی شوند.
ب- فرایند جامعه پذیری همواره با موفقیت همراه نیست.
ج- یکی از روش های جامعه پذیری و پیشگیری از کنترل اجتماعی تبلیغ و اقناع است.
د- همواره افرادی هستند که عقاید و ارزش ها و هنجارهای اجتماعی را می پذیرند.
۱۰- هر جامعه ای به تناسب ..... خود، برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند؛(شهریور ۱۴۰۱)
الف- عقاید و ارزش های ب-هنجارها و نمادهای ج.-هویت اجتماعی افراد د-هویت فردی افراد
۱۱-مثال های «جوان بیکاری که کارآفرین شده است» و «فرزند وزیری که کارمند شده است» به ترتیب بیانگر کدام نوع تحرک اجتماعی است؟(شهریور۱۴۰۲)
الف- نزولي ميان نسلي- صعودی درون نسلي ب- نزولي درون نسلي- صعودی ميان نسلي
ج-صعودی درون نسلي- نزولي درون نسلي د- صعودی درون نسلي- نزولي ميان نسلي
۱۲-مثال های زیر به ترتیب چه نوع تحرک اجتماعی هستند؟(شهریور۱۴۰۳)
(فرزند یک کشاورز که پزشک شده است – کارمند بانکی که از یک شعبه به شعبه دیگر منتقل شده است)
الف: افقی – صعودی ب: نزولی – صعودی ج: صعودی – افقی د: صعودی – نزولی

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱-در صورتی که شغل جدید، موقعیت اجتماعی فرد را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی او از چه نوعی است؟(دی۹۷) تحرک افقی
۲- راهکارهای اسلام را برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نام ببرید. (دی۹۸ و ۱۴۰۰)
امر به معروف و نهی از منکر
۳-دو روش پیشگیری و کنترل کژروی اجتماعی را بنویسید. (خرداد۹۹- شهریور ۹۹و ۱۴۰۰)
تبلیغ و اقناع- تشویق و پاداش- تنبیه و مجازات
۴- کارمندی که از یک بخش اداره به بخشی دیگر منتقل می‌شود، چه نوع تحرک اجتماعی دارد؟ (خرداد۱۴۰۰)
تحرک اجتماعی افقی

۵- برای تحرک اجتماعی نزولی مثال بزنید. (خرداد ۱۴۰۱)

مدیر اداره وقتي از مديريت عزل ميشود و به صورت يك كارمند عادي به كار خود ادامه دهد

۶-به فرايندي كه هرفرد براي مشاركت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسيري كه براي شكل دادن به هويت اجتماعی افراد طی می شود چه می گویند؟(شهریور ۱۴۰۱ و خرداد ۱۴۰۲) جامعه پذیری

۷- به کنش هایی که بر خلاف عقاید و ارزش های جامعه هستند چه می گویند؟(خرداد۱۴۰۱ و شهریور ۱۴۰۱)

کژروی اجتماعی

۸- جوامع مختلف بر چه اساسی برخی تحرکات هویتی را تشویق و برخی را منع می کنند؟(خرداد۱۴۰۲)

به تناسب عقاید و ارزش های خود

۹- موقعيت اجتماعي افراد علاوه بر شغل تابع چه عوامل دیگری است؟ (دو مورد)(دی ۱۴۰۲)

عواملی مانند علم، ایمان، تقوا، هنر، مهارت، احترام، ....

۱۰-در چه صورتی دوام و بقای جامعه تهدید می شود؟(مرداد۱۴۰۳)

در صورتی که جامعه روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد

۱۱-در کدام نوع جوامع، هویت هایی که ابعاد متعالی و الهی وجود انسان را نادیده می گیرند، به رسمیت شناخته نمی شوند؟(دی ۱۴۰۳) جوامع سکولار، دنیوی یا جهان غرب

هر یک از عبارات سمت راست به کدام یک از مفاهیم سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد اضافی است.)(خرداد۱۴۰۲)

عبارات	مفاهیم
الف. کارمند یک اداره وقتی مدیر بخشی از آن اداره می شود. ۲	۱. هویت اجتماعی افراد
ب. در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل می گیرد. ۱	۲. تحرک اجتماعی صعودی
ج. روایتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی می توان دید. ۴	۳. قدرت اجتماعی
د. هنگامی پدیدار می شود که انسان کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد. ۵	۴. هویت ایرانی
	۵. قدرت فردی

هر یک از عبارات سمت راست به کدام یک از مفاهیم سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد اضافی است)(مرداد۱۴۰۳)

عبارات	مفاهیم
الف: بخش هایی که مربوط به یک قوم قشر یا صنف است. ۲	1- کژروی اجتماعی
ب: فعالیت هایی برای انطباق افراد با انتظارات جامعه ۵	2- خرده فرهنگ
پ: کنش هایی برخلاف عقاید و ارزش های جامعه ۱	3- جامعه پذیری
ت: فرایند مشارکت فرد در زندگی اجتماعی ۳	4- فرهنگ عمومی
	5- کنترل اجتماعی

هر عبارت به کدام نوع از "روش های پیشگیری از کژروی های اجتماعی و کنترل آن – هویت اجتماعی" اشاره دارد؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. از طریق آموزش، افراد قانع شوند که ارزش ها و هنجارهای جامعه را بپذیرند. (.....) تبلیغ و اقناع

ب. عامل اصلی هویت یابی افراد در جوامع غربی. (.....) سرمایه داری

هر عبارت به چه مفهومی اشاره دارد؟(شهریور ۱۴۰۲)

الف. کنش هايي كه برخلاف عقايد، ارزش ها و هنجارهای جامعه است. (.....) کژوری های اجتماعی

ب. مجموعه فعاليت هايي كه برای پذيرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام مي گيرد.

(.....)کنترل اجتماعی

برای هر یک از موارد زیر یک مثال بزنید(دی ۱۴۰۲)

الف. تحرک اجتماعی صعودی : > کارمند یک اداره وقتی مدیر بخشی از آن اداره می شود یا مدیر یک بخش هنگامی که مدیر کل می شود.

ب. تحرک اجتماعی میان نسلی : > فرزند وزیری که کارمند شده است.

هر کدام از عبارت های زیر، بیانگر کدام روش پیشگیری از کژروی های اجتماعی و کنترل آنها می باشد(خرداد۱۴۰۳)

الف)تجلیل از ورزشکاران قهرمان ایرانی در مسابقات جهانی پارالمپیک > تشویق و پاداش

ب)پخش پویانمایی در برنامه های مختلف تلویزیونی، جهت مصرف بهینه آب و برق > تبلیغ و اقناع

ج)جریمه رانندگان متخلف، در نتیجه رصد دوربین های نظارتی سطح شهر > تنبیه و مجازات

با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید.(دی ۱۴۰۳)

کشاورزی سه فرزند به نام های محمد ،مریم و علی دارد؛ محمد با تلاش و پشتکار خود پزشک می شود. مریم به همراه سارا همکلاسی قدیمی اش که هر دو کارشناسان حقوقی بوده اند از اداره خود منتقل و در شهر دیگری شغل قبلی خود را ادامه می دهند علی نیز به دلیل کمک به خانواده کنار پدر می ماند و کار او را ادامه می دهد.

الف) محمد چه نوع تحرک اجتماعی را تجربه کرده است؟ بین نسلی صعودی

ب) با توجه به متن بالا، یک نمونه تحرک اجتماعی درون نسلی افقی بنویسید.

انتقال مریم یا سارا از اداره یک شهر به شهر دیگر بدون ایجاد تغییر در موقعیت شغلی آنها

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- تحرک اجتماعی را تعریف کنید.(دی ۹۷)

به جا به جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر « تحرک اجتماعی » گویند.

۲-تحرک اجتماعی را تعریف کنید و انواع آنرا نام ببرید.(خرداد ۹۸)

جا به جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر را تحرک اجتماعی گویند. انواع تحرک اجتماعی عبارتند از : افقی ، صعودی ، نزولی

۳-کجروي اجتماعی را تعریف کرده ، و روشهاي پیشگیري و کنترل آنرا نام ببرید.(دی ۹۷ - خرداد ۹۸)

به کنش هایی که برخلاف، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند کژروی اجتماعی گویند . روشهای پیشگیری از کژروی اجتماعی عبارتند از : تبلیغ و اقناع- تشویق و پاداش -تنبیه و مجازات .

۴- آیا همه جوامع فرصت های یکسانی برای تحرک اجتماعی پیش رو ی افراد قرار می دهند؟ (توضیح دهید) (دی۹۸ – خرداد ۱۴۰۱)

هر جامعه ای به تناسب عقاید و ارزش های خود، برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی را منع می کند؛ برخی هویت ها را می پذیرد و برخی را نمی پذیرد

۵- آیا فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت های جدید در جوامع مختلف، یکسان است؟ توضیح دهید. (خرداد۹۹ - شهریور ۹۹)

خیر یکسان نیست، هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش های خود برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند، برخی هویت ها را می‌پذیرد و برخی دیگر را نمی‌پذیرد

۶- توضیح دهید و مثال بزنید که فرصت های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت های جدید در جوامع مختلف یکسان نیست. (دی۹۹)

هر جامعه ای به تناسب عقاید و ارزش های خود برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند، برخی هویت ها را می پذیرد و برخی دیگر را نمی پذیرد مثلاً جامعه که بر اساس ارزش های نژادی شکل می‌گیرد، صرفا برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد

۷-جوامع برای پیشگیری از کژروی اجتماعي از چه روش هایي استفاده مي کنند؟ توضیح دهید. (خرداد۱۴۰۰- شهریور ۱۴۰۱)

الف) تبلیغ و اقناع: جامعه از طریق آموزش، افراد را قانع می کند که عقاید و ارزش های جامعه را بپذیرند.

ب) تشویق و پاداش: به افرادی که مطابق ارزش ها و هنجارهای جامعه عمل می کنند ، پاداش می دهد .

ج) تنبیه و مجازات: کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، مجازات می کند

۸- جامعه پذیری را تعریف کنید.(دی ۱۴۰۰)

به فرایندي که هرفرد براي مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیري که براي شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی می شود « جامعه پذیري » می گویند.

۹- اعضای یک جامعه بر چه اساسی می توانند تحرک اجتماعی صعودی و هویت جدید کسب کنند؟ توضیح دهید و مثال بزنید.(دی ۱۴۰۰)

هر جامعه ای به تناسب عقاید و ارزش های خود برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند، برخی هویت ها را می پذیرد و برخی دیگر را نمی پذیرد مثلاً جامعه که بر اساس ارزش های نژادی شکل می‌گیرد، صرفا برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.

۱۰- کژروی اجتماعی را تعریف کنید؟(دی ۱۴۰۱)

به کنش هایی که برخلاف عقاید ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند کژروی اجتماعی می گویند

۱۱-کنترل اجتماعی را تعریف کنید و یکی از روش های کنترل اجتماعی را نام ببرید.(دی ۱۴۰۰)

به مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می گیرد، کنترل اجتماعی می گویند. روش های کنترل اجتماعی مثل "تبلیغ و اقناع" ، "تشویق و پاداش" و "تنبیه و مجازات

۱۲- تحرک اجتماعی افقی را توضیح دهید و مثال بزنید.(خرداد ۱۴۰۱ و ۱۴۰۳)

اگر شخصی شغل خود را تغییر دهد اما شغل جدید، موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی افقی دارد. مانند کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر منتقل می شود.

۱۳- افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به چه صورت می پذیرند و چگونه از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می شوند؟(دی ۱۴۰۱)

به صورت انفعالی (خودشان در آن نقشی ندارند) می پذیرند و به تدریج با فعالیت هایشان هویت اکتسابی خود را به دست می آورند و متناسب با هویت اجتماعی جدیدشان از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می شوند.

۱۴- روش های پیشگیری از کژروی اجتماعی و کنترل آنها را نام ببرید و توضیح دهید. (ذکر دو مورد کافی است.)(خرداد۱۴۰۲ و دی ۱۴۰۲)

تبلیغ و اقناع: می کوشد تا از طریق آموزش، افراد را قانع کند که عقاید و ارزش های جامعه را بپذیرند.

تشویق و پاداش: به افرادی که مطابق ارزش ها و هنجارهای جامعه عمل می کنند، پاداش می دهد.

تنبیه و مجازات: کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، مجازات می کند.

۱۵-در یک جامعه غیردینی به کدام نوع هویت، اجازه ظهور اجتماعی داده نمی شود؟ با مثال شرح دهید.(خرداد۱۴۰۲)

یک جامعهٔ غیردینی، به هویت دینی و معنوی افراد اجازهٔ بروز و ظهور اجتماعی نمی دهد. برای نمونه، می توان به جلوگیری از تحصیل دختران باحجاب در برخی جوامع غربی اشاره کرد

۱۶-چرا اعضای جامعه نمي توانند هر نوع هویت اجتماعي را کسب کنند؟(شهریور۱۴۰۲)

هر جامعه ای به تناسب عقاید و ارزش های خود، برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند؛ برخی هویت ها را می پذیرد و برخی دیگر را نمی پذیرد

۱۷- علاوه بر خانواده چه عواملی در جریان جامعه پذیری افراد نقش دارند؟ چهار مورد ذکر کنید.(دی ۱۴۰۲)

مدرسه، مسجد، مجالس علمی و مذهبی، گروه های هم سالان و رسانه های جمعی

۱۸-هر جامعه ای برای پیشگیری از کژروی های اجتماعی و کنترل آنها، چگونه از«تبلیغ و اقناع» و «تنبیه و مجازات» استفاده می کند؟(دی ۱۴۰۳)

می‌کوشد تا از طریق آموزش، افراد را قانع کند که عقاید و ارزش‌های جامعه را بپذیرند و کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، مجازات می‌کند.

آزمون خودارزیابی درس ششم: باز تولید هویت اجتماعی

الف: صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-مدرسه ، اولین و مهم ترین عامل آشنایی فرد با جامعه است.

۲-فرصت های پیش روی افراد برای تحریک اجتماعی در جوامع مختلف ، متفاوت است .

۳-مسیری که برای شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی می شود ، جامعه پذیری نام دارد .

۴-کسب هویت های اجتماعی جدید ، با تغییراتی در موقعیت اجتماعی افراد همراه است .

۵-کنش هایی که بر خلاف عقاید ، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند ، تحریک اجتماعی است.

ب:جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱-کسب هویت های اجتماعی جدید ، با تغییراتی در ..... افراد همراه است .

۲-جامعه که روش های مناسبی برای ..... نداشته باشد ، در معرض آسیب های بیشتری قرار می گیرد .

۳-هر جامعه ای ، علاوه بر ..... ، روش هایی برای پیشگیری از کجروی اجتماعی و کنترل آن را به کار می برد

۴-در یک جامعه دینی و معنوی ، هویت هایی که ابعاد ..... و ..... وجود انسان را نادیده بگیرند ، به رسمیت شناخته نمی شوند .

۵-جامعه می کوشد تا از طریق ..... ، افراد را قانع کند که عقاید و ارزش های آن را بپذیرند .

ج:گزینه درست را انتخاب کنید

۱-هر جامعه ای به تناسب ..... های خود ، برخی تحریک های اجتماعی و تغییرات هویتی را منع می کند .

الف) عقاید و ارزش ب)تنبیه و مجازات ج)تبلیغ و اقناع د)پیشگیری و منع

۲-مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می گیرند .

الف) جامعه پذیری ب) تشویق و پاداش ج) تحریک اجتماعی د)کنترل اجتماعی

۳-اگر بگوییم : ((امیر کبیر به صدر اعظمی دربار رسید)) از کدام تحریک اجتماعی صحبت کرده ایم؟

الف) افقی ب)صعودی ج)میان نسلی نزولی د)نزولی

۴-امر به معروف و نهی از منکر ، در کدام فرآیندهای اجتماعی نقش مهمی دارند؟

الف)جامعه پذیری – تنبیه و مجازات ب)کنترل اجتماعی – تشویق و پاداش

ج)کنترل اجتماعی – جامعه پذیری د)جامعه پذیری – تشویق و پاداش

۵-اگر شخصی شغل خود را تغییر دهد اما شغل جدید ، موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد ، تحریک اجتماعی ..... دارد.

الف)میان نسلی نزولی ب)افقی ج)درون نسلی صعودی د)نزولی

د:اصطلاحات زیر را تعریف کنید

۱-تحریک اجتماعی ؟

۲-کجروی اجتماعی ؟

۳-جامعه پذیری ؟

۴-کنترل اجتماعی ؟

۵-تحریک اجتماعی افقی ؟

ه:به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱-برای هر یک از موارد زیر، یک مثال از مشاهیر ایران بنویسید .

الف)تحرک اجتماعی صعودی :

ب)تشویق و پاداش :

۲-هر یک از روش های پیشگیری کجروی های اجتماعی زیر را تعریف کنید .

الف)تبلیغ و اقناع :

ب)تنبیه و مجازات :

۳-عواملی که افراد را جامعه پذیر می کند را نام ببرید . اولین و مهم ترین آن ها چیست؟
۴-انسان چگونه می تواند هویت اجتماعی خود را شکل دهد؟
۵-جامعه ای که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی ندارد با چه پیامدهایی رو به روست؟
۶-موقعیت اجتماعی افراد به چه عواملی بستگی دارد ؟
۷-اگر یک معلم ریاضی به تدریس درس فارسی بپردازد ، چه تحرک اجتماعی داشته است ؟
۸-تحرک اجتماعی میان نسلی را با ذکر یک مثال تعریف کنید ؟
۹- آیا همه اعضای یک جامعه ، فرصت های برابر برای تحرک اجتماعی دارند؟
۱۰-در جهان دینی و معنوی ، کدام هویت ها ، به رسمیت شناخته نمی شوند؟

سوال **برخی افراد ممکن است به طور کامل جامعه پذیر نشوند. در آن صورت جامعه برای استمرار و تداوم خود از ..... استفاده میکند.(شهریور 1404)**

پاسخ کنترل اجتماعی

سوال **در چه جامعه ای به هویت دینی و معنوی افراد اجازه بروز و ظهور اجتماعی داده نمیشود؟(دی 1404)**

پاسخ جامعه غیر دینی(سکولار-دنیوی-این جهانی)

سوال **هریک از مصادیق زیر به کدام نوع تحرک اجتماعی اشاره دارد؟(دی 1404)**
الف)وقتی که معلم یک مدرسه مدیر آن میشود.(.....)
ب)کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر آن منتقل میشود.(.....)

پاسخ الف)صعودی/ب)افقی

هویت اجتماعی

درس هفت

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- تحولات هویتی جامعه
  - هویت فرهنگی جامعه
    - بر اساس عقاید و ارزش های اجتماعی جامعه شکل میگیرد
    - گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است
    - فرصت شکل گیری هویت اجتماعی متناسب با خود را پدید می آورد
    - تا زمانی که عقاید و ارزش های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه بوده و برای آنها مهم باشد، دوام می آورد.
    - هرگاه عقاید و ارزش ها اهمیت خود را نزد اعضای یک جامعه از دست بدهند تداوم فرهنگی آن جامعه با چالش هایی مواجه میشود.
  - چگونگی تحولات هویتی
    - تحولات هویتی سازگار با هویت فرهنگی:افراد میتوانند هویت اجتماعی خود را تغییر دهند تا زمانی که تغییرات هویتی افراد در چهارچوب عقاید و ارزش های اجتماعی پذیرفته شده در جامعه اتفاق بیفتد و با هویت فرهنگی جامعه سازگار باشد، مورد تشویق و تایید جامعه قرار میگیرد.
    - گاهی تغییرات هویتی افراد مطابق عقاید و ارزش های جامعه نیست و شیوه هایی از زندگی را به دنبال می آورد که با عقاید و ارزش های جامعه ناسازگار است
  - انواع تحولات هویتی
    - مثبت
      - تغییرات فرهنگ باطل به طرف فرهنگ حق
    - منفی
      - جهت تغییرات از فرهنگ حق به سوی فرهنگ باطل
  - علل تحولات فرهنگ
    - علل درونی
      - مربوط به ابداعات و نوآوری های مثبت و منفی افراد جامعه با مربوط به کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگ جامعه
    - علل بیرونی
      - روبه رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر
  - انواع ارتباط میان جوامع
    - ارتباط با حفظ عقاید و ارزش های خود: زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می آورد.
    - عدم پافشاری بر عقاید و ارزش های خود: دچار تحول فرهنگی میشود
    - ب دست آوردن هویت جدید ضمن پذیرش بخش هایی از آن جامعه
    - گاهی جوامع در مقابل جامعه ای دیگر دچار خودباختگی فرهنگی میشوند.
      - پیامدهای خودباختگی فرهنگی
        - فرا گرفتن عناصر فرهنگی جامعه دیگر بدون تحقیق و گزینش
        - جامعه خودباخته به روش تقلیدی عمل میکند و ارتباطش را با تاریخ و فرهنگ خود از دست میدهد.
        - نه میتواند فرهنگ خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه قادر است به جامعه دیگری که شیفته و مبهوت آن شده است ملحق شود.
  - معانی از خودبیگانگی فرهنگی
    - ازخودبیگانگی تاریخی
      - فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند.
      - هویت فرهنگی خود را از یاد می برد
    - ازخودبیگانگی حقیقی(فطری)
      - هویت فرهنگی خود را از یاد می برد
      - عقاید و ارزش های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود
        - انسان به شناخت صحیح از عالم و آدم نمیرسد و از حقیقت خود و هستی دور می ماند.
        - تصویری که این فرهنگ از انسان ارائه میدهد سرابی از حقیقت است.
        - آدمی حتی اگر از فاه مادی برخوردار باشد به آرامش نمی رسد.
        - آدمی به اضطراب و تشویش گرفتار میشود و درنهایتسر به عصیان و طغیان بر میدارد.

نکات

- هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل میگیرد.
- مسلمانان جنوب شرق آسیا از طریق بازرگانان مسلمان با فرهنگ اسلامی آشنا شدند.
- از نظر قرآن انسان زمانی میتواند حقیقت خود و جهان را بشناسد که به خود و جهان هستی نگاه توحیدی داشته باشد.
- قرآن فراموشی خداوند را دلیل فراموشی خود میداند.

خلاصه درس هفت

- هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقایدوارزش های اجتماعی شکل می گیرد
- **هویت فرهنگی جهان اجتماعی:** مجموعه عقاید وارزش های اجتماعی مشترک پذیرفته شده ی افراداست.
- نقش‌های اجتماعی هویت اجتماعی افراد را می‌سازند. باعضویت درجهان های اجتماعی دارای هویت اجتماعی می شویم.(البته توان نقد وتحلیل وخروج از یک جهان اجتماعی و ورود به جهان اجتماعی دیگری راداریم)
- نقش‌ها هنجار سازند. هنجارها نقش سازند. نقش ها،ارزش سازند وارزش ها نقش سازند
- چارچوب هویت اجتماعی درقالب هویت فرهنگ سازماندهی می شود
- تا زمانی عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی نزد اعضا با اهمیت و با اعتبار باشد هویت فرهنگی آن جهان دوام خواهد داشت.
- **تحول فرهنگی :** به تغییرات اساسی درجهان اجتماعی که هویت جهان اجتماعی رامتحول می کند گفته می شود
- **تزلزل فرهنگی :** جهان اجتماعی نمی تواند کنش های اجتماعی را بر اساس عقاید وارزش های خودسامان دهد و از آنها دفاع کند ثبات ارزش‌ها و هنجار در زندگی مردم از دست می رود
- وقتی بی ثباتی رفتارها وهنجارها گسترده شود و به الیه های عمیق واردشود وامکان حفظ فرهنگ نباشد،جامعه دچاربحران هویت می شود .
- حرکت از فرهنگ باطل به سوی حق: تحول فرهنگی مثبت(جاهلی به نبوی) – حرکت از فرهنگ حق به سوی باطل: تحول فرهنگی منفی(نبوی به اموی) – علل درونی تحوالت فرهنگی:کاستی وبن بست های درونی که مانع پاسخگویی به نیازهای جسمانی ومعنوی انسان ها باشد.(مرگ جهان اجتماعی) – نتیجه مرگ جهان اجتماعی:پوچ انگاری،ازبین رفتن نشاط اجتماعی،یاس ،ناامیدی وخودکشی و... – دلیل بازاندیشی بنیان های عقیدتی وارزشی توسط متفکران اجتماعی:کاستی وخالء معنوی جامعه – دلیل تشویق ازعبور ازمرزهای هویت فرهنگی: خالاء وکاستی های معنوی است.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس هفتم : تحولات هویتی جامعه

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-تحول جامعه نبوی به جامعه اموی تحول فرهنگی منفی است . (خرداد ۹۸) صحیح

۲- تحولات فرهنگی می تواند مثبت یا منفی باشد. (شهریور۹۸) صحیح

۳- هویت فرهنگی جامعه، گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است. (خرداد۹۹) صحیح

۴- هویت اجتماعی افراد، محصول عضویت اجتماعی و گروهی آنها است. (خرداد۹۹) صحیح

۵- هویت فرهنگی جامعه در پرتو هویت اجتماعی افراد و متناسب با آن شکل می‌گیرد. (دی۹۹) غلط

۶-ابداعات و نوآوری های مثبت و منفی افراد جامعه،یکی از علل درونی تحولات فرهنگی است.(خرداد۱۴۰۰) صحیح

۷- تحول جامعهٔ جاهلی به جامعهٔ نبوي، تحول فرهنگی منفی است. (دی ۱۴۰۰) غلط

۸- علل درونی تحولات فرهنگی، ناشی از رو به رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است.(دی ۱۴۰۰) غلط

۹- هویت فرهنگی جامعه، فرصت شکل گیری هویت های اجتماعی متناسب با خود را فراهم می آورد.(دی ۱۴۰۱) صحیح

۱۰- هویت اجتماعی افراد محصول عضویت گروهی آنهاست.(خرداد ۱۴۰۲) صحیح

۱۱- تصویری که فرهنگ های باطل از انسان ارائه می دهند نه خود حقیقت، بلکه سرابی از حقیقت است.(خرداد۱۴۰۲) صحیح

۱۲- علت بیروني تحولات فرهنگي روبرو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است.(دی ۱۴۰۲) صحیح

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۱ – تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی، تحول فرهنگی مثبت است . (دی۹۷)

۲-خودباختگی جوامع غیر غربی در برابر جهان غرب را غرب زدگی می گویند.(خرداد ۹۸ - شهریور ۱۴۰۱)

۳- علل تحولات فرهنگی به دو دسته علل درونی و علل بیرونی تقسیم می شود.(شهریور۹۸)

۴- تحول جامعه جاهلی به نبوی، تحول فرهنگی منفی و تحول جامعه نبوی به اموی، تحول فرهنگی مثبت است.(شهریور۹۸)

۵- اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است. (شهریور۹۹)

۶- فرهنگ اساطیری و فرهنگ دنیوی آدمی را از حقیقت جهان و حقیقت خود بیگانه می کنند. (خرداد۹۹ – دی ۱۴۰۰ و ۱۴۰۲)

۷-هویت فرهنگی جامعه گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است . (خرداد ۱۴۰۱)

۸- جامعه ای که نه می تواند فرهنگ خود را گسترش دهد و نه نمی تواند به جامعه دیگری که شیفته آن شده است، ملحق شود دچارخودباختگی فرهنگی شده است.(دی ۱۴۰۰)

۹- اگر جامعه ای در تعامل با جوامع دیگر بر عقاید و ارزش های خود پافشاری نکند و به مرور زمان بر عقاید و ارزش های خود پشت کند، دچار تحول فرهنگی می شود.(خرداد۱۴۰۱)

۱۰- کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگ از علل درونی تحولات فرهنگی است.

۱۱- علت بیرونی تحولات فرهنگی، روبه رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است.(خرداد۱۴۰۲)

۱۲- جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری های یونان و روم، عناصر عقلی فرهنگ آن ها را اخذ کردند.(دی ۱۴۰۲)

۱۳-جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری های یونان و روم باستان، عناصر عقلی فرهنگ آنها را اخذ کردند.(دی ۱۴۰۳)

گزینه درست را علامت بزنید

۱-اگر جامعه ای در تعامل با جوامع دیگر به مرور زمان، به عقاید و ارزش های خود پشت کند، دچار ..... می شود.(دی ۹۸و شهریوراه۱۴۰۱)

الف- خودباختگی ب- فرهنگ جدید ج- آشوب اجتماعی د- تحول فرهنگی

۲- هویت فرهنگی جامعه بر اساس ..... آن شکل می گیرد. (شهریور ۹۹ – شهریور ۱۴۰۰)

الف- هنجارها و عقاید ب- عقاید و ارزش های ج- آرمان ها و عقاید د- ارزش ها و هنجارهای

۳-جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری های یونان و روم، چه عناصری از این دو فرهنگ را نپذیرفتند؟(دی ۱۴۰۰)

الف- دنیوی ب - مشرکانه ج- عقلی د- مسیحی

۴- اگر عقايد و ارزشهاي يك جامعه مانع آشنايي اعضاي آن با حقيقت انسان و جهان شود، آن جامعه دچار..... شده است.(خرداد ۱۴۰۱)

الف- ازخودبيگانگي ب - ازخودبيگانگي تاريخي ج- ازخودبيگانگي فطري د - ازخودبيگانگي فرهنگي

۵- جامعه ای که با حفظ عقاید و ارزش های خود با جوامع دیگر ارتباط برقرار مي كند و در سطح هنجارها و سبک زندگي ، عناصری از جوامع دیگر را مي گيرد ، زمينه ..... خود را فراهم مي آورد.(شهريور ۱۴۰۱)

الف- تحول فرهنگي ب- گسترش و پیشرفت ج - تحول فرهنگي مثبت د - عقب ماندگي

۶-جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری های یونان و روم، چه عناصری از این دو فرهنگ را نپذیرفتند؟(دی ۱۴۰۰)

الف. دنیوی ب. مشرکانه ج. عقلی د. مسیحی

۷- کدام گزینه صحیح است؟(دی ۱۴۰۰)

الف. هویت فرهنگی جامعه فرصت شکل گیری هویت های اجتماعی متناسب با خود را پدید می آورد.

ب. هرگاه اعضای یک جامعه،عقاید و ارزش هایی را بپذیرند و به رسمیت بشناسند، هویت اجتماعی آن جامعه پدید می آید.

ج. هویت اجتماعی افراد گسترده تر از هویت فرهنگی جامعه است.

د. هویت فرهنگی افراد در پرتو هویت اجتماعی شکل می گیرد.

۸-بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با جهان غرب، مبهوت و مرعوب قدرت ..... غرب شدند.(دی ۱۴۰۱)

الف. نظامی و فرهنگی ب. فرهنگی و سیاسی ج. اقتصادی و سیاسی د. اقتصادی و فرهنگی

۹-جامعه خود باخته ای که در مواجهه با جامعه دیگر، هویت فرهنگی خود را از یاد می برد، گرفتار ..... شده است.(خرداد۱۴۰۲و دی ۱۴۰۳)

الف. از خودبیگانگی ب. از خودبیگانگی تاریخی ج. از خود بیگانگی فطری د. از خودبیگانگی فرهنگی

۱۰- کدامیک از گزینه های زیر صحیح است؟(دی ۱۴۰۲)

الف. هويت فرهنگي جامعه در پرتو هويت اجتماعي افراد شكل مي گيرد.

ب. هويت فرهنگي جامعه فرصت شكل گيری هويت اجتماعي مناسب با خود را پديد مي آورد.

ج. هويت اجتماعي افراد گسترده تر از هويت فرهنگي جامعه است.

د. هويت فرهنگي جامعه تابع هويت اجتماعي افراد است.

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱- از خود بیگانگی تاریخی را تعریف کنید. (دی ۹۷)

از خود بیگانگی تاریخی یعنی یک جامعه ، فرهنگ تاریخی خود را فراموش می کند

۲- غرب زدگی را تعریف کنید. (شهریور ۹۷ - دی ۹۷ - خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ و مرداد ۱۴۰۳)

خود باختگیِ جوامعِ غیر غربی، در برابر فرهنگ غرب را غرب زدگی می نامند.

۳- جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری های یونان و روم، کدام عناصر را از فرهنگ آنها اخذ کردند؟ (خرداد ۹۹ شهریور۱۴۰۰) عناصر عقلی

۴-علت بيروني تحولات فرهنگي چيست؟(شهريور ۱۴۰۱)

روبرو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر

۵-چه زماني جامعه دچار ازخود بيگانگي حقيقي (فطری) مي شود؟(شهريور ۱۴۰۱)

هنگامی که عقاید و ارزش های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.

۶- جامعه خودباخته ای که در مواجهه با جامعه دیگر هویت فرهنگی خود را از یاد می برد، به کدام نوع "از خودبیگانگی" گرفتار شده است؟(خرداد۱۴۰۱) خودبیگانگی تاریخی

۷- علت بیرونی تحولات فرهنگی چیست؟(شهریور۱۴۰۱ و خرداد۱۴۰۲)

روبرو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر

۸- کدام یک از معانی "از خودبیگانگی فرهنگی" مانع آشنایی اعضای جامعه با حقیقت انسان و جهان می شود؟(دی ۱۴۰۱) از خودبیگانگی حقیقی یا فطری

۹- از نظر قرآن کریم، انسان چه هنگامی می تواند حقیقت خود و جهان را بشناسد؟(خرداد۱۴۰۲ و ۱۴۰۳)

وقتی که به انسان و جهان نگاهی توحیدی داشته باشد.

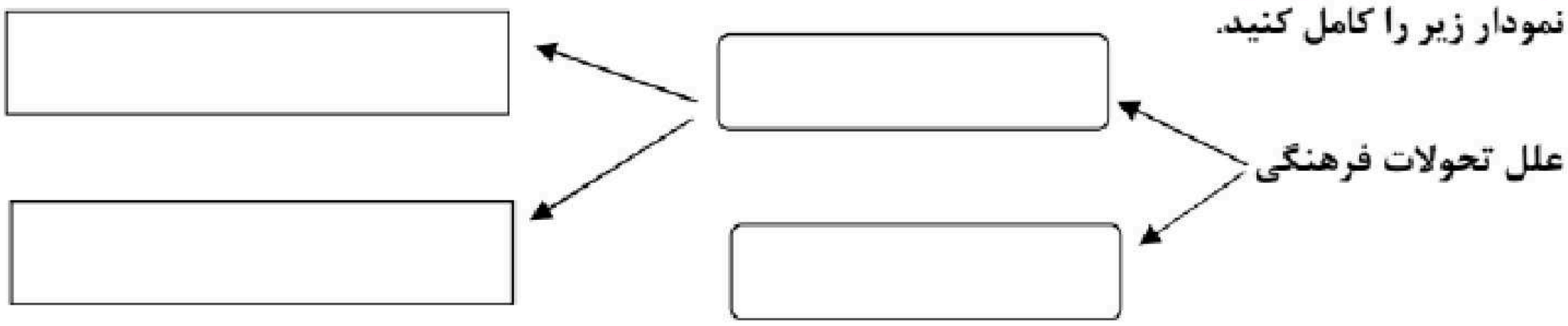
۱۰- انواع ازخودبیگانگي فرهنگي را نام ببرید. (شهریور۱۴۰۲)

۱- ازخودبیگانگی تاریخی ۲- ازخودبیگانگی حقیقی (فطری)

۱۱- جامعه ای که در تعامل با جوامع دیگر به عقاید و ارزش های خود پشت کند، چه سرنوشتي دارد؟(دی ۱۴۰۲)

دچار تحول فرهنگی می شود

نمودار زیر را کامل کنید.

علل تحولات فرهنگی: > درونی > ابداعات و نوآوری های مثبت و منفی افراد

> بیرونی > کاستی ها و بن بست های درون فرهنگ

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است.)(خرداد۱۴۰۰)

تعاریف	مفاهیم
الف. هر گاه اعضای یک جامعه عقاید و ارزش هایی را بپذیرد و به رسمیت بشناسد. ۴ ب. جامعه ای که بر عقاید و ارزش های خود پافشاری نکند و به مرور زمان به عقاید و ارزش های خود پشت کند. ۱ ج. جامعه خودباخته ای که در مواجهه با جامعه دیگر هویت فرهنگی خود را از یاد می برد. ۲ د. عناصر فرهنگی جامعه دیگر بدون تحقیق و گزینش پذیرفته می شود. ۳	۱. تحول فرهنگی ۲. از خود بیگانگی تاریخی ۳. خود باختگی فرهنگی ۴. هویت فرهنگی ۵. از خود بیگانگی فرهنگی

در مورد شکل های مختلف ارتباط میان جوامع، هر عبارت به کدام یک از مصداق ها اشاره دارد؟ (شهریور۱۴۰۲)

عبارات	مصداق
الف. گسترش و پیشرفت جامعه و فرهنگ ۵ ب. تحول فرهنگي با ملحق شدن به فرهنگ دیگر ۳ ج. تحول فرهنگي بدون ملحق شدن به فرهنگ دیگر ۱ د. عدم توانايي در گسترش فرهنگ جامعهٔ خود و از اینجا رانده و از آنجا مانده شدن ۴	۱. رویارویي جوامع غربي با جوامع اسلامي در جنگهای-صلیبي ۲. رویارویي فرهنگ جدید غرب با جوامع اسلامي ۳. رویارویي مصر و ایران باستان با جوامع اسلامي ۴. رویارویي جوامع غیرغربي با جهان غرب ۵. رویارویي جوامع اسلامي با فرهنگ ایران و روم

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است.)(خرداد۱۴۰۳)

عبارات	مفاهیم
الف) جامعه ای که به روش تقلیدی عمل می کند. ۲ ب)جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد. ۴ پ) کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگ ۱ ت) ارتباط جوامع با یکدیگر ۳	۱-علت درونی تحول فرهنگی ۲-خودباختگی فرهنگی ۳-علت بیرونی تحول فرهنگی ۴-تحول فرهنگی مثبت ۵- تحول فرهنگی منفی

هر عبارت به چه مفهومي اشاره دارد؟(دی ۱۴۰۲)

الف. مجموعه فعاليت هايي كه براي پذيرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام مي گيرد، (کنترل اجتماعی)

ب. جامعه خودباخته ای که در مواجهه با جامعه‌ديگر، هويت فرهنگي خود را از ياد مي برد.(از خود بیگانگی تاریخی)

ج. قدرت مبتني بر ايدئولوژی های ساختگي بشر (مشروعیت دروغین

جوامع زیر به کدام یک از معانی متفاوت از خودبیگانگی فرهنگی دچار شده اند؟(مرداد۱۴۰۳)

الف: جامعه ای که عقاید و ارزش های آن مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می شود

از خودبیگانگی حقیقی یا فطری

ب: جامعه خودباخته ای که در مواجهه با جوامع دیگر هویت فرهنگی خود را از یاد برده است.

از خودبیگانگی تاریخی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱- علل تحولات فرهنگی را نام برده و توضیح دهید. (دی ۹۷ و خرداد ۹۸)

الف) علل درونی که یا ناشی از ابداعات و نوآوری های مثبت و منفیِ افراد جامعه است و یا ناشی از کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگِ جامعه.

ب) علل بیرونی ناشی از روبرو شدن و ارتباط با جوامع دیگر است.

۲- تحولات هویتی چه زمانی مثبت و چه زمانی منفی است؟(خرداد۹۸)

- اگر فرهنگی که دچار تحول می شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است اما اگر فرهنگی که دچار تحول می شود ، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است.

۳-خود باختگی فرهنگی چه زمانی رخ می دهد؟ توضیح دهید. (خرداد۹۸)

چنانچه اعضاي يک جامعه، مبهوت و مقهور فرهنگ ديگر شوند و در نتيجه، حالت فعال وخلّاق خود را درگزينش عناصر فرهنگ ديگر ازدست بدهند جامعهٔ آنها دچار خودباختگی فرهنگی می شود.

۴-دو معنای متفاوت ازخودبیگانگی فرهنگی را نام برده و تعریف کنید. (خرداد ۹۸)

الف) از خود بیگانگی حقیقی(فطری)یعنی عقاید و ارزشهای یک جامعه، مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می شود.

ب) از خود بیگانگی تاریخی یعنی یک جامعه ، فرهنگ تاریخی خود را فراموش می کند.

۵- "از خود بیگانگی حقیقی" (فطری) را تعریف کنید . (دی ۹۸ و شهریور ۱۴۰۱)

این است که عقاید و ارزشهای یک جامعه، مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می شود

۶- تحول فرهنگی مثبت را تعریف کنید.(دی۹۸ و خرداد ۹۸)

اگر فرهنگی که دچار تحول می شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است. مثال: تحول جامعه جاهلی به نبوی

۷- منظور از تحول فرهنگی منفی چیست؟ مثال بزنید.(خرداد۹۹ – خرداد ۱۴۰۱)

اگر فرهنگی که دچار تحول می شود ، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است. مثال: تحول جامعه نبوی به جامعه اموی

۸- عللِ درونیِ تحولات فرهنگی را بنویسید. (خرداد۹۹)

الف) ابداعات و نوآوری های مثبت و منفیِ افراد جامعه . ب) کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگِ جامعه

۹-پیامدهای خود باختگی فرهنگی را بنویسید. (خرداد ۹۹ و ۱۴۰۲ - شهریور۱۴۰۰)

الف) عناصر فرهنگی جامعه دیگر را بدون تحقیق و گزینش می پذیرد و به روش تقلیدی عمل می‌کند.

ب) ارتباطش را با تاریخ و فرهنگ خود از دست می دهد.

ج) نه می تواند فرهنگ خود را تداوم ببخشد و نه قادر است به جامعه دیگری که شیفته و مبهوت آن شده است، ملحق شود. (از این جا مانده و از آن جا رانده)

۱۰- جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، چه عناصری از آن فرهنگ ها را اخذ و چه عناصری را نپذیرفت؟ (خرداد۹۹)

به دلیل اهمیت عقل و عقلانیت در اسلام، جهان اسلام در مواجهه با امپراتوری یونان و روم، عناصر عقلی این فرهنگ ها را اخذ کرد و به تناسب فرهنگ توحیدی خود، در این دانش ها دخل و تصرف نمود اما عناصر مشرکانه ی آنها را نپذیرفت

۱۱-هویت فرهنگی جامعه تا چه زمانی دوام می آورد؟ چه زمانی تداوم فرهنگی آن با چالش مواجه می شود؟ (شهریور۹۹ – خرداد ۱۴۰۱)

هویت فرهنگی جامعه تا زمان دوام می‌آورد که عقاید و ارزش‌های آن مورد پذیرش اعضای جامعه باشد. هرگاه عقاید و ارزش ها، اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای یک جامعه از دست بدهند، تداوم هویت فرهنگی آن جامعه با چالش مواجه می‌شود.

۱۲- خودباختگی فرهنگی را تعریف کنید.(دی ۱۴۰۰)

به وضعیتی که در آن اعضاي یک جامعه، مبهوت و مقهور فرهنگ دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال وخلّاق خود را درگزینش عناصر فرهنگ دیگر ازدست بدهند « خودباختگی فرهنگی » گویند.

۱۳- در ارتباط میان جوامع، در چه صورت زمینه گسترش و پیشرفت جامعه فراهم می شود؟ (دی۹۹ و ۱۴۰۱)

اگر یک جامعه با حفظ عقاید و ارزش های خود با جوامع دیگر ارتباط برقرار کند و در محدوده هنجارها و سبک های زندگی، عناصری را از جوامع دیگر بگیرد و در صورت لزوم تغییرات لازم را در آنها پدید آورد، زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می آورد.

۱۴- تحولات هویتی جوامع غربی را پس از رویارویی با جوامع اسلامی طی جنگهای صلیبی توضیح دهید. (خرداد۱۴۰۰)

جوامع غربی پس از رویارویی با جوامع اسلامی بدون اینکه به جامعه و فرهنگ اسلام بپیوندند ، تحولات هویتی پیدا کردند . بدین شکل که از غرب مسیحی قرون وسطا به غرب سکولار قرون جدید تبدیل شدند

۱۵- از خودبیگانگی فرهنگی را تعریف کنید و یک نمونه آن را نام ببرید. (دی ۱۴۰۰)

اگر جامعه ای با خودش بیگانه شود، دچار از خودبیگانگی فرهنگی شده است.

از خودبیگانگی تاریخی یا حقیقی (فطری)

۱۶-چه زمانی تغییرات هویتی افراد مورد تشویق و تأیید جامعه می گیرد؟ مثال بزنید. (خرداد ۱۴۰۲و ۱۴۰۳)

تا زمانی که تغییرات هویتی افراد در چارچوب عقاید و ارزش های اجتماعی پذیرفته شده در جامعه اتفاق بیفتد و با هویت فرهنگی جامعه سازگار باشد، مورد تشویق و تأیید جامعه قرار می گیرد. مثال: فردی که با تلاش و پشتکار، موقعیت اجتماعی خود و دیگران را ارتقا می بخشد از طرف جامعه، تأیید و تشویق می شود

۱۷- هویت فرهنگي جامعه چه رابطه و نسبتي با هویت اجتماعي افراد دارد؟(شهریور ۱۴۰۲)

هویت فرهنگی جامعه، گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است- هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی (عقاید و ارزش ها) جامعه و متناسب با آن شکل می گیرد- هویت فرهنگی جامعه، فرصت شکل گیری هویت های اجتماعی متناسب با خود را پدید می آورد- در برابر انواع هویت های اجتماعی که با عقاید و ارزش های آن ناسازگار باشند، مقاومت می کند.

۱۸- هویت فرهنگی جامعه چه تفاوتی با هویت اجتماعی افراد دارد؟(دی۱۴۰۲)

هویت فرهنگی جامعه، گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل می گیرد. هویت فرهنگی جامعه، فرصت شکل گیری هویت های اجتماعی متناسب با خود را پدید می آورد و در برابر انواع هویت های اجتماعی که با عقاید و ارزش های آن ناسازگار باشند، مقاومت می کند.

۱۹-جامعه ای که دچار خودباختگی فرهنگی شده است چه ویژگی هایی دارد؟ دو مورد بنویسید.(دی ۱۴۰۲)

چنین جامعه ای به روش تقلیدی عمل می کند و ارتباطش را با تاریخ و فرهنگ خود از دست می دهد؛ بنابراین، نه می تواند فرهنگ خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه قادر است به جامعهٔ دیگری که شیفته و مبهوت آن شده است، ملحق شود؛ از اینجا رانده و از آنجا مانده

۲۰- در چه صورتی تحول فرهنگی مثبت است؟(مرداد ۱۴۰۳)

اگر فرهنگی که دچار تحول می شود، فرهنگی باطل باشد. و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است

۲۱-چه شکلی از ارتباط میان جوامع، زمینه گسترش و پیشرفت را فراهم می آورد؟(دی ۱۴۰۳)

اگر یک جامعه با حفظ عقاید و ارزش های خود با جوامع دیگر ارتباط برقرار کند و در محدوده هنجارها و سبک های زندگی، عناصری را از جوامع دیگر بگیرد و در صورت لزوم تغییرات لازم را در آنها پدید آورد، زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می آورد

آزمون خودارزیابی درس هفتم: تحولات هویتی جامعه

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-یک جامعه ، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند ، دچار از خودبیگانگی تاریخی می شود .

۲-خود باختگی جوامع غیر غربی در برابر جهان غرب را ((غرب زدگی)) می نامند.

۳-همه جوامع غیر غربی در رویارویی با جهان غرب ، مبهوت و مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی غرب شدند و دچار خود باختگی فرهنگی شدند .

۴-فرهنگ هایی که بر اساس فطرت انسان شکل نگرفته اند از عقاید و ارزش های حق بر خوردار اند .

۵-هویت جوامع را فرهنگ آن ها تعیین می کند .

ب: جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱-از نظر قرآن کریم ، ..... ، باعث می شود تا انسان خود را نیز فراموش کند .

۲-برخی جوامع اسلامی ، به از خود بیگانگی ..... دچار هستند .

۳-در مقابل ، جوامع غربی ، از خود بیگانگی ..... دارند .

۴-هویت فرهنگی جامعه تا زمانی دوام می آورد که ..... و ..... مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه و برای آنها مهم باشد .

۵-خود باختگی جوامع غیر غربی در برابر جهان غرب را ((.....)) می نامند .

۶-هویت اجتماعی افراد ، محصول ..... آن هاست.

ج: گزینه درست را انتخاب کنید

۱-علت بیرونی تحولات فرهنگی ، به کدام عامل مربوط می شود؟

الف)ابداعات و نوآوری های مثبت ب)ارتباط جوامع با یکدیگر

ج)کاستی ها و بن بست های فرهنگی جامع د) ابداعات و نوآوری های منفی

۲-از نظر قرآن ، انسان هنگامی حقیقت خود و جهان را می شناسد که به انسان و جهان نگاهی ..... داشته باشد .

الف)حکیمانه ب)توحیدی ج)غیر خدایی د)مادی

۳-کدام گزینه در رابطه با جامعه ای که دچار خودباختگی فرهنگی شده است ، نادرست می باشد؟

الف)عناصر جامعه دیگر را بدون تحقیق می پذیرد . ب)حالت فعال و خلاق خود را از دست می دهد.

ج)به روش تقلیدی عمل می کند . د) می تواند فرهنگ خود را تداوم ببخشد

۴-تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی ، تحولی ..... است یعنی تغییر از فرهنگ ..... به فرهنگ .....

الف) مثبت – حق – باطل ب) منفی – باطل – حق ج) منفی – حق – باطل د) مثبت – باطل – حق

۵-اگر جامعه ای در تعامل با جوامع دیگر به مرور زمان ، به عقاید و ارزش های خود پشت کند ، دچار .....می شود .

الف) خودباختگی ب)فرهنگ جدید ج) آشوب اجتماعی د)تحول فرهنگی

د: اصطلاحات زیر را تعریف کنید

۱-هویت فرهنگی ؟ ۲-تحول فرهنگی ؟ ۳-خود باختگی فرهنگی ؟

۴-غرب زدگی؟ ۵-از خودبیگانگی؟

ه: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

۱-مراحل تبدیل جامعه به جامعه ای دیگر (تحولات هویتی) را به ترتیب بنویسید ؟

۲-جامعه چگونه دچار تحول فرهنگی می شود؟

۳-در چه صورتی تحولات فرهنگی مثبت است ؟

۴-بر اساس نگاه قرآن ، چگونه انسان به شناخت حقیقت می رسد؟

۵-دلیل فراموشی انسان از خود ، از دیدگاه قرآن چیست؟

۶-انواع خودبیگانگی فرهنگی (خودباختگی) را نام ببرید ؟

۷-پیامدهای خودباختگی فرهنگی را نبویسید ؟

۸-علل درونی تحولات فرهنگی را بنویسید ؟
۹-خودباختگی فرهنگی چه زمانی رخ می دهد ؟ توضیح دهید .
۱۰-علل تحولات فرهنگی را نام برده و توضیح دهید؟

سوال **علل درونی تحولات فرهنگی یا به ابداعات و نوآوری های مثبت و منفی افراد جامعه مربوط میشود، یا به ..... موجود در فرهنگ جامعه باز میگردد.(شهریور1404)**

پاسخ کاستی ها و بن بست های

سوال **انسان هنگامی میتواند حقیقت خود و جهان را بشناسد که به انسان و جهان نگاهی .....داشته باشد.(خرداد 1404)**

پاسخ توحیدی(اسلامی-قرآنی-الهی)

سوال **تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی چگونه تحولی محسوب میشود؟(دی 1404)**

پاسخ تحول فرهنگی مثبت

سوال **چرا ازخود بیگانگی جوامع را "ازخودبیگانگی فرهنگی" می نامند؟(شهریور 1404)چرا ازخود بیگانگی جوامع را "ازخودبیگانگی فرهنگی" می نامند؟(شهریور 1404)**

پاسخ به دلیل آنکه هویت جوامع را فرهنگ آنها تعیین میکند.

هویت اجتماعی

درس هشت

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

تحولات هویت ایرانی در گذر زمان

- تاثیر اسلام بر هویت ایرانی
  - واکنش جوامع اسلامی در برابر هجوم اقوام مختلف
    - مواجهه با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف
    - در جنگ های صلیبی: مهاجمان را دفع کردند.
    - در حمله مغول: مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند.
  - برخورد جوامع غربی در برابر جوامع اسلامی
    - نخستین رویارویی ها جوامع اسلامی را دچار خودباختگی فرهنگی کرد
    - در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی توحیدی یا ساطیری نیست بلکه دنیوی است.
      - محدود به ابعاد تاریخی و جغرافیایی در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی
      - تقسیم ملت اسلامی به ترک و عرب و فارس
  - واکنش متفکران ایرانی، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب
- تاثیر رسانه ها و فضای مجازی بر تعاملات فرهنگی
- هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام
  - سرمینی با بیش از هفت هزار سال قدمت
  - هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر
  - هویت فرهنگی واحددر عقاید و ارزش های آیین زرتشت در آمیخته با آموزه های اساطیری
- تاثیر انقلاب اسلامی بر هویت ایرانی
- تاثیر انقلاب اسلامی بر سایر جوامع

نکات

- با وجود اینکه ایرانیان پیش از اسلام هویت های قومی متفاوتی داشتند اما در عقاید و ارزش های زرتشت مشترک بودند.
- بازگشت ایران به اسلام صرفا بازگشت به هویت تاریخی و جغرافیایی نبود بلکه بازگشت به هویت توحیدی و معنوی بود.
- نظریه پردازان غربی دنیوی شدن همه فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند(طراح میاد برا اینکه گولت بزنه میگه جهانی شدنی!!!!)

نمونه سوالات امتحان نهایی درس هشتم: بعد فرهنگی هویت ایران

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱- هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. (خرداد۹۹) صحیح

۲- در نخستین رویارویی ها، قدرت اقتصادی و فرهنگی جوامع غربی، جوامع اسلامی را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت. (شهریور۹۹ و ۱۴۰۱) غلط

۳- نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم،جهانی شدن همهٔ فرهنگ ها را سرنوشت مشترك وحتمی بشریت می دانستند. (دی ۱۴۰۰) غلط

۴- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و اساطیری نیست، بلکه دنیوی است.(دی ۱۴۰۰) صحیح

۵- تصویري که تاریخ نگاران غربي و مستشرقان از هویت جامعه اسلامي القا میکردند، اساطیري بود.(خرداد ۱۴۰۱) غلط

٦-یکی از مهم ترین بحث ها دربارهٔ هر انقلاب، دستاوردها و پیامدهای آن است.(خرداد ۱۴۰۲) صحیح

۷- پیامدهای انقلاب را به شیوه های مختلفی دسته بندی می کنند. یکی از مهم ترین پیامدهای انقلاب، تحولات هویتی است.(خرداد۱۴۰۲ صحیح

۸- مسلمانان در حمله مغول، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب کردند.(دی ۱۴۰۲) صحیح

۹- مواجهه جهان اسلام با فرهنگ جدید غرب"تجربه جدیدی که به پایان خود نرسیده است.(مرداد۱۴۰۳) صحیح

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید؟

۱- بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به هویت توحیدی و معنوی خویش بود. (شهریور۹۸)

۲- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست، بلکه دنیوی است. (خرداد۹۹)

۳- هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. (دی۹۹)

۴-جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود به قلب تپندهٔ بیداری اسلام تبدیل شد(خرداد ۱۴۰۰ و دی ۱۴۰۲)

۵- ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند. (شهریور۱۴۰۰ و ۱۴۰۱)

۶- متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت های کاذبی که از این طریق ساخته شده بود، کتاب هایی تدوین کردند.(خرداد۱۴۰۲)

۷- نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم، دنیوی شدن همه فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند.(خرداد۱۴۰۳)

گزینه درست را انتخاب کنید.

۱- نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم، سرنوشت مشترک و حتمی بشریت را چه می دانستند؟ (خرداد۹۹)

الف- بازگشت به هویت دینی ب- پوچی و ناامیدی

ج- دنیوی شدن همه فرهنگ ها د- گرفتاری در بحران هویت

۲-هویت ایران قبل اسلام چگونه بود؟(خرداد ۹۸ و مرداد ۱۴۰۳)

الف)هویتی توحیدی،دینی آمیخته با اساطیر ب)هویتی سیاسی و فطری و الهی

ج)هویتی اجتماعی ، اقتصادی د)هیچکدام

۳- نظریه پردازان غربی، طی قرن بیستم، ..... همه فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند. (دی ۹۹ ، خرداد۱۴۰۰ و شهریور ۱۴۰۱)

الف- غربی شدن ب- دنیوی شدن ج- توحیدی شدن د- اساطیری شدن

۴-در نخستین رویارویی ها قدرت ..... و ..... جوامع غربی، جوامع اسلامی را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت. (شهریور۱۴۰۰ و خرداد ۱۴۰۱)

الف- اقتصادی و سیاسی ب- اقتصادی و نظامی ج- فرهنگی و سیاسی د- سیاسی و نظامی

۵-کدام یک از کتاب های زیر در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب نگاشته شده است؟(دی ۱۴۰۰)

الف. شرق شناسی ب. انسان کامل ج. ظهور و افول لیبرالیسم د. فطرت

۶-مقابله مسلمانان با مهاجمان در جنگ های صلیبی چگونه بود؟(خرداد ۱۴۰۱)

الف. آنها را جذب کردند. ب. آنها را دفع کردند.

ج. تجربه برخورد با آنها هنوز به پایان نرسیده است. د. آنها را در فرهنگ خود جذب و هضم کردند.

۷-هویت فرهنگی جوامع اسلامی در دیدگاه مستشرقان چگونه است؟ (شهریور ۱۴۰۱)

الف. توحیدی و دینی است و اساطیری نیست. ب. توحیدی یا اساطیری نیست بلکه دنیوی است.

ج. دینی و اسلامی است و دنیوی نیست. د. توحیدی و آمیخته با اساطیر است و دنیوی نیست

۸-در دیدگاه مستشرقان هویت فرهنگی جوامع اسلامی ..... نیست، بلکه ..... است.

الف. توحیدی یا اساطیری - دنیوی ب. دنیوی - توحیدی

ج. اساطیری – توحیدی د. دنیوی- توحیدی یا اساطیری

۹- مواجهه جهان اسلام با فرهنگ جدید غرب" در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. فرهنگ غرب را دفع کرد. ب. تجربه جدیدی که به پایان خود نرسیده است.

ج. فرهنگ غرب را جذب و هضم کرد. د. تجربه ای که به پایان خود رسیده است.

۱۰- کدام گزینه صحیح است؟(خرداد۱۴۰۳)

الف:روایتی از هویت ایرانی بعد از ظهور اسلام را در شاهنامه فردوسی می تواند

ب: اقوام مختلف ایرانی پیش از اسلام در عقاید و ارزشهای زرتشتی مشترک بودند.

ج: مسلمانان در جنگهای صلیبی مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند.

د:در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری است.

۱۱-جامعه ایران با بازگشت به (هویت اسلامی – هویت تاریخی) به قلب تپنده بیداری اسلامی تبدیل شد.(مرداد۱۴۰۳)

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید؟

۱-نخستین رویارویی های قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی، چه اثری بر جوامع اسلامی گذاشت؟ (دی۹۸)

جوامع اسلامی را به خود باختگی فرهنگی دچار ساخت.

۲- متفکران ایرانی بعد از دهه سی شمسی، با تدوین کتاب های خود، به نقد کدام رویکرد فرهنگی غرب پرداختند؟ دو نمونه از این کتاب ها را نام ببرید.(دی۹۸ – خرداد۱۴۰۰ و ۱۴۰۱)

نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت های کاذبی که از این طریق ساخته شده بود./ غرب زدگی– بازگشت به خویشتن – خدمات متقابل اسلام و ایران– فطرت

۳- مسلمانان و جهان اسلام (از جمله ایران) چگونه با حمله مغول مقابله کردند ؟ (خرداد۹۹ - خرداد۱۴۰۰)

مهاجمان را در درون فرهنگ خود، جذب و هضم کردند.

۴- متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب چه کتابهایی تدوین کردند(ذکر دو مورد) (شهریور ۹۹)

غرب زدگی– بازگشت به خویشتن – خدمات متقابل اسلام و ایران– فطرت

۵- نظریه پردازان غربی طی یک قرن بیستم، چه نوع فرهنگی را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند؟ (شهریور ۱۴۰۰ – خرداد ۱۴۰۱) دنیوی شدن

۶- چه عاملی باعث شد که پیش از اسلام اقوام مختلف ایرانی هویت فرهنگی واحدی پیدا کنند؟(دی ۱۴۰۰)

عقاید و ارزش های زرتشت

۷-یکی از مهمترین پیامدهای هر انقلاب چیست؟ (شهریور ۱۴۰۱) تحولات هویتی

۸- تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر نظریه پردازان غربی را بنویسید.(خرداد۱۴۰۲)

تأمل در نظریات پیشین خود و بازبینی آنها

۹- علت خودباختگی فرهنگی جوامع اسلامی در مقابل جوامع غربی را بنویسید.(خرداد۱۴۰۲)

قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی

۱۰- اقوام مختلف ایراني که پیش از اسلام هویت های قومي متفاوتي داشته اند، چگونه هویت فرهنگي واحدی پیدا کردند؟(شهریور۱۴۰۲)

مشترک بودن در عقاید و ارزش های زرتشتی

۱۱-کتاب های بازگشت به خویشتن وخدمات متقابل اسلام وایران درنقد چه رویکردی نوشته شده است؟(دی۱۴۰۲ و مرداد ۱۴۰۳)

رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت های کاذبی که از این طریق ساخته شده بود

۱۲- پیامد نخستین رویارویی فرهنگ غرب با جوامع اسلامی چه بود؟(دی ۱۴۰۲)

خودباختگی فرهنگی

۱۳-از آثار متفکران ایرانی دههٔ سی شمسی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب دو مورد را بنویسید.(خرداد۱۴۰۳)

پاسخ : غرب زدگی – بازگشت به خویشتن – خدمات متقابل اسلام و ایران – فطرت

۱۴- متفکران ایرانی دههٔ سی شمسی به بعد، با چه هدفی کتاب هایی نظیر « غرب زدگی» و «فطرت» را تدوین کردند؟(دی ۱۴۰۳) در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب

با توجه به عبارت های داده شده، مواجهه فرهنگ جوامع اسلامی با فرهنگ مهاجمان چگونه بوده است.(دی ۱۴۰۳)

الف) در جنگ های صلیبی:..... به دفع مهاجمان پرداخت

ب)در مواجهه با فرهنگ جدید غرب:.....تجربه جدیدی که هنوز به پایان نرسیده است

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید؟

۱- اسلام چه تاثیری در هویت ایرانی داشته است ؟ (دی ۹۷ - دی۹۹)

الف)عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند.

ب) با پذیرش عقاید و ارزش های اسلام، به جهان اسلام ملحق شدند و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد

۲- نقش امام خمینی در بازگشت به هویت اسلامی جامعه ایرانی چگونه بوده است؟(دی ۹۷ - خرداد ۹۸)

جامعه ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با تکیه بر آموزه های قرآن و اهل بیت (ع) به هویت اسلامی خود بازگشت و تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد و به این ترتیب از مرزهای جامعهٔ ایمانی خود و در برابر جهانی که در مقابل او صف کشیده بود، به مدت هشت سال دفاع کرد.

۳- چه عاملی امت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم کرد؟ (دی۹۷)

مستشرقان، هویت فرهنگی امت اسلامی را در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود ساختند و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک و عرب و فارس تقسیم کردند.

۴- تاثیرات انقلاب اسلامی را بر هویت ایرانی بنویسید. (دی۹۷ - خرداد۹۹)

الف) با رهبری امام خمینی و استفاده از آموزه های قرآن و اهل بیت (ع) به خویشتن الهی و توحیدی خود بازگشت.

ب) ایران به عنوان قلب تپندهٔ بیداری اسلامی برای جوامع اسلامی شناخته شد.

ج) فرهنگ ایرانی – اسلامی به عنوان قطب فرهنگیِ جدید، در جهان مطرح شد

۵- چگونه اسلام به عنوان یک قطبِ فرهنگیِ جدید، در جهان ظاهر می شود؟(خرداد ۹۸ و ۱۴۰۱ - دی۹۸ و شهریور۹۸ و ۱۴۰۲)

جوامع اسلامی با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا می کند جستجو می کنند به این ترتیب اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می شود

۶- هویت فرهنگی ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن چه تغییری یافت؟(خرداد ۹۸)

۶- تأثیر اسلام بر هویت ایرانیان را بنویسید. یا اسلام چه تاثیری در هویت ایرانی داشته است (دی ۱۴۰۲)

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند و با پذیرش عقاید و ارزش های اسلامی، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد.

۷- هویت ایران چگونه بخشی از هویت جهان اسلام شد؟ (شهریور ۹۸ و خرداد ۱۴۰۲و خرداد۱۴۰۳)

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند و با پذیرش عقاید و ارزش های اسلامی، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام

شد.

۸-هویت فرهنگی جوامع اسلامی در دیدگاه مستشرقان چگونه است؟(خرداد۹۸ و ۱۴۰۰)

۸- مستشرقان درباره هویت فرهنگي جوامع اسلامي چه ديدگاهي دارند؟(شهریور۹۸ و ۱۴۰۲و دی ۱۴۰۳)

هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست، بلکه دنیوی است. این هویت در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می شود و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک و عرب و فارس تقسیم می کند.

۹- انقلاب اسلامی چه تأثیری بر جوامع اسلامی (جهان اسلام) داشته است؟(شهریور۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و خرداد۱۴۰۲)

جوامع اسلامی دیگر با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ مربي القا می کرد، جست وجو می کنند.

۱۰- مواجهه جوامع اسلامی، از جمله ایران، در طول تاریخ اسلامی خود با هجوم نظامی وسیاسی اقوام مختلف چگونه بوده است؟ با ذکر مثال توضیح دهید.(دی ۱۴۰۰)

مسلمانان در سده های مختلف، یا مانند آن چه در جنگ های صلیبی گذشت، مهاجمان را دفع کردند. مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند. مواجهۀ فرهنگ جدید غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربه جدیدی است که به پایان خود نرسیده است.

۱۱- زبان فارسی چگونه توانست به زبان دوم جهان اسلام تبدیل شود؟(خرداد ۹۸ و شهریور۹۹ دی ۱۴۰۰)

این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، تبدیل شد.

۱۲-جوامع اسلامی از جمله ایران، با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف مواجه شده‌اند ؛ مواجهه ی جهان اسلام با این هجمه ها چگونه بوده است؟ با ذکر مثال توضیح دهید. (سه مورد) (شهریور۹۹ - دی ۱۴۰۰ – خرداد ۱۴۰۱)

۱-در جنگ های صلیبی مهاجمان را دفع کردند.

۲-در حمله مغول مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند.

۳-مواجهۀ فرهنگ جدید غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربه جدیدی است که هنوز به پایان خود نرسیده

۱۳- چگونه جامعه ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی تبدیل شد؟(شهریور۱۴۰۱)

جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به قلب تپنده بیداری اسلامی تبدیل شد.

۱۴- انقلاب اسلامی ایران چه تأثیری بر اندیشمندان جهان غرب داشته است؟(دی ۱۴۰۱ و مرداد ۱۴۰۳)

۱۴- تاثیر انقلاب اسلامی بر اندیشمندان جهان غرب را بنویسید(دی ۱۴۰۲)

انقلاب اسلامی ایران افق های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گشوده و نظریه پردازان غربی را که طی قرن بیستم، دنیوی شدن همهٔ فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند، به تأمل در نظریات پیشین خود و بازبینی آنها فراخوانده

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است)(دی ۱۴۰۱)

تعاریف	مفاهیم
الف: مواجهه مسلمانان با هجوم های نظامی و سیاسی صلیبیان ۱	۱. دفع مهاجمان
ب. مواجهه مسلمانان با حمله مغول ۴	۲. خودباختگی فرهنگی
ج: نخستین رویارویی جوامع اسلامی با غرب ۲	۳. تجربه جدیدی که هنوز به پایان نرسیده
د: مواجهه فرهنگ جدید غرب با جوامع اسلامی ۳	۴. جذب و هضم مهاجمان
	۵. استقلال فرهنگی

آزمون خودارزیابی درس هشتم: بعد فرهنگی هویت ایران

الف: صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱-بازگشت ایران به اسلام ، صرفا بازگشت به هویت تاریخی و جغرافیایی خویش بود .

۲-یکی از مهم ترین پیامدهای انقلاب ، تحولات هویتی است .

۳-جامعه ایران فقط با تکیه بر رهبری امام خمینی (ص) ، به هویت اسلامی خود بازگشت .

۴-در دیدگاه مستشرقان ، هویت فرهنگی جوامع اسلامی ، توحیدی یا اساطیری نیست بلکه دنیوی است .

۵-با پذیرش عقاید و ارزش های اسلامی ، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی ، بخشی از هویت جهان اسلام شد

ب: جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید

۱-ایرانیان با مشارکت فعال در ..... جهان اسلام ، زبان فارسی را به زبان دوم جهان اسلام تبدیل کردند .

یکی از مهم ترین پیامدهای انقلاب ، ..... است .

۲-ایرانیان مسلمان معارف و هنرهایی تولید کردند که مسلمانان برای دستیابی به آن ها نیازمند .....

بودند .

۳-کتاب هایی است که متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب ، به نگارش در آورده اند عبارت اند از

..... و ..... و ..... و .....

۴-یکی از مهم ترین بحث ها درباره هر انقلاب ، ..... و ..... های آن است .

ج:گزینه درست را انتخاب کنید:

۱-واکنش فرهنگی جوامع اسلامی در مقابل جنگ های صلیبی و حمله مغول به ترتیب چگونه بود؟

الف)جذب و هضم مهاجمان – دفع مهاجمان ب)دفع مهاجمان – جذب و هضم مهاجمان

ج)دفع مهاجمان – دفع مهاجمان د) جذب و هضم مهاجمان – جذب و هضم مهاجمان

۲-کدام گزینه ، کتابی است که متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب نوشته اند ؟

الف) فطرت ب)غرب زدگی ج)بازگشت به خویشتن د)همه موارد

۳-یکی از مهم ترین پیامدهای انقلاب ، ..... است .

الف) تحولات هویتی ب) پیامدهای سیاسی ج)پیامدهای اقتصادی د)پیامدهای تدریجی

۴-ایران سرزمینی است که بیش از ..... سال قدمت دارد .

الف) ۲۵۰۰ ب)۷۰۰۰ ج)۷۵۰۰ د)۲۰۰۰

۵-در ارتباط با تاثیر اسلام بر هویت ایرانی کدام گزینه درست است ؟

الف) ایرانیان پس از آشنایی با اسلام ، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند .

ب)با عدم پذیرش عقاید و ارزش های اسلامی ، ایران به جهان اسلام ملحق نگردید .

د:به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱-اسلام چه تاثیری بر هویت ایرانی داشته است؟
۲-متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب، چه کتاب هایی تدوین کردند ؟ {۲مورد}
۳-جوامع اسلامی، از جمله ایران، در طول تاریخ اسلامی خود با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف مواجه شده اند جهان اسلام چگونه با این هجمه ها مقابله کرد ؟
۴-انقلاب اسلامی، چه تاثیری بر جوامع اسلامی داشته است ؟
۵-زبان فارسی چگونه توانست به زبان دوم جهام اسلام تبدیل شود ؟
ه: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید
۱-انقلاب اسلامی ایران، چه تاثیری بر هویت ایران و ایرانی داشته است ؟
۲-نخستین رویارویی قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی چه اثری بر جوامع اسلامی گذاشت؟
۳-هویت ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن چه تغییری یافت ؟
۴-مستشرقان چه تصویری از جوامع اسلامی ارائه کردند؟
۵-نقش امام خمینی (ص) در هویت جامعه ایرانی چگونه بوده است ؟
۶-فارسی دری چگونه زبانی بود؟
۷-هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام چگونه بوده است ؟
۸-انقلاب اسلامی چه تاثیری در احیای هویت جهان اسلام داشته است ؟
۹-انقلاب اسلامی و حیات معنوی اسلام، چه تاثیری بر اندیشمندان جهان غرب داشته است ؟
۱۰-انقلاب اسلامی ایران چگونه حاصل شد؟

سوال **پس از انقلاب اسلامی، بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به هویت توحیدی و معنوی خویش بود.(دی 1404)**

پاسخ درست

سوال **مسلمانان در جنگ های صلیبی، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند.(شهریور1404)**

پاسخ نادرست

سوال **متفکران ایرانی از دهه سی شمسی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و..... که از این طریق ساخته شده بود، کتاب های متعددی تدوین کردند.(شهریور 1404)**

پاسخ هویت های کاذبی

سوال **در دیدگاه مستشرقان هویت فرهنگی جوامع اسلامی(دنیوی-توحیدی) است.(دی 1404)**

پاسخ دنیوی

سوال **فارسی به چه دلیل به عنوان زبان دوم جهان اسلام گسترش یافت؟(خرداد 1404)**

پاسخ به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام

هویت اجتماعی

درس نه

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

- بعد سیاسی هویت ایران
  - انواع نظام های سیاسی
    - ملاک های دسته بندی نظام های سیاسی از نظر ارسطو
    - ملاک های دسته بندی نظام های سیاسی از نظر فارابی
  - مفاهیم سیاسی
    - سیاست/نظام سیاسی
    - تعامل نظام سیاسی و نظام فرهنگی
  - لیبرال دموکراسی/ جمهوری اسلامی

- مفاهیم سیاسی
  - هر جامعه علاوه بر هویت فرهنگی از هویت سیاسی هم برخودار است.
  - معرفی یک جامعه به ویژگی های سیاسی آن هم اشاره دارد.
  - برخی پدیده های نشان دهنده هویت سیاسی
    - پرچم، مرزهای سیاسی، نیروهای مسلح، قوه مجریه، قوه قضائیه و...
  - قدرت و انواع آن
    - قدرت فردی
      - محدود
      - نیاز به کمک دیگران برای رفع نیازها
    - قدرت اجتماعی
      - زمانی پدیدار میشود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران اثر بگذارد.
      - کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد
  - قدرت مقبول و قدرت مشروع
    - طبق توافق و پذیرش دیگران
  - جلب تبعیت
    - تنها راه تاثیر گذاشتن بر اراده دیگرانو به خدمت گرفتن فعالیت ارادی آنها
      - تبعیت با کراهت
        - ناشی از تهدید و ترس
      - تبعیت با رضایت
        - با رضایت و میل درونی
  - مقبولیت
    - قدرت بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل
  - اقتدار
    - قدرت همراه با مقبولیت و پذیرفته شده به صورت رسمی
  - مدار مقبولیت
    - خواست و اراده کسانی که قدرت بر آنها اعمال می شود.
  - مدار مشروعیت
    - حق و باطل بودن
      - مشروعیت حقیقی
        - مطابق قانون و حکم الهی
      - مشروعیت دروغین

- مفاهیم
  - سیاست
    - اعمال قدرت سازمان یافته بری دستیابی به هدف معین
  - نظام سیاسی
    - مجموعه سازوکارهایی برای اعمال سیاست های جامعه
  - برخی پدیده های نشان دهنده هویت سیاسی
  - تعامل نظام سیاسی و نظام فرهنگی
    - تاثیر نظام سیاسی بر فرهنگی
      - نظام سیاسی....اگر به ارزش های جامعه وفادار بماند، به بسط و توسعه فرهنگ کمک خواهد کرد.
      - نظام سیاسی....اگر از ارزش های جامعه دور شود، زمینه بحران های فرهنگی و هویتی را فراهم میکند.
    - تاثیر نظام فرهنگی بر نظام سیاسی
      - نظام فرهنگی... در صورتی مقبولیت نظام سیاسی را تایید میکند که نظام سیاسی در جهت ارزش های فرهنگی جامعه باشد.
      - نظام فرهنگی در صورتی مقبولیت نظام سیاسی را کاهش میدهد که نظام سیاسی به دلایل داخلی یا خارجی از ارزش‌های فرهنگی عدول کند.
  - انواع نظام سیاسی
    - بر اساس تعداد افراد تاثیرگذار و تصمیم گیرنده
      - یک فرد حاکم است و تصمیم میگیرد
      - اقلیتی تصمیم می گیرند
      - اکثریت مردم در سرنوشت سیاسی خود تاثیرگذارند
    - بر اساس روش تصمیم گیری
      - حاکم یا حاکمان بر اساس اهداف و اغراض و امیال خود تصمیم میگیرند.
      - حاکم یا حاکمان بر اساس حقیقت و فضیلت و با توجه به موازین عقلی تصمیم میگیرند.
    - بر اساس دین مداری یا دنیا مداری
      - دین مداری: بر مدار احکام و قوانین الهی
      - دنیا مداری: فقط ارزش ها و آرمان های دنیوی را مدنظر قرار میدهند.
    - از نظر ارسطو: جلوش به جدول مطابق شکلی که فرستاده میشه طراحی شه
      - دموکراسی: حاکمیت اکثریت در صورتی که بر مدار خواسته ها باشد.(دموکراسی=حاکمیت مردم)
      - جمهوری: حاکمیت اکثریت بر اساس حقیقت و فضیلت
    - از نظر فارابی
      - از ملاک سوم(دین مداری یا دنیا مداری) هم استفاده میکند.
        - مدینه فاضله: جامعه شکل گرفته بر اساس قوانین الهی
        - جوامع جاهله: آرمان ها و ارزش آنها الهی و عقلانی نباشد.

نکات

- کسانی که توان تاثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند.
- مقبولیت و مشروعیت حقیقی میتوانند باهم باشند و می توانند از یکدیگر جدا باشند.
- سیاست در معنای عام شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است.
- لیبرال دموکراسی با فرهنگ جدید غرب که رویکرد دنیوی به جهان دارد سازگار است.

نظام سیاسی	ویژگی‌ها
لیبرال دموکراسی	لیبرالیسم مباح دانستن همه امور برای انسانها دموکراسی حاکمیت مردم لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی که ادعا میکند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان میابد و هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد حکومتی دنیوی و این جهانی است این نظام سیاسی با فرهنگ جدید غرب که رویکردی دنیوی به عالم هستی دارد سازگار است.
جمهوری اسلامی (مردم سالاری دینی)	نوعی نظام سیاسی که در جهان اجتماعی اسلام مورد توجه قرار گرفته است عنوان «جمهوری» به معنای به رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم در نظام سیاسی میباشد کلمه «اسلامی» نشان دهنده این است که فعالیتها براساس عقاید اسلامی سازمان پیدا میکنند در این نظام سیاسی قوانین و مقررات با خواست مردم و ذیل اراده و مشیت الهی شکل میگیرند عدالت استقلال ،آزادی نفی ،وابستگی امنیت و عقلانیت از ارزشهای این نظام سیاسی هستند..

نکات

- کسانی که توان تاثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند.
- مقبولیت و مشروعیت حقیقی میتوانند باهم باشند و می توانند از یکدیگر جدا باشند.
- سیاست در معنای عام شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است.
- لیبرال دموکراسی با فرهنگ جدید غرب که رویکرد دنیوی به جهان دارد سازگار است.

تعداد حاکمان / روش حکومت	بر اساس حقیقت و فضیلت	بر اساس خواست و میل حاکم
فرد	مونارشی	استبدادی
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	جمهوری	دموکراسی

نکات

- از نظر اسلام زمانی که عبادات بعد اجتماعی وسیع تری بیابند، ارزش بیشتری پیدا می کنند.
- مسئولیت متقابل امام و امت مهمترین مسئولیت دانسته شده است.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس نهم :بعد سیاسی هویت ایران

صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

۱- ارسطو، شش نوع نظام سیاسی را نام برده است. (دی۹۷) صحیح

۲- لیبرالیسم به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان ها است. (خرداد۹۸) صحیح

۳- در نظام جمهوری اسلامی قوانین و مقررات بر اساس احکام الهی و اسلامی تعیین می‌گردند. (خرداد۹۸) صحیح

۴- نظام سیاسی اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند. (خرداد۱۴۰۰) صحیح

۵- قدرتي که بدون استفاده از تهدید و با رضایت تبعیت کنندگان به دست میآید ، مقبولیت و مشروعیت دارد.(شهریور۱۴۰۱) غلط

۶- مقبولیت و مشروعیت حقیقی نمی توانند با هم باشند.(دی۱۴۰۱) غلط

۷- اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی، مقبولیت اجتماعی و مشروعیت حقیقی خواهد داشت.(خرداد ۱۴۰۲) غلط

۸- لیبرال دموکراسي نوعي نظام سیاسي است که با فرهنگ جدید غرب سازگار است.(شهریور ۱۴۰۲) صحیح

۹- قدرت اجتماعي؛ یعني تاثیرگذاری بر اراده دیگران و به خدمت گرفتن کار ارادی دیگران.(دی ۱۴۰۲) صحیح

۱۰-اگر قدرت، مخالف با ایدئولوژی های ساختگی بشری باشد،مشروعیت دروغین دارد.(خرداد ۱۴۰۳) غلط

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱- درصورتی که قدرت بر اساس شریعت و موافق حکم خدا باشد مشروع حقیقی است. (دی ۹۷)

۷-به حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواست و میل خودشان دموکراسی گویند.(خرداد ۹۸)

۸- کسانی که توان تأثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند، از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند. (خرداد۱۴۰۰ و دی ۱۴۰۰)

۹- قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، اقتدار نامیده می‌شود. (شهریور۱۴۰۰)

۱۰- هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می آید، (خرداد ۱۴۰۱)

۶- ارسطو حکومتی که در آن اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت تصمیم گیری می کنند، جمهوری می نامد.(خرداد۱۴۰۱)

۷- در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، مدینه فاضله جامعه ای است که بر اساس قوانین الهی شکل می گیرد.(دی ۱۴۰۱)

۸- قدرتي که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست مي آید دارای مقبولیت است.(دی ۱۴۰۲)

۹- قدرت نرم از طریق نفوذ فرهنگی و با کمک نهادهای آموزشی و رسانه ها اعمال می شود.(دی ۱۴۰۲)

۱۰- جامعه شناسان، از سلطه ای که به شیوه فرهنگی اعمال می شود، به هژمونی تعبیر می کنند.(خرداد۱۴۰۳)

گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۱- کدام گزینه در مورد تعریف مقابل صدق می کند؟ « به معنای حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواست خودشان» (دی ۹۷)

الف) دموکراسی ب) لیبرالیسم ج) جمهوری د) استبدادی

۲- تنها راهِ جلبِ افراد برای پیدایش قدرت اجتماعی، کدام مورد است؟ (دی۹۷)

الف– آگاهی افراد ب– اراده افراد ج– تبعیت د– اقتدار

۳-فارابی از جوامعی که آرمان ها و ارزش های آنها عقلانی نباشد، با چه عنوانی یاد می کند.(دی ۹۷و خرداد۱۴۰۰)

الف- جاهلی ب – فاضله ج – فاسقه د – جمهوری

۴- نظام سیاسی بر مبنای حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خاص و میل خودشان چه نام دارد؟(شهریور۹۸)

الف- دیکتاتوری ب- دموکراسی ج- لیبرال د- آرمانگرا

۵- به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان‌هاست . (دی۹۹)

الف- جمهوری ب- لیبرال دموکراسی ج- دموکراسی د- لیبرالیسم

۶-در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، جامعه ای که براساس قوانین الهی شکل می گیرد چه نامیده می شود؟(دی ۱۴۰۰)

الف- مدینه فاضله ب- جمهوری ج- دموکراسی د- مدینه فاسقه

۷- نوعی نظام سیاسی است که ادعا می کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می یابد و حکومتی دنیوی و این جهانی است.(دی ۱۴۰۰)

الف. لیبرال دموکراسی ب. جمهوری ج. دموکراسی د. الیگارشی

۸- به هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت می گویند.(شهریور۱۴۰۱)

الف. قدرت اجتماعی ب. اقتدار ج. نظام سیاسی د. سیاست

۹- کدام گزینه به مفهوم «اقتدار» اشاره دارد؟(شهریور ۱۴۰۲)

الف. قدرت مقبول که مشروعیت دارد. ب. قدرت مقبول که به صورت رسمي پذیرفته شده باشد.

ج. قدرت مشروع که مقبولیت دارد. د. قدرت مشروع که به صورت رسمي پذیرفته شده باشد

۱۰-تنها راه تاثیر گذاردن بر اراده دیگران و به خدمت گرفتن فعالیت ارادی ایشان،جلب (تبعیت – مشارکت) آنهاست.(خرداد۱۴۰۳)

۱۱- قدرت بدون استفاده از تهدید و با رضایت تبعیت کنندگان به دست می آید (مقبولیت – مشروعیت) دارد.(مرداد ۱۴۰۳)

۱۲-قدرت «گاندی و استالین» چه نوع تبعیتی را به همراه داشته است؟(دی ۱۴۰۳)

الف)تبعیت با کراهت – تبعیت با رضایت

ب)تبعیت همراه با مشروعیت حقیقی - تبعیت همراه با مشروعیت دروغین

ج) تبعیت با رضایت– تبعیت با کراهت

د)تبعیت همراه با مقبولیت اجتماعی – تبعیت همراه با اقتدار

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱-مفهوم لیبرالیسم را بنویسید. (خرداد ۹۸) مباح دانستن همه امور برای انسان‌ها

۲-دو ملاک نظام سیاسی از دیدگاه فارابی کدامند ؟ (شهریور ۹۸) دین مدار و دنیامدار

۳- منظور از اقتدار چیست؟ (دی۹۹ و ۱۴۰۰)

قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد

۴- چه نوع قدرتی دارای مقبولیت است؟ (دی۹۸)

قدرت بدون استفاده از تهدید و با رضایت تبعیت کنندگان

۵- ارسطو حکومتي را که در آن اکثریت بر اساس خواسته ها و تمایلات خود حاکمیت دارند چه مي نامد؟ (شهریور۱۴۰۰ و ۱۴۰۱) دموکراسی

۶- در آموزه‌های اسلامی، عبادات چه هنگامی ارزش بیشتری می‌یابند؟ (خرداد۱۴۰۰)

هنگامی که بُعد اجتماعی وسیع تری پیدا می کند.

۷-تنها راه تأثیر گذاردن بر اراده دیگران چیست؟(دی ۱۴۰۰) جلب تبعیت افراد

۸-در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی ، جامعه ای که بر اساس قوانین الهی شکل می گیرد چه نام دارد ؟ (خرداد ۱۴۰۱ و شهریور ۱۴۰۱ و خرداد ۱۴۰۳) مدینه ی فاضله

۹- چه کسانی از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند؟(دی ۱۴۰۱)

کسانی که توان تأثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند.

۱۰- فارابي جوامعي را که آرمان ها و ارزش هایشان الهي و عقلاني نباشد، چه مي نامد؟(شهریور۱۴۰۲)

جوامع جاهله

هریک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد ؟ (۱ مورد اضافی است)(خرداد ۱۴۰۱)

تعاریف	مفاهیم
الف) حاکمیت دنیوی و این جهانی که هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد. ۳	۱- لیبرالیسم
ب) مباح دانستن همه ی امور برای انسانها ۱	۲- دموکراسی

ج) حاکمیت اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت ۵	۳- لیبرال دموکراسی
د) حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواسته های آنها ۲	۴- آریستو کراسی
	۵- جمهوری

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (یک مورد اضافی است.)(خرداد۱۴۰۱)

تعاریف	مفاهیم
الف. قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می آید. ۲	۱. اقتدار
ب. قدرتی که مطابق قانون و حکم الهی باشد. ۴	۲. مقبولیت
ج. قدرتی که مقبولیت دارد و به صورت رسمی پذیرفته شده است. ۱	۳. قدرت اجتماعی
د. قدرتی که توان تاثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارد. ۳	۴. مشروعیت حقیقی
	۵. مشروعیت

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است)(خرداد۱۴۰۲)

عبارات	مفاهیم
الف. قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می آید. ۴	۱. مدار مقبولیت
ب. قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد. ۳	۲. قدرت اجتماعی
ج. خواست و اراده کسانی که قدرت بر آنها اعمال می شود. ۱	۳. اقتدار
د. توان تأثیری گذاری بیشتر بر اراده دیگران ۲	۴. مقبولیت قدرت
	۵. قدرت نرم

در جدول زیر دو نوع نظام سیاسی با هم مقایسه شده اند، آن را کامل کنید.(خرداد۱۴۰۲)

ویژگی ها / نوع نظام سیاسی	جمهوری اسلامی	لیبرال دموکراسی
شناسایی حقیقت و فضیلت	الف: براساس حقیقت و فضیلت	ب: هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد
سازگار با نوع فرهنگ	ج: اساس عقاید و ارزش های اسلامی	د: فرهنگ جدید غرب

هر عبارت در ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم مرتبط است؟ (یک مورد اضافی است)(دی ۱۴۰۲)

عبارات	مفاهیم
الف. دارای محدودیت ۴	۱. مقبولیت
ب. توجه به خواست و اراده افراد ۱	۲. مشروعیت حقیقی
پ. مطابق با ایدئولوژی ساختگی ۵	۳. اقتدار
ت. بر اساس قانون و حکم الهی ۲	۴. قدرت فردی
	۵. مشروعیت دروغین

با توجه به مقایسه ای دو نوع قدرت جدول زیر را کامل کنید(مرداد۱۴۰۳)

نوع قدرت	نهاد یا نظام اعمال قدرت	نوع سلطه
قدرت سخت	الف) نهادهای نظامی	سیاسی و اقتصادی
قدرت نرم	نظام آموزشی	ب) سلطه فرهنگی

هر عبارت به چه مفهومی اشاره دارد؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. مباح دانستن همه امور برای انسانها (.....) لیبرالیسم

ب. حکومت اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت (.....) جمهوری

با توجه به دسته بندی های نظام سیاسی از دیدگاه ارسطو، جدول زیر را کامل کنید؟(دی ۱۴۰۳)

تعداد حاکمان / روش حکومت	الف: براساس حقیقت و فضیلت	ب: براساس اهداف، اغراض و امیال
اکثریت	جمهوری	دموکراسی

مفاهیم زیر را تعریف کنید(خرداد۹۸ – شهریور۹۹ - دی ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲)

لیبرال دموکراسی: نوعی نظام سیاسی است که ادعا می کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می یابد. هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است

دموکراسی : ارسطو، حاکمیت اکثریت مردم را در صورتی که بر مدار خواسته های آنها باشد، دموکراسی می نامند

هر یک از ویژگی های زیر با کدام نوع نظام سیاسی مرتبط است؟(خرداد۱۴۰۳)

الف) حکومتی دنیوي و این جهانی هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد. > لیبرال دموکراسی

ب) قوانین و مقررات، با خواست مردم و مطابق اراده الهی شکل می گیرد. > جمهوری اسلامی

با توجه به ملاک های دسته بندی نظام های سیاسی از دیدگاه ارسطو و فارابی، هر کدام از موارد زیر به چه مفهومی اشاره دارد(مرداد ۱۴۰۳)

الف: جوامعی که آرمان ها و ارزش هایشان الهی و عقلانی نباشد. > جوامع جاهله

ب: حکومتی که اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت، حضور و فعالیت دارند. > جمهوری

ج: حاکمیت اکثریت در صورتی که بر مدار خواسته های آنان باشد. > دموکراسی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱- براساس تعداد افراد تاثیر گذار و تصمیم‌گیرنده، نظام های سیاسی به سه دسته تقسیم می شوندآنها را بنویسید.(دی۹۷ - خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸- دی۹۹ - شهریور۱۴۰۰)

الف) نظام هایی که در آنها یک فرد حاکم است و تصمیم می گیرد .

ب)نظام هایی که در آنها اقلیتی تصمیم گیرنده است

ج)نظام هایی که در آنها اکثریت مردم در سرنوشت سیاسی خود تاثیر گذارند.

۲- مدار مقبولیت و مدار مشروعیت چیست؟ (دی۹۷)

مدار مقبولیت، خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آنها اعمال می شود امّا مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است.

۳- تفاوت حکومت دموکراسی و جمهوری از نظر ارسطو چیست؟ (دی۹۷ - خرداد۱۴۰۰)

ارسطو، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته های آنها باشد، دموکراسی می نامند و حکومتی را که در آن اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری می نامد.

۴- براساس روش تصمیم گیری ، نظام های سیاسی به دو دسته تقسیم می شوند ؛ توضیح دهید. (خرداد ۹۸ ، ۹۹ و دی ۱۴۰۲)

الف) نظام هایی که در آنها حاکم یا حاکمان براساس اهداف و اغراض و امیال خود تصمیم می گیرند؛ یعنی هر نوع تصمیمی را برای خود جایز می دانند .

ب) نظام هایی که در آنها حاکم یا حاکمان براساس حقیقت و فضیلت و با توجه به موازین عقلی تصمیم می گیرند

۵-نظر فارابی در مورد نظام سیاسی چیست؟ (خرداد ۹۸)

فارابی نظام های سیاسی را یر اساس تعداد افراد تصمیم گیر و تاثیر گذار ، روش تصمیم گیری و دنیا مدار یا دین مدار بودن توجه می کند . در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، مدینهٔ فاضله جامعه ای است که براساس قوانین الهی شکل می گیرد . و جوامعی را که آرمان ها و ارزش هایشان الهی و عقلانی نباشد جوامع جاهله می نامد

۶- دو نظام لیبرال دموکراسی و جمهوری اسلامی را از نظر آرمان ها و ارزش ها با یکدیگر مقایسه کنید.(ذکر حداقل یک تشابه و یک تفاوت ضروری است) (دی ۹۸)

✓تشابه: هر دو به خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می یابد

✓تفاوت: نظام لیبرال دموکراسی، هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد و حکومت دنیوی و این جهانی است در حالی که نظام جمهوری اسلامی، خواست مردم در ذیل اراده و مشیت الهی شکل می گیرد

۷- انواع جلب تبعیت دیگران را نام برده و تعریف کنید. (خرداد ۹۹ - شهریور۹۹)

الف) تبعیت با کراهت: تبعیتی است که ناشی از تهدید و ترس باشد.

ب)تبعیت با رضایت: تبعیتی است که با رضایت و میل درونی همراه است

۸- ویژگی های نظام لیبرال دموکراسی را بنویسید.(دی ۱۴۰۰ – خرداد ۱۴۰۱- شهریور ۱۴۰۱)

الف) ادعا می کند با خواست و ارادهٔ اکثریت مردم سازمان می یابد.

ب) هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد . ج) حکومتی دنیوي و این جهانی است.

۹-چه زمانی قدرت هم « مقبولیت اجتماعی » و هم « مشروعیت حقیقی » دارد؟(خرداد ۱۴۰۱)

اگر تبعیت از قدرت با رضایت و میل همراه باشد، آن قدرت مقبولیت اجتماعي دارد و اگرآن قدرت مطابق قانون و حکم الهي باشد مشروعیت حقیقي هم دارد.

۱۰- کاهش جمعیت یک جامعه زمینه ساز چه آسیب هایی است؟(دی۱۴۰۰)

کاهش جمعیت یک جامعه به محدود شدن گستره فرهنگ آن منجر می شود امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد.

۱۱- چه زمانی نظام فرهنگی مقبولیت نظام سیاسی را افزایش و یا کاهش می دهد؟ (تاثیر نظام فرهنگی بر نظام سیاسی)(خرداد۱۴۰۲)

نظام فرهنگی عقاید، ارزش ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تأمین می کند و اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی، مقبولیت دارد؛ اما اگر نظام سیاسی به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی، از اصول و ارزش های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی مقبولیت نظام سیاسی را کاهش مي دهد.

۱۲- در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، ویژگی های مدینه فاضله و جوامع جاهله را مقایسه کنید.(خرداد۱۴۰۲)

مدینهٔ فاضله جامعه ای است که براساس قوانین الهی شکل می گیرد در صورتی که جوامعی را که آرمان ها و ارزش هایشان الهی و عقلانی نباشد جوامع جاهله می نامند.

۱۳-نظام سیاسي چه تأثیری بر نظام فرهنگي دارد؟ توضیح دهید.(شهریور ۱۴۰۲)

اگر نظام سیاسی به ارزش های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و توسعه فرهنگ کمک می کند و اگر از ارزش ها و آرمان های جامعه دور شود زمینه بحران های فرهنگی و هویتی را فراهم می سازد.

۱۴-قدرت اجتماعی چه زمانی پدیدار می شود؟(مرداد۱۴۰۳)

قدرت اجتماعی هنگامی پدیدار می شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تاثیر بگذارد و کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد.

۱۵-نظام سیاسی«لیبرال دموکراسی» و « جمهوری اسلامی» با چه فرهنگ هایی سازگار هستند؟(دی ۱۴۰۳)

نظام سیاسی لیبرال دموکراسی با فرهنگ جدید غرب که رویکردی دنیوی به عالم هستی دارد، سازگار است. و در نظام سیاسی جمهوری اسلامی، قوانین و مقررات با خواست مردم و ذیل اراده و مشیت الهی شکل می‌گیرند.

آزمون خودارزیابی: درس نهم: بعد سیاسی هویت ایران

الف:در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید:

۱-فارابی معتقد است؛ مدینه فاضله جامعه ای است که بر اساس قوانین الهی شکل می گیرد .

۲-لیبرال دموکراسی حکومتی دنیوی و این جهانی است.

۳-در آموزه های اسلامی عبادات هنگامی که بعد اجتماعی وسیع تری پیدا می کنند ، ارزش کمتری می یابند .

۴-اگر نظام سیاسی به ارزش ها و آرمان های جامعه نزدیک شود زمینه بحران های فرهنگی و هویتی را فراهم می سازد .

ب:جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱-در صورتی که قدرت بر اساس قانون و حکم الهی باشد ، ..... است .

۲-کلمه ((.....)) به معنای به رسمیت شناختن حضور موثر مردم در نظام سیاسی است .

۳-کسانی که توان تاثیر گذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند ، از قدرت اجتماعی ..... برخوردارند

۴-قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت تبعیت کنندگان به دست مب آید ، ..... دارد .

۵-ارسطو ، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته های آنها باشد ، ..... می نامد.

ج: گزینه درست را علامت بزنید

۱-قبل از ظهور اسلام هویت ایران چگونه بود؟

الف)توحیدی ، دینی و در مواردی اساطیری ب)توحید و قوم گرایان ج)سکولاریستی د)اساطیری و مشرکانه

۲-کدام گزینه ، از ارزش های اجتماعی اسلامی به حساب می آید؟

الف) آزادی ب)مشورت ج)تامین اجتماعی د)همه موارد

۳-ارسطو از ..... نظام سیاسی را نام می برد.

الف) ۶ نوع ب) ۷ نوع ج) ۸ نوع د) ۹ نوع

۴-به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان هاست.

الف) جمهوری ب) لیبرال دموکراسی ج)دموکراسی د)لیبرالیسم

۵-نظام سیاسی بر مبنای حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواست و میل خودشان چه نام دارد؟

الف) دیکتاتوری ب)دموکراسی ج) لیبرال د) آرمانگرا

د:اصطلاحات زیر را تعریف کنید:

۱-قدرت داری مقبولیت: ۲-اقتدار: ۳-جلب تبعیت: ۴-تبعیت با کراهت: ۵-سیاست:

ه: به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱- کلمه «جمهوری» در جمهوری اسلامی به چه معناست؟

۲- چه کسانی از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردار هستند؟

۳- در برخی از روایت مهم ترین مسئولیت انسان چیست؟

۴- چه زمانی قدرت هم مشروعیت حقیقی و هم مقبولیت اجتماعی دارد ؟

۵- مدار مشروعیت چیست

و: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید:

۱-مدار مقبولیت و مدار مشروعیت چه تفاوتی با یکدیگر دارند؟

۲-در چه صورتی قدرت هم مقبولیت دارد و هم مشروعیت؟

۳-سیاست را هم در معنای عام و هم در معنای خاص خود توضیح دهید؟

۴-دموکراسی و جمهوری از دیدگاه ارسطو را تعریف کنید؟

۵-تعدادی از ارزش های اجتماعی اسلامی را نام ببرید؟

۶-عبادات در چه صورتی ارزش بیشتری می یابند؟

۷-قدرت فردی با قدرت اجتماعی چه تفاوتی دارد؟

۸-چه کسانی از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند؟
۹-لیبرال دموکراسی چیست؟

سوال **تنها راه تاثیر گذاشتن بر اراده دیگران و به خدمت گرفتن فعالیت ارادی ایشان، جلب تبعیت آنهاست.(شهریور1404)**

پاسخ درست

سوال **در نگاه اسلامی اغلی ارزش های اجتماعی، تفسیر و سیرت دنیوی دارند.(خرداد1404)**

پاسخ نادرست

سوال **موجودی که بتواند کاری را با آگاهی و اراده خود انجام دهد، دارای..... است.(دی 1404)**

پاسخ قدرت

سوال **اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین،(سیاست-اقتدار) است.(خرداد 1404)**

پاسخ سیاست

سوال **در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، جامعه ای که بر اساس قوانین الهی شکل میگیرد، چه نام دارد؟(دی 1404)**

پاسخ مدینه فاضله

هویت اجتماعی

درس ده

کیلومتر ۲۰ جاده نهایی

رابطه جمعیت هر جامعه با هویت آن

- اشاره به میزان جمعیت جوانی و پیری، شهری و روستایی بودن و...
  - زیرا: جمعیت هر جامعه بخشی از هویت آن محسوب میشود.
- فرهنگ: مجموعه آگاهی ها و معانی مشترکی که جامعه بر اساس آنها ساخته میشود.
  - هویت هرجامعه براساس فرهنگ آن شکل میگیرد.
  - بسط و گسترش یک جامعه از طریق گسترش فرهنگ آن صورت میگیرد.
  - راه گسترش:شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن
- شناخت فرهنگ پذیرش و عمل به آن صرفا از عهده افراد و اعضای جامعه برمی آید.
  - بنابراین: اعضای جامعه، حامل فرهنگ و عامل به آن هستند.
  - هرچه عاملان و حاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، آن فرهنگ بیشتر گسترش می یابد.
  - نتیجه
    - افزایش جمعیت یک جامعه زمینه ساز گسترش فرهنگ آن است.
    - کاهش جمعیت یک جامعه، به محدود شدن گستره فرهنگ آن منجر میشود.

سیاست های جمعیتی

- فرزند آوری نیاز فطری انسان ها و تامین جمعیت از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.
- سیاست های جمعیتی ایران
  - علل کاهش جمعیت در جوامع غربی
    - بالارفتن سن ازدواج و افزایش بی ثباتی
    - فروپاشی خانواده ها و طلاق
    - رفاه زدگی، مصرف گرایی و هزینه پنداشتن فرزندان
  - سیاست های کاهش جمعیت
    - از سال 1345 تا پیروزی انقلاب اسلای: کاهش میزان رشد جمعیت از حدود 3.1 به 2.7 درصد
    - از سال 1368 تا 1390: کاهش میزان رشد سالانه جمعیت از 3.9 به 1.2 درصد
  - سیاست های افزایش جمعیت
    - کاهش بیش از حد و کم سابقه رشد سالانه جمعیت در سالهای اخیر تغییر و بازنگری در سیاست های کاهش جمعیت : در سال 1393 اصول کلی سیاست های جمعیتی کشور تصویب شد.

اهمیت جامعه یک جامعه

- اولین شرط بقای هر جامعه جمعیت آن است
- اگر اعضای یک جامعه از بین بروند آن جامعه نابود می شود.
- در صورت نبود یا کمبود جمعیت بسیاری از فعالیت های اقتصادی سیاسی اجتماعی و فرهنگی بر زمین می ماند.

اهمیت افزایش جمعیت در اسلام

- هدف اسلام: گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی است.
  - فرهنگی که با افزایش جمعیت بسط می یابد، فرهنگ حق باشد
  - افراد و اعضای آن فرهنگ، حاملان و عاملان فرهنگ حق باشند.
- هم کمیت جمعیت هم کیفیت جمعیت مهم است

محور های مورد توجه در اصول کلی سیاست های جمعیتی کشور

- افزایش جمعیت و جوانی جمعیت
- فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان و بهره‌مندی از تجارب و توانمندی های ایشان
- حمایت از زوج های جوان و توانمندسازی آنان در تامین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد
- ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی ایرانی-اسلامی
- برنامه ریزی برای توزیع متعادل جمعیت در نقاط مختلف کشور

نکات

- بسط وگسترش یک جامعه از طریق گسترش فرهنگ آن صورت میگیرد .
- سالمندی جمعیت از مهمترین بحران های قرن 21 است.
- اقتصاد امروز ما نتیجه رویدادهای گذشته و عملکرد کنونی ماست.
- یکی از عوامل شکل گیری اقتصاد ایران کشف نفت و سرمایه های حاصل از فروش آن به خارجیان بوده است.
- حمایت از تولید ملی یکی از راه های تحقق اقتصاد مقاومتی است.

نمونه سوالات امتحان نهایی درس دهم : ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران

در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید:

۱- رفاهی که از درآمدهای نفتی به وجود می‌آید، پایدار است. (خرداد۹۸) غلط

۲-هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ بیشتر باشند آن فرهنگ بیشتر گسترش می یابد.(خرداد ۹۸ و دی ۱۴۰۲) صحیح

۳- شناخت فرهنگ، پذیرش و عمل به آن، صرفاً از عهده افراد و اعضای جامعه بر می آید. (خرداد۱۴۰۰) صحیح

۴- از کارکردهای مهم خانواده، تامین جمعیت است. (شهریور۱۴۰۰) صحیح

۵- اولین شرط بقاي هر جامعه، اقتصاد قوي و پیشرفته آن است. (خرداد ۱۴۰۱ و دی ۱۴۰۲) غلط

۶-غرب ،شیوه های اقتصادی سازگار با اقتصاد سرمایه داری را در سراسر جهان نابود مي کند.(شهریور ۱۴۰۱) غلط

۷- اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است.(شهریور ۱۴۰۱) صحیح

۸- هرچه حاملان و عاملان فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، امکان تحول فرهنگی بیشتر است.(دی ۱۴۰۱) غلط

۹- اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است. اگر اعضای یک جامعه از بین بروند، آن جامعه نابود می شود.(خرداد ۱۴۰۲) صحیح

۱۰-ایران در چندین برهه زمانی، سیاست های کاهش جمعیت را اجرا کرد. غلط

۱۱- ایران در دو برهه زمانی، سیاست های کاهش جمعیت را اجرا کرد. صحیح

۱۲-کاهش بیش از حد رشد سالانه جمعیت در سال های اخیر، بازنگری در سیاست افزایش جمعیت را ضروری ساخت.(دی ۱۴۰۳) غلط

۱۳-سرمایه داری،عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی است.(دی ۱۴۰۳) صحیح

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۱-اولین شرط بقای هر جامعه، داشتن جمعیت مناسب آن است . (دی۹۷)

۲- هویت جوامع غربی، بر اساسِ اقتصاد شکل گرفته است. (دی۹۷)

۳-تامین جمعیت جامعه از کارکردهای اجتماعی مهم خانواده است . (خرداد ۹۸)

۴- عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی سرمایه داری است.(دی ۱۴۰۰ و شهریور۱۴۰۱)

۵- برخی از کشورهای سلطه گر غرب پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می دانند.(دی ۱۴۰۰)

۶- غرب، هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل می دهد و سرمایه داری عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی است.(خرداد۱۴۰۲)

۷- هدف اسلام گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی است. لازمهٔ تحقق این هدف، داشتن جمعیت مناسب است.(خرداد۱۴۰۲)

۸- کاهش بیش از حد رشد سالانهٔ جمعیت در سال های اخیر، تغییر و بازنگری در سیاست کاهش جمعیت را ضروری ساخت.(شهریور۱۴۰۲)

۹- عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی سرمایه داری است(خرداد۱۴۰۳)

۱۰- تدابیر و راه حل های نظام سیاسی که برای حل مشکلات جمعیت سیاست های جمعیتی می شود.(مرداد۱۴۰۳)

۱۱-وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت رو به رو می شود نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت چاره اندیشی می کند.(دی ۱۴۰۳)

گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۱-راهکارهایی که برای حل مشکل جمعیتی اندیشیده می شود، چه نام دارد؟ (دی۹۷)

الف- سیاست های تشویقی ب- سیاست‌های جامعه

ج- سیاست های جمعیتی د- سیاست های توزیع متعادل جمعیت

۲- افزایش جمعیت یک جامعه، زمینه ساز گسترش چه عامل مهمی است؟ (دی۹۷- خرداد ۹۸)

الف- گسترش وضع اقتصاد ب- گسترش شهرنشینی ج- گسترش فرهنگ د- گسترش جمعیت جوان

۳- کدام گزینه از پیامدهای اقتصادتک محصولی نیست؟(خرداد ۹۸ خارج کشور)

الف) کاهش فعالیت های تولیدی ب)بوجودآمدن دولت بزرگ ج)ایجادرفاه پایدار د)تامین هزینه های کشور

۴- اصول کلی سیاست های جمعیتی در ایران در چه سالی تصویب شد؟ (خرداد ۹۸)

الف)۱۳۸۳ه.ش ب)۱۳۹۳ه.ش ج) ۱۳۷۳ه . ش د) ۱۳۶۳ه . ش

۵- هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ بیشتر باشد چه تاثیری بر آن فرهنگ دارد؟(شهریور۹۸)

الف) فرهنگ متزلزل می‌شود . ب) فرهنگ گسترش پیدا می‌کند.

ج) فرهنگ عقب مانده تر می شود . د) به ضد فرهنگ تبدیل می‌شود .

۶- کدام یک از گزینه های زیر راه گسترش فرهنگ نیست؟ (دی۹۹)

الف- پذیرفتن ب- شناختن ج- عمل کردن د- اصلاح کردن

۷- در چه صورت فرهنگ، گسترش بیشتری می یابد؟ (شهریور۱۴۰۰)

الف- حاملان و عاملان آن، بیشتر باشند. ب- دینی باشد. ج- بعد اقتصادی مطلوبی داشته باشد . د) دنیوی باشد

۸- افزایش جمعیت یک جامعه زمینه ساز گسترش چه عامل مهمی است؟(دی ۱۴۰۰ و خرداد۱۴۰۱)

الف. اقتصاد ب. شهرنشینی ج. فرهنگ د. جمعیت جوان

۹-کدام مورد از ویژگی های اقتصاد وابسته به نفت نیست؟(دی ۱۴۰۱)

الف. تولید ملی شکننده و ضعیف ب. ایجاد درآمد هنگفت و بدون زحمت

ج. احساس رفاه در کوتاه مدت د. رفاه اقتصادی ناشی از رواج کسب و کار

۱۰-کدام یک از گزینه های زیر به مفهوم اقتصاد مقاومتی اشاره نمی کند؟(خرداد۱۴۰۲)

الف. مستحکم ب. پیشرفته پ. تکیه بر دانش و فناوری ت. تک محصولی بودن

۱۱-بسط و گسترش یک جامعه، از طریق .....صورت می گیرد.(خرداد۱۴۰۳)

الف: تسلط بر جوامع دیگر ب: سیاست های جمعیتی ج:گسترش فرهنگ د: رشد اقتصاد

۱۲- کدام مورد از ویژگی های اقتصاد مقاومتی نیست؟(مرداد ۱۴۰۳)

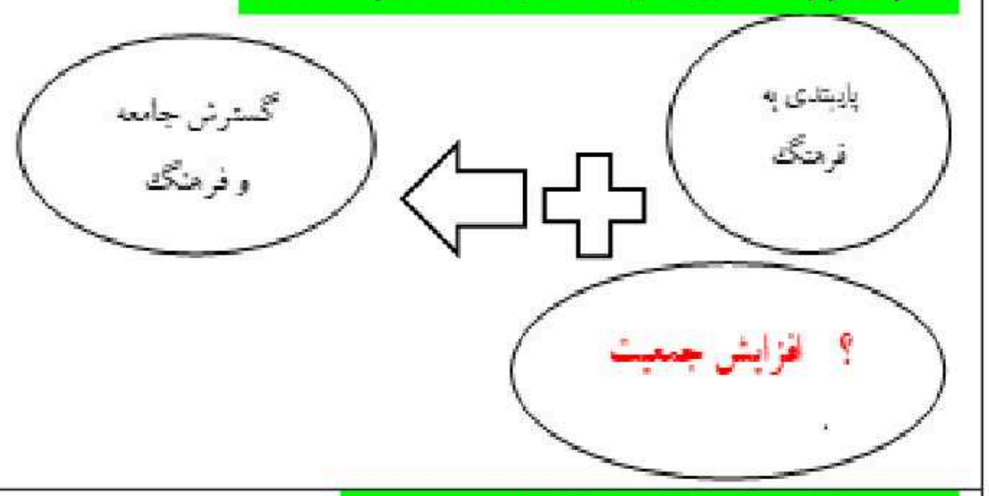
الف. حضور فعال و موثر در تعاملات جهانی ب. تکیه بر ظرفیت های مولد مردمی و دولتی

ج. احساس رفاه بیشتر در کوتاه مدت د. روحیه خلاقیت و نوآوری

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافي است.)(دی ۱۴۰۲)

عبارات	مفاهیم
الف. تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت های مولد مردمي و دولتي ۴	۱. اقتصاد سوسیالیستي
ب. پاشنه آشیل؛ و جنگ تمام عیار غرب علیه کشور ۳	۲. اقتصاد سرمایه داری
ج. عامل هویت یابي افراد و جوامع غربي ۲	۳. اقتصاد ایران
د. اقتصادی وابسته که رشد و افول آن به یک ماده خام وابسته است. ۵	۴. اقتصاد مقاومتي
	۵. اقتصاد تک محصولي

نمودار را کامل کنید.(دی ۱۴۰۲و ۱۴۰۳)

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱-هویت جوامع غربی بر چه اساس شکل می گیرد؟ (شهریور۹۸ و خرداد۱۴۰۱)

اقتصاد

۲-چه موقع یک فرهنگ بیشتر گسترش می یابد؟ (دی۹۸)
وقتی حاملان و عاملان یک فرهنگ بیشتر باشند آن فرهنگ بیشتر گسترش می یابد
۳- انواع سیاست‌های جمعیتی را نام ببرید. (خرداد۱۴۰۰)
افزایش دهنده یا کاهش دهنده جمعیت
۴-تدابیر و راه حل هایی که برای حل مشکل جمعیتی اندیشیده می شود چه نام دارد؟(شهریور۱۴۰۰ و دی ۱۴۰۲)
سیاست های جمعیتی
۵- به جز کمیت جمعیت، چه عاملی در بسط و تداوم هویت فرهنگی یک جامعه موثر است؟(دی ۱۴۰۰)
کیفیت جمعیت
۶- چرا کشورهای سلطه گر غرب جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته اند؟ (خرداد۱۴۰۱)
زیرا پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می دانند. (یا به علت ضعف اقتصادی)
۷- مهم ترین کارکرد خانواده چیست؟(شهریور۱۴۰۱)
تامین جمعیت از کارکردهای مهم خانواده است
۸- کشورهای غربی پاشنه آشیل ایران اسلامی را چه می دانند؟(دی ۱۴۰۱) اقتصاد
۹- جمله "پیامبر اسلام (ص)، روز محشر به کثرت پیروان خود مباهات می کند". به اهمیت چه موضوعی اشاره دارد؟(خرداد۱۴۰۲) جمعیت مناسب
۱۰- عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی چیست؟(دی ۱۴۰۲) سرمایه داری
۱۰- امروزه جوامع غربی به دلایلی مانند بالا رفتن سن ازدواج، افزایش بی ثباتی فروپاشی خانواده ها با چه عارضه ای مواجه شده اند؟(دی ۱۴۰۲) پیری و سالمندی جمعیت
۱۱- راه نجات اقتصاد ایران و احیای هویت آن چیست؟(شهریور ۱۴۰۲)
آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست های اقتصاد مقاومتی تعقیب می کند
۱۲- سیاست های جمعیتی در چند جهت است؟ نام ببرید.(خرداد ۱۴۰۳) افزایش و کاهش جمعیت
۱۳-دو مورد از دلایل پیری و سالمندی جمعیت در جوامع غربی را بنویسید؟(مرداد۱۴۰۳)
بالا رفتن سن ازدواج، افزایش بی ثباتی فروپاشی خانواده ها و طلاق –رفاه زدگی –مصرف گرایی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.
۱- اقتصاد مقاومتی چیست؟ (دی ۹۷)
اقتصادی پیشرفته، مستقل و مستحکم است که با اعتقاد به تعالیم حیات بخش اسلام و تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت های مولد مردمی و دولتی ، اقتصاد نوینی برای ایران می سازد.
۲- منظور از سیاست های جمعیتی چیست؟(خرداد ۹۸ داخل و خارج کشور- دی۹۸ – شهریور ۱۴۰۱)
وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می‌شود نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت با همراهی و همکاری مردم راهکارهایی را به اجرا در می آورد که سیاست های جمعیتی نامیده می شوند.
۳- چهار مورد از ویژگی های اقتصاد مقاومتی را بنویسید.(خرداد۹۸ داخل و خارج کشور)
الف) اقتصادی پیشرفته، مستقل و مستحکم است.
ب) بدنبال ایجاد اقتصادی نوین با اعتقاد به تعالیم اسلام و تکیه بر دانش و فناوری مول مردمی و دولتی است.
ج) اقتصادی است درون زا در عین برونگرا.
د) اقتصادی است خودکفا، دارای روحیه جهادی، خلاقیت و نوآوری
۴- در جوامع امروزی از جمله غرب علل کاهش جمعیت یا پیری و سالمندی چیست ؟ (خرداد ۹۸)
بالارفتن سن ازدواج، افزایش بی ثباتی، فروپاشی خانواده ها و طلاق، رفاه زدگی، مصرف گرایی و هزینه پنداشتن فرزندان
۵- چرا رفاه حاصل از اقتصاد تک محصولی پایدار نیست؟(شهریور۹۸ - شهریور۱۴۰۰)
زیرا اقتصاد تک محصولی، وضعیتی ناپایدار به وجود می‌آورد که زمینه سوء استفاده ی قدرت‌های جهانی را فراهم می‌کند، آنها از این ضعف اقتصادی به عنوان ابزاری برای فشار آوردن به جامعه استفاده می‌کنند.

۶- آسیب های مبتنی بر اقتصاد نفتی را بنویسید. (ذکر دو مورد کافی است.) (خرداد۹۹)

الف)شکل گیری تولید ملی ضعیف و شکننده.

ب)در کوتاه مدت احساس رفاه بیشتری به ارمغان می‌آورد اما پایدار نیست.

ج) وضعیت شکننده ای را به وجود می آورد که زمینه سو, استفاده قدرت های جهانی را فراهم می آورد.

د)دولت بزرگی به وجود می آورد که می کوشد به کمک درآمدهای نفتی و نه رواج کسب و کار، رفاه اقتصادی را تامین کند.

۷- چرا تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه مسئله ای هویتی است؟ (شهریور۹۹)

زیرا از یکسوجمعیت مناسب زمینه‌ساز گسترش فرهنگ جامعه است ؛ از سوی دیگر کاهش جمعیت که جامعه امکان تسلط جوامع و فرهنگهای دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد از این رو تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است.

۸- اقتصاد امروز ایران با چه معضلاتی دست به گریبان بوده است؟ ۴ نمونه را نام ببرید.(دی ۱۴۰۰)

تورم، بیکاري، وابستگی به نفت، توزیع نابرابردرآمد و امکانات، تجمل گرایی و مصرف گرایی

۹- چرا جوامع غربی علیه ایران جنگ اقتصادی تمام عیاری به راه انداخته اند؟ (شهریور۹۹ – خرداد ۱۴۰۱ و مرداد۱۴۰۳)

زیرا جوامع غربی ، به مسائل اقتصاد ی توجه زیادی دارند و برای در تنگنا قرادادن سایر جوامع شیوه های غیر اقتصادی را مؤثر نمی دانند ، لذا معتقدند پاشنه آشیل و نقطه ی ضعف ایران اقتصاد آن است ، از این رو جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته‌اند.

۱۰- در چه صورتی جهت گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی، افزایش جمعیت ضروری است؟ (دی۹۹)

اگر فرهنگی که با افزایش جمعیت بسط می یابد، فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل و همچنین، اعضای آن فرهنگ ، حاملان و عاملان فرهنگ حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

۱۱- تاثیر سرمایه های نفتی بر اقتصاد را بنویسید. (دی۹۹)

سرمایه های نفتی می تواند به انواع دارایی ها و ثروت ها مانند صنایع و کارخانجات تولیدی مختلف تبدیل شود اما اگر به درستی از آن استفاده نشود، می‌تواند اقتصادی وابسته ایجاد کند که رشد و افول آن، به قیمت و درآمد نفت وابسته است.

۱۲- در اصول کلی سیاست های جمعیتی ایران از سال ۱۳۹۳ تا کنون چه ضرورت هایی دیده شده است . ۴ مورد را نام ببرید. (خرداد۱۴۰۰ – خرداد- ۱۴۰۱ – دی ۱۴۰۱)

الف) جوانی جمعیت

ب) حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تامین هزینه های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.

ج) ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی ایرانی- اسلامی

د) فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان و بهره‌مندی از تجارب و توانمندی‌های ایشان.

۱۳- اگر از سرمایه های نفتی به درستی استفاده نشود چه پیامدهایی دارد؟ (خرداد۱۴۰۰)

می‌تواند اقتصادی وابسته ایجاد کند که رشد و افول آن، به قیمت و درآمد نفت وابسته است.

۱۴- کاهش جمعیت یک جامعه زمینه ساز چه آسیب هایی است؟(دی ۱۴۰۰)

کاهش جمعیت یک جامعه نیز به محدود شدن گسترهٔ فرهنگ آن منجر می شود و امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد.

۱۵- الگوی اقتصاد مقاومتی چه دستاوردهایی به همراه می آورد ؟ (خرداد ۱۴۰۱)

براي مردم ايران امنيت، رفاه و پيشرفت همراه با عدالت؛ و براي جهان اسلام و بشريت ، الگويي ايراني اسلامي از رشد و شكوفايي را به ارمغان مي آورد

۱۶- اقتصاد امروز ایران چه دستاوردها و چه معضلاتي داشتهاست؟ هر کدام دو مورد((شهریور ۱۴۰۱)

دستاوردها: ارتقای شاخص های بهداشت و درمان، پیشرفت در صنایع هسته ای و نانو، مقابله با تحریم ها و .....

معضلات: تورم، بیکاری، وابستگی به نفت، توزیع نابرابر درآمد و امکانات، تجمل گرایی و مصرف گرایی و.....

۱۷-اقتصاد وابسته به نفت چه آسیب هایی دارد؟ (ذکر ۲ مورد)(شهریور ۱۴۰۱)

۱. شکل گیری تولید ملی ضعیف و شکننده
۲. در کوتاه مدت احساس رفاه بیشتری به ارمغان می آورد اما پایدار نیست.
۳. وضعیت شکننده ای را به وجود می آورد که زمینه سوء استفاده قدرت های جهانی را فراهم می آورد.
۴. دولت بزرگی به وجود می آید که می کوشد به کمک درآمدهای نفتی و نه رواج کسب و کار، رفاه اقتصادی را تامین کند.

۱۸- چرا تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است؟(خرداد۱۴۰۲)

کاهش جمعیت یک جامعه به محدود شدن گستره فرهنگ آن منجر می شود و امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد. از این رو تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است.

۱۹- حمایت از تولید ملی، جهت تحقق اقتصاد مقاومتی به چه معناست؟(خرداد ۱۴۰۲)

حمایت از تولید ملی یعنی کمک به صنعت کشور برای تولید کالایی با کیفیت و قیمت مناسب.
یکی از وظایف دولت یا تولید کننده را در این زمینه بنویسید.
وظیفه دولت: ارائه تسهیلات به تولید کننده، ممنوعیت واردات کالاهای مشابه داخلی، افزایش تعرفه های گمرکی بر کالاهای وارداتی.
وظیفه تولید کننده: کنار گذاشتن سودجویی و فرصت طلبی و خدمت به مردم و جامعه به عنوان هدفی مهم.

۲۰-پیامدها یا مشکلات ناشی از اقتصاد تک محصولی (وابسته به نفت) را بنویسید.(خرداد ۱۴۰۲و دی ۱۴۰۳)

۱. شکل گیری تولید ملی ضعیف و شکننده
۲. در کوتاه مدت احساس رفاه بیشتری به ارمغان می آورد اما پایدار نیست.
۳. وضعیت شکننده ای را به وجود می آورد که زمینه سوء استفاده قدرت های جهانی را فراهم می آورد.
۴. دولت بزرگی به وجود می آید که می کوشد به کمک درآمدهای نفتی و نه رواج کسب و کار، رفاه اقتصادی را تامین کند

۲۱- کاهش جمعیت یک جامعه چه تاثیراتي بر هویت آن جامعه دارد؟(دی ۱۴۰۲)

کاهش جمعیت یک جامعه به محدود شدن گستره فرهنگ آن منجر می شود و امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد. از این رو تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است

۲۲- انواع تحریم های اقتصادی نفتی و مالی قدرت های جهانی علیه کشور ما، به چه دلایلی اتخاذ شده است؟(خرداد۱۴۰۳)

اولا درآمد نفتی کشور را محدود کنند ثانیا از انتقال آن به کشور ممانعت ورزند

آزمون خودارزیابی درس دهم : ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران

الف:در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید:

۱-امروز جامعه ما با مسئله افزایش رشد جمعیت رو به رو شده است .

۲-اقتصاد امروز ما ، نتیجه رویدادهای کنونی و عملکرد گذشته ماست.

۳-بیکار و شاغل بودن افراد جامعه از ویژگی های جمعیتی یک جامعه است .

۴-اولین شرط بقای هر جامعه ، جمعیت آن است .

۵-یکی از دلایل پیری و سالمندی جمعیت در جوامع غربی ، پایین آمدن سن ازدواج در ان جوامع است .

ب: جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید:

۱-هویت جوامع غربی ، بر اساس ..... شکل گرفته است .

۲-اولین شرط بقای هر جامعه ، ..... آن است .

۳-هدف اسلام گسترش فرهنگ ..... و ..... است .

۴-پیامبر اکرم اسلام ، حضرت محمد مصطفی (ص) ، روز محشر به ..... پیروان خود مباهات می کنند.

۵-هویت انسان ها و جوامع در غرب ، بیش از هر چیز به ..... و ..... آن ها وابسته است .

ج: گزینه درست را علامت بزنید:

۱-کدام یک از گزینه های زیر راه گسترش فرهنگ نیست؟

الف)پذیرفتن ب)شناختن ج)عمل کردن د)اصلاح کردن

۲-هر چه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند ، چه تاثیری بر آن فرهنگ دارد؟

الف) فرهنگ متزلزل می شود ب) فرهنگ گسترش می یابد ج)فرهنگ عقب مانده تر می شود

د)به ضد فرهنگ تبدیل می شود.

۳-راهکارهایی که برای حل مشکل جمعیتی اندیشیده می شود ، چه نام دارد؟

الف)سیاست های تشویقی ب)سیاست های جمعیتی

ج)سیاست های جامعه د) سیاست های توزیع متعادل جمعیت

۴-افزایش جمعیت یک جامعه ، زمینه ساز گسترش چه عاملی است ؟

الف)گسترش وضع اقتصاد ب)گسترش شهر نشینی ج)گسترش فرهنگ د)گسترش جمعیت جوانان

۵-غرب ، هویت را بر اساس چه فاکتوری شکل می دهد؟

الف) جمعیت ب) دین اسلام ج)باورهای شخصی د)اقتصاد

د:به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

۱-هویت هر جامعه چیست ؟

۲-طریقه بسط و گسترش یک جامعه ؟

۳-هدف فرهنگ اسلام چیست ؟

۴-اقتصاد مقاومتی چیست ؟

۵-سیاست های جمعیتی چیست؟

ه: به سوالات زیر پاسخ کامل دهید:

۱-در چه صورتی جهت گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی ، افزایش جمعیت ضروری است ؟

۲-تاثیر سرمایه های نفتی بر اقتصاد را بنویسید ؟

۳-چرا تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه مسئله ای هویتی است؟

۴-چرا جوامع غربی علیه ایران جنگ اقتصادی تمام عیاری به راه انداخته اند ؟

۵-چهار مورد از عوامل کاهش و سالمندی جمعیت در غرب را بنویسید ؟

۶-دو مورد از آسیب های مبتنی بر اقتصاد نفتی را بنویسید ؟

۷-هویت جوامع غربی ، بر چه اساس شکل می گیرد؟
۸-چهار مورد از ویژگی های اقتصاد مقاومتی را بنویسید ؟
۹-چرا استعمارگران حضور خود را در دیگر جوامع باهجوم اقتصاد آغاز می کنند؟
۱۰-اقتصاد ایران با چه معضلاتی رو به رو است؟

سوال **تامین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است.(خرداد 1404)**

پاسخ درست

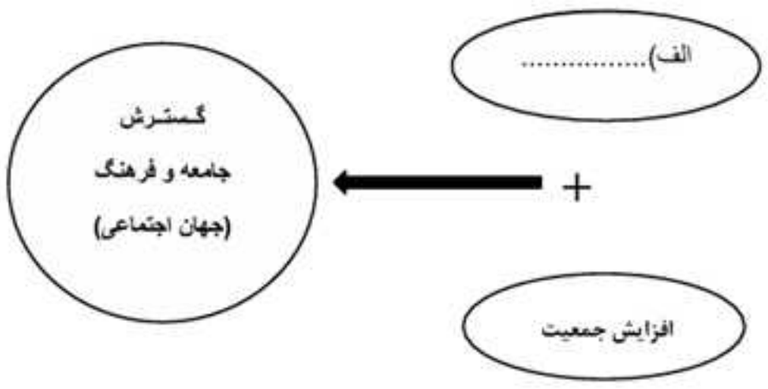
سوال **افزایش ..... یک جامعه زمینه ساز گسترش فرهنگ آن است.(دی 1404)**

پاسخ جمعیت

سوال **کشورهای سلطه گر غرب، پاشنه آشیل ایران اسلامی را(فرهنگ-اقتصاد) میدانند.(خرداد 1404)**

پاسخ اقتصاد

سوال **باتوجه به اطلاعات داده شده شکل را کامل کنید.(شهریور1404)**

پاسخ پایبندی به فرهنگ جامعه

سوال **عبارت زیر درباره چه مفهومی است؟(خرداد 1404)**
تدابیر و راه حل هایی که نظام سیاسی با همراهی مردم برای حل مشکل جمعیت اجرا میکند:(.....)

پاسخ سیاست های جمعیتی